

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 00

F: 01 369 78 32

E: gp.mddsz@gov.si www.mddsz.gov.si

Številka: 0070-1/2017/76
Ljubljana, dne 2. 10. 2017
EVA 2016-2611-0048
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev – redni postopek – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na seji dne sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po rednem postopku.

mag. Lilijana Kozlovič

GENERALNA SEKRETARKA

Prejmejo:

- Ministrstvo za finance
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
- Ministrstvo za pravosodje
- Ministrstvo za javno upravo
- Ministrstvo za notranje zadeve
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
- Ministrstvo za kulturo
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Ministrstvo za obrambo
- Ministrstvo za okolje in prostor
- Ministrstvo za zdravje
- Ministrstvo za zunanje zadeve
- Ministrstvo za infrastrukturo

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:		
/		
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:		
<ul style="list-style-type: none"> - dr. Anja, Kopač Mrak, ministrica - Martina Vuk, državna sekretarka - Tanja Amon, generalna direktorica - Marko Bučar, višji svetovalec - Marjetka Kovšca, sekretarka 		
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:		
Zunanji strokovnjak ali pravna oseba, pri pripravi zakona ni sodelovala.		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
<ul style="list-style-type: none"> - dr. Anja Kopač Mrak, ministrica - Martina Vuk, državna sekretarka - Peter Pogačar, državni sekretar - Tanja Amon, generalna direktorica - Marko Bučar, višji svetovalec - Marjetka Kovšca, sekretarka - mag. Ana Vodičar, sekretarka 		
5. Kratek povzetek gradiva:		
<p>Z namenom odprave obremenjenosti strank (vlaganja ponovnih vlog za uveljavljanje določenih pravic iz javnih sredstev), prevelike obremenjenost centrov za socialno delo z administrativno upravnimi postopki (vodenja posebnih ugotovitvenih postopkov), racionalizacije postopkov odločanja o periodičnih letnih pravicah (otroškega dodatka, državne štipendije, znižanega plačila vrtca, subvencije malice in subvencije kosila) in posledično odprave zaostankov pri reševanju pritožb zoper odločbe centrov za socialno delo o omenjenih pravicah iz javnih sredstev se predlaga uvedba informativnega izračuna.</p> <p>Z namenom odprave neskladij z Ustavo, tj. prvega odstavka 14. člena veljavnega zakona ter drugega odstavka 7. člena Pravilnika o načinu ugotavljanja premoženja in njegove vrednosti pri dodeljevanju pravic iz javnih sredstev ter o razlogih za zmanjševanje v postopku dodelitve denarne socialne pomoči (Uradni list RS, št. 8/12 in 99/15 - v delu, ki določa, da se vrednost lastniških deležev gospodarskih družb ali zadrug lahko ugotavlja le iz izpisa iz sodnega registra), ugotovljenima z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-73/15-28 z dne 7. 7. 2016, se predlaga tudi sprememba posameznih določb zakona.</p> <p>Predlagane so še druge manjše dopolnitve ali spremembe zakona, ki bodo olajšale izvajanje zakona.</p>		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	DA

f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
----	--	----

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih prora čunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega prora čuna	0	18.800.000	20.500.000	20.500.000
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih prora čunov	0	- 1.620.000	- 2.160.000	- 2.160.000
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				

II. Finančne posledice za državni proračun

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Ime prora čunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv prora čunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
MIZŠ		152710 – regresirana prehrana učencev		53.652,00
MIZŠ		863810 – regresirana prehrana dijakov		14.215,00
MDDSZ		3556 - otroški dodatek		18.800.000
SKUPAJ				18.867.868,00

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Ime prora čunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv prora čunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ		

OBRAZLOŽITEV:

Zaradi spremembe veljavnega 30. člena Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US in 88/16) ne bodo občine plačevale prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje za približno 8.000 upravičencev do denarne socialne pomoči (obseg in število zavarovanih oseb se zaradi tega ne bo zmanjšalo), kar predstavlja prihranek za občinske proračune v višini približno 180.000 eurov mesečno oziroma 2.160.000 eurov letno. Če bo zakon objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije v mesecu novembru, bi tako te finančne posledice nastale v mesecu aprilu 2018 – zaradi več nadgradenj informacijskega sistema in zaradi tega, ker bosta morala svoje informacijske sisteme prilagoditi tudi Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je treba zagotoviti vsaj štirimesečni rok za uporabo te določbe.

Zaradi uvedbe informativnega izračuna bo treba nadgraditi informacijski sistem centrov za socialno delo (v nadaljnjem besedilu: ISCS2). Stroški nadgradnje so ocenjeni na 555.100 eurov – nadgradnja ISCS2 se bo izvedla v letih 2017 in 2018. Nadaljnji stroški vzdrževanja in nadgradenj ISCS2 (v zvezi z informativnim izračunom) so ocenjeni na 129.508,20 eurov. Zaradi informativnega izračuna se bodo znižali materialni stroški za centre za socialno delo (papir, tonerji, tiskalniki, poštnina ipd.), vendar bodo ta sredstva prerazporejena in se bo s temi sredstvi financiralo množično tiskanje informativnih izračunov. Ostale nadgradnje ISCS2 (sporočanje spremembe ipd.) so manjše in so predvidene že v okviru rednega vzdrževanja in nadgradenj ISCS2. Sredstva za nadgradnjo ISCS2 so v državnem proračunu že predvidena, zato novih finančnih posledic iz tega naslova ni.

Zaradi predloga, da se ne izvajajo poračuni pravic pri subvenciji šolske prehrane, če starši z nižjo subvencijo niso seznanjeni do 1. septembra tekočega leta, bi lahko nastalo največ 67.868,00 eurov posledic – če bi centri za socialno delo izdelali informativne izračune za otroške dodatke oziroma državne štipendije v decembru tekočega leta. Od tega 14.215,00 eurov na postavki za prehrano dijakov (PP 863810 – regresirana prehrana dijakov) in 53.652,00 eurov na postavki za prehrano učencev (PP 152710 – regresirana prehrana učencev). Če bi centri za socialno delo izdelali večino zgoraj navedenih informativnih izračunov do konca oktobra tekočega leta, pa bi bile te finančne posledice polovico nižje. Sredstva so že zagotovljena na navedenih proračunskih postavkah Ministrstva za znanost, izobraževanje in šport.

Zaradi ukinitve varčevalnih ukrepov pri otroškem dodatku (sprostitvev sedmega in osmega dohodkovnega razreda) bo nastalo za približno 20,5 mio. eurov finančnih posledic letno. Glede na to, da se otroški dodatek izplačuje za nazaj, bo v letu 2018 le za 11 mesecev finančnih posledic oziroma približno 18,8 mio. eurov. Sredstva se načrtujejo pri pripravi sprememb proračuna 2018 in proračunov 2019 in se bodo zagotovila iz proračunskih postavk Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enakih možnosti.

Predlog nima finančnih posledic za druga javno finančna sredstva.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

/

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:	
Gradivo je bilo дано v javno razpravo, kjer so tudi združenja podala svoja mnenja in predloge, zato se združenjem gradivo posebej ni pošiljalo.	
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: <ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - <u>financiranje občin.</u> 	DA
<p>Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Skupnosti občin Slovenije SOS: DA preko javne razprave. – Združenju občin Slovenije ZOS: DA preko javne razprave. – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA preko javne razprave. <p>Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: Sprejeta sta bila predloga glede plačevanja prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje (samo za eno odraslo osebo) in posredovanja (dodatnih) podatkov o subvenciji najemnine.</p> <p>Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani: Upoštevan ni bil predlog, da se občini v primeru prijave stranke udeležbe priznajo vse pravice po Zakonu o splošnem upravnem postopku (37. člen ZUPJS).</p>	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA
<p>dr. Anja Kopač Mrak MINISTRICA</p>	

Priloga:

- predlog sklepa
- predlog zakona

PRILOGA

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na seji dne sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po rednem postopku.

mag. Lilijana Kozlovič

GENERALNA SEKRETARKA

Prejmejo:

- Ministrstvo za finance
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
- Ministrstvo za pravosodje
- Ministrstvo za javno upravo
- Ministrstvo za notranje zadeve
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
- Ministrstvo za kulturo
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Ministrstvo za obrambo
- Ministrstvo za okolje in prostor
- Ministrstvo za zdravje
- Ministrstvo za zunanje zadeve
- Ministrstvo za infrastrukturo

ZAKON

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O UVELJAVLJANJU PRAVIC IZ JAVNIH SREDSTEV

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Sedanja ureditev sistema pravic iz javnih sredstev, tj. denarne socialne pomoči (v nadaljnjem besedilu: DP), varstvenega dodatka (v nadaljnjem besedilu: VD), pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje (v nadaljnjem besedilu: OZ), pravice do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev (v nadaljnjem besedilu: DZ), otroškega dodatka (v nadaljnjem besedilu: OD), državne štipendije (v nadaljnjem besedilu: DS), znižanega plačila vrtca (v nadaljnjem besedilu: VR), subvencije malice za učence in dijake (v nadaljnjem besedilu: MU), subvencije kosila za učence (v nadaljnjem besedilu: KU), oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev (v nadaljnjem besedilu: SO), prispevka k plačilu družinskega pomočnika (v nadaljnjem besedilu: DR), subvencije najemnine (v nadaljnjem besedilu: NA), je določena s procesnim Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (v nadaljnjem besedilu: ZUPJS), objavljenem v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12-ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US in 88/16 ter materialnimi zakoni, in sicer Zakonom o socialno varstvenih prejemkih (v nadaljnjem besedilu: ZSVarPre), objavljenem v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15 in 88/16, Zakonom o vrtcih, objavljenem v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09 – ZIUZGK, 36/10, 62/10 – ZUPJS, 94/10 – ZIU, 40/12 – ZUJF in 14/15 – ZUUJFO, Stanovanjskim zakonom, objavljenem v Uradnem listu Republike Slovenije št. 69/03, 18/04 – ZVKSES, 47/06 – ZEN, 45/08 – ZVetL, 57/08, 62/10 – ZUPJS, 56/11 – odl. US, 87/11 in 40/12 – ZUJF, Zakonom o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, objavljenem v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 26/14 in 90/15, Zakonom o štipendiranju, objavljenem v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 56/13, 99/13 – ZUPJS-C in 8/16, Zakonom o šolski prehrani, objavljenem v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 3/13, 46/14 in 46/16 – ZOFVI-K ter Zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, objavljenem v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C in 47/15 – ZZSDT.

Centri za socialno delo (v nadaljnjem besedilu: CSD) od leta 2012 naprej odločajo o dvanajstih pravicah iz javnih sredstev in so z ZUPJS dobili v reševanje številne nove pravice, ki so jih pred zakonom reševali drugi organi (v letu 2014 so z novelo ZSVarPre dobili v reševanje še dve pravici – posebni obliki izredne denarne socialne pomoči). Ne glede na vse prednosti ZUPJS (enotna vstopna točka, enotno upoštevanja oseb, dohodkov in premoženja, enotna vloga, enoten informacijski sistem, preglednost prejemanja javnih sredstev) se je bistveno povečal obseg dela, nudenje strokovne pomoči različnim skupinam uporabnikov pa se je občutno zmanjšalo. Z namenom odprave prevelike obremenjenosti CSD-jev z administrativno upravnimi postopki in posledično odprave zaostankov pri reševanju pritožb zoper odločbe CSD-jev v zvezi s pravicami iz javnih sredstev ter premajhne usmerjenosti k reševanju konkretnih stisk uporabnikov, je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: MDDSZ) pričelo s projektom reorganizacije CSD-jev, ki vključuje tri med seboj povezane projekte:

1. Spremembo ZUPJS z uvedbo avtomatiziranega informativnega izračuna, katerega cilj je poenostavitev in racionalizacija postopkov odločanja o letnih pravicah (OD, DS, VR, MU in KU) podobno kot pri informativnem izračunu za dohodnino, s čimer bi se razbremenilo delavce na CSD-jih (vodenja posebnih ugotovitvenih postopkov) ter stranke (vlaganja ponovnih vlog za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev). Cilj je zagotoviti sodoben socialnovarstveni sistem, ki omogoča enovit, hiter, strokoven in učinkovit način odlo

čanja o pravicah iz javnih sredstev.

2. Uvajanje socialne aktivacije kot novega pristopa pri delu predvsem z dolgotrajnimi prejemniki socialnih transferjev v socialnem varstvu, katerega cilj je s smotno uporabo evropskih sredstev evropskega socialnega sklada zagotoviti učinkovit pristop k socialni aktivaciji, tako z vidika razvoja in umestitve sistema ter razvoja dostopnih in kvalitetnih programov socialne aktivacije. Zagotoviti se želi predvsem:

- Povezanost vseh deležnikov, ki obravnavajo ranljive skupine in socialno izključene;
- Intenzivnejšo/bolj poglobljeno obravnavo posameznika, preden se vključi v program socialne aktivacije – ustrezno prepoznavanje potreb posameznika in možnosti za vključitev v programe;
- Razviti in zagotoviti dovolj dostopnih in kvalitetnih programov, kamor bi vključili posameznike – z namenom dviga socialnih in zaposlitvenih kompetenc in možnosti za izhod na trg dela.

3. Novo organiziranost (organizacijsko strukturo) CSD-jev, katerega cilj je povečati učinkovitost, zagotoviti racionalizacijo dela ter racionalnejšo rabo vseh virov in sredstev. Koncept je:

- Zaradi uresničitve ključnih ciljev reorganizacije centrov za socialno delo se predvideva spojitve CSD-jev v večje območne CSD-je. CSD-ji bodo poslovali na več enotah, ki bodo ostale v krajih, kjer imajo sedež zdajšnji CSD-ji. Za celotno območje se na enem mestu izvaja vodenje in upravljanje. Za organizacijo in vodenje strokovnega dela in poslovanja CSD-ja je odgovoren direktor. Znotraj vsakega izmed območnih CSD-jev bo delovala skupna splošna služba, ki bo zajemala računovodstvo, administrativne naloge, pravno in kadrovske službe. Pri območnih CSD-jih bo oblikovana skupna strokovna služba za koordinacijo. Znotraj območnega CSD-ja bo ustanovljena enota za odločanje o pravicah iz javnih sredstev, v pristojnosti katere bo vodenje postopkov in odločanje o pravicah iz javnih sredstev, in sicer o OD, VR, DS, MU in KU. Pri vsakem območnem centru za socialno delo bo delovala interventna služba, pri nekaterih pa tudi krizni centri za otroke in mladostnike.
- Ohrani se število 62 enot CSD, ki opravljajo strokovne naloge enako kot do sedaj, le s to razliko, da se na enoti CSD ohrani sprejemanje vlog za ZUPJS in reševanje vlog za mesečne pravice (tudi odločanje), vse ostale zadeve po ZUPJS gredo na enoto za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

Pravna podlaga za izvedbo projekta **Uvajanje socialne aktivacije kot novega pristopa pri delu s prejemniki socialni transferjev v socialnem varstvu** in za črpanje ESS sredstev za namen socialne aktivacije je zagotovljena z Zakonom o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16 in 52/16 – ZPPreb-1). Pravna podlaga za izvedbo projekta **reorganizacije (organizacijska struktura) CSD** bo zagotovljena z novelo Zakona o socialnem varstvu. S predlogom tega zakona pa se zagotavlja pravna podlaga za izvedbo projekta **Sprememba ZUPJS z uvedbo informativnega izračuna**.

Glavna namena predlogov **sprememb in dopolnitev ZUPJS** sta dva:

- informativni izračun (izvedba projekta **Sprememba ZUPJS z uvedbo avtomatičnega informativnega izračuna**),
- odprava neskladij z Ustavo Republike Slovenije.
- **Projekt informativnega izračuna**

Glavni izhodišči projekta informativnega izračuna sta bili razbremenitev strank (vlaganja nekaterih vlog) in CSD-jev (odločanja o nekaterih vlogah), vendar pa se želi doseči (še) več ciljev (predvsem odprava postopkovnih pomanjkljivosti in čimprejšnje izvajanje pravic), zato je bilo potrebno izhodišča razširiti in prilagoditi vsem zastavljenim ciljem.

Pri iskanju rešitve se je projekt informativnega izračuna razširil na dva koncepta:

- a1) Informativni izračun (38.a, 38.b, 38.č in 38.d člen)
- a2) Avtomatični informativni izračun za letne pravice (38.č, 38.e, 38.f in 38.g člen)

a1) Informativni izračun

Tako laična kakor tudi strokovna javnost, že nekaj časa CSD-jem očita, da strank ne seznanja z ugotovitvami v upravnem postopku pred izdajo odločbe, s čimer so kršene določbe Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13; v nadaljnjem besedilu: ZUP) – načelo zaslišanja stranke¹, pravica stranke do seznanitve z uspehom dokazovanja (ter da se o tem izreče)² in dolžnostjo CSD-ja, da ne izda odločbe, če stranki ni dana možnost, da se izreče o dejstvih in okoliščinah, ki so pomembna za izdajo odločbe³.

V praksi ima stranka možnost vse okoliščine za katere meni, da so pomembne za odločitev, napisati na vlogi, s katero uveljavlja posamezno pravico iz javnih sredstev. CSD na podlagi podatkov, ki so navedeni na vlogi (in pridobljenih po uradni dolžnosti) ter okoliščin, ki so napisane na vlogi, odloči o zadevi, stranka pa ima možnost pritožbe o ugotovitvah CSD. Sodna praksa navedene prakse ne podpira, zato je bilo treba poiskati drugačno rešitev.

Za leto 2015 je bilo izdanih več kot 750.000 (pozitivnih in negativnih) odločb in sklepov za pravice iz javnih sredstev, zato ni realno pričakovati, da bi CSD-ji v vseh primerih vabili stranke, da bi le-te dobile možnost za seznanitev z uspehom dokazovanja (in da se o tem izrečejo). Navedeno bi namreč v praksi pomenilo zelo veliko dodatno obremenitev CSD-jev (kar bi lahko pripeljalo celo do kolapsa CSD-jev), hkrati pa povzročilo nezadovoljstvo strank, saj bi nastale ogromne zamude pri odločanju.

V skladu z navedenim se je razmišljalo, da bi izdaja informativnega izračuna, ki bi imel navedeno vlogo, rešila zatečeno stanje. Zoper informativni izračun, bi imela stranka možnost ugovora. Z ugovorom se da stranki možnost, da se opredeli do vseh ugotovitev CSD-ja. V primeru, da stranka ne bi ugovarjala, bi informativni izračun postal odločba.

Ob preučevanju te možnosti je bilo ugotovljeno, da bi morale stranke čakati na začetek izvrševanja svojih pravic (informativni izračun bi se še vedno vročal z navadno pošto in bi veljala fikcija vročitve podobno, kot to velja za odločbe po ZUPJS), kar pa pomeni, da bi glede prejemanja (npr. DSP ali OD) oziroma uveljavljanje pravice (npr. VR ali NA) nastal vsaj enomesečni zamik od izdaje informativnega izračuna, kar glede na naravo oziroma namen pravic iz javnih sredstev ni sprejemljivo. Stranka bi sicer imela tudi možnost odpovedati se pravici do ugovora, vendar pa je to v nasprotju z osnovnima ciljema predloga – razbremenitev strank in CSD-jev.

Na podlagi zgoraj navedenega se s predlogom tega zakona predlaga, da se pravice, ki so »dodeljene« z informativnim izračunom lahko pričnejo izvrševati že z njegovo odpremo. Predlaga se tudi, da o ugovoru zoper informativni izračun odloča CSD, saj je osnovni cilj informativnega izračuna, kot že omenjeno, da ima stranka možnost izreči se o ugotovitvah CSD (pred izdajo odločbe). CSD lahko pri obravnavi ugovora odloči v korist ali škodo stranke, odvisno od ugotovljenega dejanskega stanja.

Informativni izračun bi imel tako naslednje posledice:

- stranka bi bila obveščena glede podatkov s katerimi razpolaga CSD,
- informativni izračun bi veljal kot začasna odločitev CSD (ki bi postal končna odločitev, če stranka ne

¹ 9. člen ZUP

² 5. točka tretjega odstavka 146. člena ZUP

³ Četrty odstavek 146. člena ZUP

vloži ugovora) in

- pravice bi se začele izvajati že z odpremo informativnega izračuna (izvajanje se ne bi prekinilo ob morebitni vložitvi ugovora).

Glede na to, da informativni izračun predstavlja zgolj začasno odločitev, se predlaga, da se pri odločanju glede ugovora (zgolj) smiselno uporabljajo določbe ZUP glede pritožbe (kdo lahko vloži ugovor, pravo časnost...), glede postopka po ugovoru pa se smiselno uporabljajo določbe ZUP glede postopka pred izdajo odločbe.

Nadaljnji postopek je enak kot do sedaj – možnost pritožbe zoper odločbo CSD in možnost (dvostopenjskega) sodnega varstva.

Namen informativnega izračuna ni zniževanje pravne varnosti strank, ampak je namen poenostavitve postopka v primerih, ko lahko CSD ugotovi dejansko stanje že iz vloge oziroma uradnih evidenc. V tem primeru stranko ni potrebno zaslišati ali se opredeliti do njenih navedb (seveda pa mora strankine navedbe upoštevati pri odločanju, če le-te vplivajo na odločanje), kar pomeni, da je temu prilagodena tudi vsebina informativnega izračuna. V informativnem izračunu morajo tako biti navedeni:

- podatki o vlagatelju ter o morebitnem zakonitem zastopniku ali pooblaščenцу vlagatelja;
- podatki o povezanih osebah vlagatelja;
- podatki o dohodkih ter premoženju vlagatelja in njegovih povezanih osebah, če je to pomembno za odločitev;
- razlogi za odločitev;
- pravni pouk.

Skladno s predlaganim načinom CSD-ji ne bodo več kršili določb ZUP glede zaslišanja stranke, stranka pa bo z ugovorom imela možnost oporekati ugotovljenemu dejanskemu stanju, s čimer ji bo dana možnost opredelitve do ugotovitev CSD. CSD bo glede ugovora izdal odločbo, s katero ne bo odpravil informativnega izračuna (saj le-ta nikoli ni postal odločba/upravni akt), ampak bo odločil o zadevi (sprejel končno odločitev).

a2) Avtomatični informativni izračun za letne pravice

Avtomatični informativni izračun je avtomatiziran način izdelovanja informativnega izračuna, s katerim se na črtuje razbremenitev CSD-jev.

Avtomatični informativni izračun bi imel tako naslednje posledice:

- vse posledice informativnega izračuna, ki so opisane v predhodnji točki (obveščena stranke, začasna odločitev in takojšnje izvajanje pravic),
- avtomatično podaljšanje letne pravice, kar pomeni razbremenitev strank (pomeni, da bi stranka še vedno morala vložiti prvo vlogo za letne pravice, vendar pa bi se naslednje leto pravice podaljšale brez vloge stranke – v prehodu na novo zakonodajo se za prvo vlogo šteje vsaka ugodena letna pravica),
- avtomatični izračun se šteje za vlogo stranke (stranka mora opozoriti na napake tudi v svojo škodo) in
- razbremenitev CSD-jev z avtomatiziranim načinom izdelovanja informativnega izračuna.

V praksi se je izkazalo, da je prenos odločanja o nekaterih pravicah iz javnih sredstev in novega načina odločanja CSD-je obremenilo bolj od pričakovanih. Število upravnih postopkov o pravicah iz javnih sredstev se je med letoma 2010 in 2015 skoraj podvojilo, zato se predlaga uvedba avtomatičnega informativnega izračuna, ki bo po eni strani razbremenil stranke vlaganja ponovnih vlog za nekatere pravice iz javnih sredstev (avtomatično podaljšanje pravice), hkrati pa CSD-je v veliki meri razbremenila odločanja o teh vlogah.

V ZUPJS se pravice glede na ugotavljanje dohodka delijo v dve skupini:

- mesečne pravice, kjer se dohodek praviloma ugotavlja na podlagi dohodkov iz treh mesecev pred vložitvijo vloge (DP, VD, OZ, DZ, NA, SO in DR) in
- letne pravice, kjer se dohodek praviloma ugotavlja na podlagi dohodkov iz preteklega leta pred vložitvijo vloge (OD, DS, VR, MU in KU).

Mesečne pravice so občutljivejše⁴, zato se pri njih upoštevajo vse spremembe, ki vplivajo na višino pravice, medtem ko so letne pravice nekoliko manj občutljive⁵, zato se pri njih upoštevajo samo točno določene spremembe⁶. Pri osebah z najnižjimi dohodki se letne pravice dopolnjujejo z mesečnimi pravicami. Glede na občutljivo naravo mesečnih pravic je že po vsebini neprimerno razmišljanje v smeri popolne avtomatizacije odločanja o teh pravicah, saj ta krog oseb tudi najpogosteje potrebuje strokovno pomoč, ki jo nudijo CSD-ji, prav tako pa zaradi pogostih sprememb, ki vplivajo na višino oziroma obdobje prejemanja teh pravic, to tudi ne bi bilo smiselno.

Letne pravice so manj občutljive in kljub temu, da jih je številčno manj⁷, se o teh pravicah izda več odločb, kot izhaja iz nadaljevanja.

Za leto 2015 je bilo izdanih več kot 750.000 (pozitivnih in negativnih) odločb in sklepov za pravice iz javnih sredstev od tega za⁸:

- OD več kot 250.000 odločb za več kot 380.000⁹ otrok;
- DS več kot 80.000 odločb za približno 65.000 dijakov in študentov;
- VR več kot 120.000 odločb za več kot 130.000 otrok;
- Ostale pravice več kot 300.000 odločb za več kot 400.000¹ oseb.

Iz zgoraj navedenega je razvidno, da je približno 60 % vseh odločb iz javnih sredstev izdanih za letne pravice. Pri tem je treba upoštevati, da ima kar četrtina od teh odločb pri OD in VR začetek veljavnosti s 1. 9., čeprav ti pravici nista neposredno vezani na šolsko leto. Vse DS za dijake se odločajo s 1.9., saj se štipendija dodeli za šolsko leto, medtem ko se vse DS za študente odločajo s 1.10. za študijsko leto.

Že na podlagi navedenega je razvidno, da bi avtomatizacija odločanja o letnih pravicah lahko močno razbremenila CSD-je. Pri navedenem se je treba zavedati tudi nekaterih omejitev, saj določenih podatkov v

⁴ Do mesečnih pravic so upravičene osebe z najnižjimi dohodki.

⁵ Letne pravice so namenjene tudi osebam, ki niso materialno ogrožene.

⁶ Drugi in tretji odstavek 42. člena ZUPJS:

(2) Upravičenec do denarne socialne pomoči, varstvenega dodatka, subvencije najemnine, pravice do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev, pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje, oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev in prispevka k plačilu družinskega pomočnika mora centru za socialno delo sporočiti vsa dejstva, okoliščine in vse spremembe, ki vplivajo na upravičenost do pravice iz javnih sredstev, njeno višino ali obdobje prejemanja, v osmih dneh od dne, ko je taka sprememba nastala ali je zanjo izvedel.

(3) Upravičenec do otroškega dodatka, državne štipendije in znižanega plačila vrtca mora centru za socialno delo sporočiti naslednje spremembe, ki pri teh pravicah lahko vplivajo na upravičenost do pravice iz javnih sredstev, njeno višino ali obdobje prejemanja: spremembo števila oseb ali upravičencev, spremembo ali vključitev v vzgojno-izobraževalni oziroma visokošolski zavod, spremembo statusa učenca, dijaka ali študenta, spremembo stalnega prebivališča in spremembo vrste periodičnega dohodka, pri državni štipendiji pa tudi druge okoliščine, ki po zakonu, ki ureja štipendiranje, vplivajo na to pravico, v osmih dneh od dneva, ko je taka sprememba nastala ali je zanjo izvedel.

⁷ Praviloma se pravica do MU oziroma KU uveljavlja na podlagi podatkov iz odločbe o OD, zato se posebne odločbe za ti dve pravici izdajajo le izjemoma (praviloma v primeru, če je družina do OD upravičena v drugi državi).

⁸ Odločbe za MU oziroma KU niso posebej prikazane, saj je število teh odločb nizko (približno 1.000 letno) – praviloma se pravica do MU oziroma KU uveljavlja na podlagi podatkov iz odločbe o OD, zato je število le-teh tako nizko.

⁹ Šteti so samo otroci, za katere je bil OD, DS ali VR ugoden - isti otroci so šteti večkrat, če je bilo za njih izdanih več pozitivnih odločb.

¹ Štete so vse osebe (odrasli in otroci), ki so jim bile priznane pravice - iste osebe so štete večkrat, če je bilo zanje izdanih več pozitivnih odločb.

javnih evidencah ni (npr. o zunajzakonski skupnosti), kar pa pomeni, da vseh postopkov odločanja o letnih pravicah ni mogoče avtomatizirati. Zaradi navedenega ni mogoče avtomatizirati:

- prve vloge, s katero se uveljavljajo letne pravice in
- sprememb, ki nastanejo med trajanjem¹¹ letne pravice.

Še vedno ostane 150.000 - 200.000 odločb, ki jih CSD-jem v idealnem primeru ne bi bilo treba ročno obdelati, ampak bi to namesto njih naredil informacijski sistem. Namreč glavno izhodišče za informativno odločbo je načeloma razbremeniti CSD-je »birokratskih postopkov«, v katerih je potrebno »zgolj« pridobiti nove podatke (npr. novo višino istega dohodka ali novo vrednost istega premoženja) in jih obdelati na način, ki ga je že uporabil CSD. Kot je že zgoraj navedeno, določenih podatkov v javnih evidencah ni, obstajajo pa indici o spremembi okoliščin (npr. samski osebi se rodi otrok, kar nujno ne pomeni zunajzakonske zveze te osebe, vsekakor pa rojstvo otroka na to nakazuje). Takšnih informacij ni mogoče avtomatsko obdelati, zato bodo morali takšne postopke še vedno izvajati CSD-ji.

Pri avtomatičnem podaljševanju letnih pravic se (avtomatični) informativni izračun šteje tudi kot vloga stranke, kar pomeni, da mora stranka ugovarjati informativnemu izračunu, če so podatki nepopolni ali napačni, ne glede na to, ali je to stranki v korist ali škodo.

Avtomatično podaljševanje pravic ni smiselno v primerih, ko je očitno, da upravičenec ne bi bil več upravičen do posamezne pravice, in sicer:

- do OD ni več upravičen, če so vsi otroci starejši od 18. let;
- do VR ni več upravičen, če noben od otrok ni vpisan v vrtec;
- do DS ni več upravičen, če je posamezni dijak oziroma študent zaključil s šolanjem.

Podatki o statusih otrok se bodo pridobivali v sredini meseca septembra (za študente v sredini meseca oktobra), zato v praksi ne bi smelo prihajati do neažurnih podatkov. Skladno z navedenim se predlaga, da se v teh primerih (avtomatični) informativni izračuni ne izdajajo. V primeru VR in DS bo o »neizdaji« informativnega izračuna center za socialno delo obvestil stranko, ki bo lahko po 30 dneh od vročitve obvestila zahtevala izdajo informativne odločbe. V primeru OD je bilo ocenjeno, da obvestilo ni potrebno, saj je potek časa objektivno dejstvo in ni odvisen od subjektivnih okoliščin kot je to pri VR in DS.

Za uvedbo avtomatičnega informativnega izračuna obstajajo še drugi razlogi:

- o enakopravnejše obravnavanje strank in
- o kontinuirano prejemanje pravic.

a1.1) V procesu nastajanja predloga se je tehtalo, ali naj se informativni izračuni izdajajo mesečno oziroma ali naj se informativni izračuni izdajajo na nek presečni datum. Namreč iz prakse je razvidno, da v javnosti obstaja nezadovoljstvo, ker se lahko do vključno meseca maja¹² upoštevajo dohodki iz predpreteklega leta. Zaradi navedenega se je razmišljalo, da bi se informativni izračuni izdajali v mesecu juniju, vendar pa se je ugotovilo, da se v mesecu juniju že začnajo letni dopusti, kar pomeni, da vsi vlagatelji lahko ne bi imeli možnosti ugovora, saj bi lahko rok za ugovor ob vrnitvi že potekel. Poleg navedenega pa je bilo ugotovljeno tudi, da velika količina sprememb (statusi šolanja) nastane v mesecu septembru, kar pa pomeni, da bi morali CSD-ji še vedno izdajati nove informativne izračune. To bi predstavljalo veliko manjšo razbremenitev CSD-jev, kot če bi se informativni izračuni izdajali v mesecu septembru. Tako se predlaga, da se vse pravice do OD, VR, MU, KU in DS za dijake zaključijo na 31. avgust in avtomatično podaljšajo v mesecu septembru (pravice do DS za študente se bodo praviloma preverjale v mesecu oktobru). Zaradi tega se bo dejansko izdalo več »odločb« kot sedaj (npr. prva vloga za OD bo vložena marca, zato bo dodeljena s 1. aprilom dalje do 31. avgusta, medtem ko je bila sedaj dodeljena do 31. marca naslednje leto), vendar pa se bodo informativni izračuni izdelovali s pomočjo informacijskega sistema, zato zaradi tega CSD-ji ne bodo dodatno obremenjeni.

¹¹ Sem spadajo tudi spremembe, ki sedaj sovpadajo z vložitvijo vloge in je zato to dejstvo sporočeno na (novi) vlogi.

¹² 31. 5. se izda druga tranša informativnih izračunov FURS.

V prvem letu bo zaradi presečnega datuma (in opisanega enakopravnjšega obravnavanja strank) treba preveriti tudi vse veljavne letne pravice v mesecu septembru, razen DS za študente, ki se bo iztekla v mesecu septembru in se bo avtomatično odločalo o izpolnjevanju pogojev za njeno podaljšanje z mesecem oktobrom. Pri DS so mogoči trije rezultati preverjanja pogojev za njeno podaljšanje:

- če so izpolnjeni vsi pogoji se DS podaljša za novo šolsko leto;
- če pogoji niso izpolnjeni pa lahko DS miruje (npr. zaradi neizpolnjevanja ali pa se štipendijsko razmerje prekine (npr. zaradi prenehanja šolanja).

V primeru morivanja se bo naslednje šolsko leto ponovno preverjalo pogoje za podaljšanje pravice, saj je pravica (štipendijsko razmerje) še vedno veljavna.

a1.2) Eden izmed razlogov za informativni izračun je tudi kontinuirano prejemanje pravic, saj se iz prakse ocenjuje, da približno 5 % upravičencev nove vloge ne vložijo pravočasno, zato se pojavlja nezadovoljstvo in osebne stiske – predvsem se to opaža pri pravici do VR.

V določenih primerih se bo postopek iz avtomatičnega informativnega izračuna preusmeril v odločanje po uradni dolžnosti, kar pa pomeni, da bi lahko prišlo do »luknje« pri uveljavljanju (subvencije) ali izplačilu pravice, zato se predlaga, da se odločba (ki je prenehala veljati 31. avgusta) uporablja še naprej, vendar najdlje do 31. decembra.

Zaradi »ročnega« odločanja pri nekaterih OD oziroma DS lahko pri MU oziroma KU pride do poračunov zaradi zamika pri odločanju (po novem so upravičeni do nižjega MU oziroma KU), zato se predlaga, da se pri avtomatičnem preverjanju izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice (v primeru nižjega MU oziroma KU) že prejeta pravica ne šteje za neupravičeno prejeto pravico iz javnih sredstev. Povedano drugače pri podaljševanju MU oziroma KU (ki se ugotavlja na podlagi OD ali DS) ni dolžnosti vračila neupravičeno prejetih pravic iz javnih sredstev. S tem bi šole bistveno razbremenili, za starše in otroke, ki so ena najranljivejših skupin, pa bi bil to pomemben korak k stabilnosti in varnosti v sistemu naročanja na šolsko prehrano in njeno plačevanje. Obroke so namreč starši naročili na podlagi podatka o takrat veljavni višini subvencije, otroci pa so jih že zaužili.

Skladno z navedenim se **samo za letne pravice** predlaga uvedba **avtomatičnega informativnega izračuna**, kar pomeni, da:

- stranka za vsako letno pravico najprej poda prvo vlogo – tako se bo letna pravica (v kolikor bo odobrena), avtomatično podaljšala¹³ (prvo leto se bodo preverile tudi pravice veljavne v mesecu septembru);
- če je pravica zavrnjena, mora vlagatelj vložiti novo vlogo, ki se rešuje po »običajnem« postopku;
- v mesecu septembru CSD na avtomatiziran način preveri vse potekle letne pravice v mesecu avgustu in se avtomatično pridobijo podatki za novo odločanje (pri DS za študente se datum zamakne za en mesec);
- če se informacijsko ugotovi, da ni bilo sprememb (ki jih vnaprej ni mogoče opredeliti¹⁴), potem se izda avtomatični informativni izračun, v nasprotnem primeru pa se postopek preusmeri v odločanje po uradni dolžnosti CSD, ki izda prvostopno odločbo (po novem informativni izračun – glej zgoraj);
- ima stranka zoper (avtomatični) informativni izračun možnost ugovora, o katerem odloča CSD;
- ima stranka zoper odločbo CSD možnost pritožbe, o kateri praviloma odloča MDDSZ;
- ima stranka zoper odločbo MDDSZ še dvostopenjsko sodno varstvo;
- v primeru avtomatičnih informativnih izračunov, če CSD ugotovi (množične) napake lahko v šestih mesecih po izdaji izračuna izda nov avtomatični informativni izračun;
- v obdobju od uveljavitve do uporabe zakona se bo izvedlo več faz testiranja informativnega izračuna.

¹³ Zgolj zaradi jasnosti se tudi tukaj poudarja, da se »negativne pravice« ne bodo preverjale, saj pravica ne obstaja (bila je zavrnjena).

¹⁴ Npr. mogoče je avtomatično ugotoviti, da se polnoletni otrok ne šola več (iz vira se pridobi podatek o rojstvu in statusu šolanja), medtem ko ni mogoče ugotoviti zunajzakonske zveze.

Poudariti je treba, da se letne pravice »upoštevajo« ali izplačujejo za nazaj – tako se račun za vrtec (kjer se upošteva subvencija) za storitve v mesecu septembru izda šele meseca oktobra, podobno pa se OD za mesec september izplača v mesecu oktobru. Zaradi navedenega pri avtomatičnih informativnih izračunih ne bo prišlo do zakasnitve pri upoštevanju subvencije ali pri izplačilih, lahko pa pride do poračunov pri nekaterih informativnih izračunih, ki bodo iz avtomatičnega procesa izločeni in jih bodo morali »ročno«¹⁵ izdati CSD-ji.

- Odprava neskladij z Ustavo Republike Slovenije

Ustavno sodišče je z odločbo št. U-I-73/15-28 z dne 7. 7. 2016 ugotovilo:

- prvi odstavek 14. člena ZUPJS (dohodek iz dejavnosti se upošteva najmanj v višini 75% bruto minimalne plače) je v neskladju z Ustavo;
- drugi odstavek 7. člena Pravilnika o načinu ugotavljanja premoženja in njegove vrednosti pri dodeljevanju pravic iz javnih sredstev ter o razlogih za zmanjševanje v postopku dodelitve denarne socialne pomoči (Uradni list RS, št. 8/12 in 99/15) je v delu, ki določa, da se vrednost lastniških deležev gospodarskih družb ali zadrug lahko ugotavlja tudi le iz izpisa iz sodnega registra, v neskladju z Ustavo.

Ustavno sodišče je Državnemu zboru Republike Slovenije odredilo, da mora ugotovljeno neskladje iz 1. točke odpraviti v roku enega leta po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije, medtem ko mora MDDSZ ugotovljeno neskladje iz 2. točke odpraviti v roku šestih mesecev po objavi.

Ustavno sodišče je ugotovilo neskladnost prvega odstavka 14. člena ZUPJS¹⁶ z Ustavo, ker meni, da »...za takšno ureditev ni najti razumnega razloga, ki bi izhajal iz narave stvari...« samo zato, »...ker opravljajo (primarno) delo v okoliščinah neodvisnosti in avtonomnosti in se jim (zgolj) zato kot njihov dohodek, ki je pomemben za ugotovitev njihovega materialnega položaja, upošteva določen fiktivni dohodek in ne njihov dejanski dohodek iz tega naslova«. Dalje Ustavno sodišče meni, da »...če obstoječi (davčni, kazenski idr.) nadzor ni zadosten oziroma se ne izvaja ustrezno, to ne more biti (sámo po sebi) vzrok za preprečitev dostopa do pomoči iz javnih sredstev (v celoti ali deloma) osebam, ki opravljajo dejavnost (neupoštevajoč pri tem dejanskega stanja posameznikov), pa to pomoč potrebujejo«.

Skladno z navedenim se v 3. členu predloga predlaga, da se načeloma odpravi domneva upoštevanja dohodka iz dejavnosti vsaj v višini 75% bruto minimalnega dohodka in se ohrani le za primere začetka opravljanja dejavnosti. Navedeno pomeni, da se bo po predlogu načeloma dohodek iz dejavnosti ugotavljal na podlagi podatkov Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS), tako kot se upoštevajo drugi dohodki. Poudariti je potrebno, da so se že sedaj upoštevali podatki pridobljeni od FURS-a, vendar pa so se upoštevali le v primeru, če so presegali 75% bruto minimalnega dohodka.

Kot navedeno se za začetek opravljanja dejavnosti, še vedno uporablja navedena domneva, saj podatki o dohodku iz dejavnosti ne obstajajo, ker samostojni podjetniki podatkov mesečno ne poročajo FURS-u, ampak počno to enkrat letno. Zaradi navedenega se predlaga ohranitev domneve ob možnosti, da lahko samostojni podjetnik dokazuje, da takšnega dohodka ne prejema.

Posledica stališča Ustavnega sodišča je tudi predlog spremembe 5. točke prvega odstavka 18. člena ZUPJS, po kateri se sedaj v premoženje ne štejejo poslovni prostori in poslovne stavbe, drugi objekti in premično premoženje, ki ga vlagatelj ali druga oseba, ki se upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, uporablja za oziroma pri pridobivanju dohodka iz dejavnosti, dokler ta dohodek iz dejavnosti mesečno dosega vsaj višino 75% bruto minimalne plače. Namreč nepošteno bi bilo, da bi se samostojnemu podjetniku, ki zasluži

¹⁵ Postopek odločanja o pravicah iz javnih sredstev je že sedaj v veliki meri avtomatiziran, vendar pa v določenih primerih ni mogoče avtomatsko interpretirati posameznih podatkov.

¹⁶ Če je oseba dejavnost šele začela opravljati ali če je njen mesečni dohodek iz dejavnosti nižji od višine bruto minimalne plače, se kot njen mesečni dohodek iz dejavnosti upošteva dohodek v višini 75% bruto minimalne plače.

manj (kot 75 % bruto minimalne plače) upoštevalo premoženje, ki ga uporablja pri dejavnosti, medtem ko se samostojnemu podjetniku, ki zasluži več (kot 75 % bruto minimalne plače) navedeno premoženje, pri ugotavljanju materialnega položaja, ne bi upoštevalo. V skladu z navedenim se v 5. členu predloga predlaga, da se premoženje, ki se uporablja pri izvajanju dejavnosti, ne upošteva, ne glede na višino dohodka iz dejavnosti.

Ustavno sodišče je prav tako ugotovilo neskladnost z Ustavo tudi glede drugega odstavka 7. člena Pravilnika o načinu ugotavljanja premoženja in njegove vrednosti pri dodeljevanju pravic iz javnih sredstev ter o razlogih za zmanjševanje v postopku dodelitve denarne socialne pomoči je v delu, ki določa, da se vrednost lastniških deležev gospodarskih družb ali zadrug lahko ugotavlja tudi le iz izpisa iz sodnega registra, ker meni:

»Pravilnik je s tem, ko je določil, da se primerljiva vrednost deleža gospodarskih družb ali zadrug ugotavlja na podlagi izpisa iz sodnega registra, spremenil vsebino zakonske določbe, ki določa, da se vrednost teh deležev ugotavlja na podlagi primerljive tržne vrednosti takega premoženja. Zožil je domet te zakonske določbe. Zato je drugi odstavek 7. člena Pravilnika v delu, ki določa, da se vrednost lastniških deležev gospodarskih družb ali zadrug ugotavlja iz izpisa iz sodnega registra, v neskladju z drugim odstavkom 120. člena Ustave.«.

Poudariti je potrebno, da vloge za dodeljevanje pravic vlagajo osebe, ki menijo, da so v materialni stiski. Navedeno pomeni, da mora biti postopek dodeljevanja pravic iz javnih sredstev tako ekonomičen, kakor tudi hiter. Iz prakse je razvidno, da je standard primerljive tržne vrednosti prezahteven za takšno vrsto postopka, saj (javna) evidenca o navedeni vrednosti ne obstaja, prav tako pa CSD-ji ne razpolagajo s potrebnimi zelo specifičnimi znanji za njeno ugotavljanje. Ugotavljanje primerljive tržne vrednosti bi se tako lahko izvedlo le s pomočjo sodnega izvedenca, kar pa pomeni možnost nastanka nesorazmernih stroškov z ugotavljanjem navedene vrednosti, hkrati pa tudi podaljšanje postopka.

Zaradi navedenega se za odpravo tega neskladja predlaga sprememba ZUPJS v smeri, kjer se lahko približek vrednosti deleža gospodarskih družb ali zadrug ugotovi na podlagi podatkov iz uradnih evidenc, pri čemer se ne zahtevajo posebna specializirana znanja. Tako se predlaga, da se vrednost navedenega premoženja ugotovi na podlagi podatkov, ki se lahko pridobijo iz uradnih evidenc.

Predlogi drugih sprememb in dopolnitev ZUPJS

Spodaj so navedene manjše spremembe zakona, ki se nanašajo predvsem na odpravljanje zaznanih težav pri interpretacijah posameznih določb in kot je razvidno že iz vsebine preteklih poglavij, je eno izmed glavnih vodil te novele avtomatizacija čim večjega števila postopkov, ki sedaj obremenjujejo tako CSD-je, kakor tudi stranke:

- a) nomotehnični/slovnični popravek že veljavnega 12. člena zakona (2. člen predloga) – v 4. točki prvega odstavka 12. člena ZUPJS je naveden napačen sklic in v sedmem odstavku je nejasno zapisano, da se v dohodke ne štejejo pravice po ZUPJS,
- b) znižanje upoštevanja premoženja (dopolnitev že veljavnega 19. člena zakona – 6. člen predloga) – predlaga se, da se upošteva premoženje v nižji višini, saj se lahko sedaj določena sredstva najprej upoštevajo kot dohodek in nato še kot premoženje,
- c) določitev dohodkovnih lestvic v nominalnih zneskih in usklajevanje skladno z rastjo cen življenjskih potrebščin (sprememba že veljavnega 21., 22., 23., 24., 25., 26., deloma 53.a in 53.b člena – 7., 8., 9., deloma 10., 11., 12., deloma 25. in 26. člen predloga) – zaradi poenotenja in preglednosti se predlaga, da se dohodkovne lestvice določijo v nominalnih zneskih, ki se usklajujejo enkrat letno z rastjo cen življenjskih potrebščin;
- č) avtomatično sporočanje sprememb stalnega bivališča pri VR (dopolnitev že veljavnega 24. člena zakona – deloma 10. člen predloga) – pomeni, da zaradi tega razloga ne bo treba izdajati novih odločb, ampak se bo ta okoliščina avtomatično sporočila novi (in stari) občini,
- d) sprememba plačila OZ za občine in avtomatično sporočanje sprememb stalnega prebivališča pri OZ (dopolnitev že veljavnega 30. člena zakona – 13. člen predloga) – s tem predlogom se razbremenjuje občine

glede plačila OZ (obseg pravic ali upravičenci se ne spreminjajo), hkrati pa se predlaga, da se podobno kot pri VR zaradi te okoliščine ne izda posebna odločba, ampak se o tem obvesti obe občini,

e) razbremenitev strank sporočanja spremembe stalnega prebivališča (sprememba že veljavnega tretjega odstavka 42. člena zakona – 20. člen predloga) – ker se s točko č) in d) ureja avtomatično sporočanje sprememb prebivališča se predlaga razbremenitev strank sporočanja teh sprememb,

f) opredelitev kdaj nastane sprememba (dopolnitev že veljavnega 42.b člena zakona – 21. člen predloga) – v praksi prihaja do težav, kdaj pride do spremembe, če sprememba nastane prvi dan v mesecu, kar z nekaterimi razlagami pomeni, da se sprememba zgodi naslednji mesec, zato se zaradi večje jasnosti predlaga, da sprememba nastane z izgubo statusa, razen pri spremembah vrste periodičnih dohodkov, kjer se kot sprememba upošteva izplačilo dohodka,

g) spremembe glede postopka vračila dolga (sprememba že veljavnega 44. člena skupaj s spremembami 52. člena v kolikor se nanaša na odpis dolga – 22. in deloma 24. člen predloga) – pri izvajanju so se pojavile težave glede ugotavljanja materialnega položaja pri odpisu dolga, saj trenutno ni pravne podlage za avtomatično pridobivanje podatkov, kar je nujno za izvajanje tega postopka (ti podatki bi se načeloma lahko pridobivali ročno), zato se predlagajo spremembe, ki bodo olajšale te postopke,

h) posredovanje dodatnih podatkov občinam zaradi izplačil NA (dopolnitev že veljavnega 50. člena zakona – 23. člen predloga) – občine opozarjajo, da pri NA dobijo premalo podatkov za izvršitev odločbe in drugih nalog, ki se jim nalaga z veljavno zakonodajo, zato se predlaga, da se posreduje nabor podatkov, ki bo omogočal nemoteno delovanje občin in

i) odprava varčevalnih ukrepov za OD (črtanje prvega odstavka 53.a člena veljavnega zakona – deloma 25. člen predloga) – zaradi ugodnih gospodarskih razmer se predlaga ukinitve varčevalnih ukrepov za OD.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

S predlaganimi spremembami zakona se želi poenostaviti in avtomatizirati ter posledično racionalizirati postopke odločanja o letnih pravicah (OD, DS, VR, MU in KU), s čimer se želi razbremeniti delavce na CSD-jih (vodenja posebnih ugotovitvenih postopkov) ter stranke (vlaganja ponovnih vlog za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev). Cilj je zagotoviti sodoben socialnovarstveni sistem, ki omogoča enovit, hiter, strokoven in učinkovit način odločanja o pravicah iz javnih sredstev.

S predlaganimi spremembami zakona se želi tudi odpraviti neskladji z Ustavo, ugotovljenima z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. št. U-I-73/15-28 z dne 7. 7. 2016.

2.2 Načela

Pri pripravi zakona smo upoštevali:

Načelo ekonomičnosti uveljavljanja pravic iz javnih sredstev, kar pomeni, da je za stranko zagotovljen hiter in učinkovit postopek uveljavljanja pravic s čim manjšimi stroški. Načelo je v predlog zakona vpeljana z novim postopkom izdaje informativnega izračuna, upoštevanja vrednosti deležev v gospodarskih družbah ali zadrugah, javljanju sprememb stalnega prebivališča in avtomatičnem obveščanju vseh vpletenih občin ob spremembi stalnega bivališča pri VR in OZ.

Načelo enakosti pred zakonom, kar pomeni, da je treba bistveno enaka dejanska stanja obravnavati enako. Če se taka stanja obravnavajo različno, mora za razlikovanje obstajati razumen razlog, ki izhaja iz narave stvari. Načelo je v predlog zakona vpeljana z možnostjo izpodbijanja zakonske domneve upoštevavanja dohodka iz dejavnosti v višini 75% bruto minimalne plače, ugotavljanje (preverjanje) upravičenosti do letnih pravic na presečni datum, preverjanje upravičenosti že veljavnih pravic v prvem letu in jasnejše opredelitve posameznih pojmov ali določb.

Načelo pravne državne oziroma načelo zakonitosti pri izdaji podzakonskih aktov, kar pomeni, da morajo imeti podzakonski akti vsebinsko podlago za izdajo le-tega v zakonu. Načelo je v predlog zakona vpeljana z novo zakonsko določbo glede upoštevanja vrednosti lastniških deležev gospodarskih družb ali zadrug.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

Predlogi rešitev so predstavljeni pod točko 1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona.

b) Način reševanja:

Načini reševanja so predstavljeni pod točko 1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona.

b) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je skladen z veljavnim pravnim redom Republike Slovenije in ni predmet usklajevanja z mednarodnimi obveznostmi Republike Slovenije niti s pravnim redom Evropske unije.

Uskladitev s predpisi, ki jih je treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati, ni potrebna.

č) Usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je bil objavljen na spletnem naslovu Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in na portalu E-demokracija (<http://e-uprava.gov.si/e-uprava/edemokracija.euprava>) dne 3. 3. 2017. Pripombe, predloge, mnenja je bilo mogoče posredovati do 3. 4. 2017.

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti,
- občine in združenja občin.

Mnenja, predloge, pripombe so podali:

- Center za socialo delo Kamnik;
- Center za socialo delo Ljutomer;
- Socialna zbornica Slovenije;
- Skupnost občin Slovenije;
- Združenje mestnih občin Slovenije;
- Zveza prijateljev mladine Ljubljana;
- Skupnost centrov za socialno delo;
- Strokovna delavka CSD;
- Center za socialo delo Zagorje;
- Asociacija – društvo nevladnih organizacij.

Pripombe, mnenja in predlogi k določbam veljavnega zakona, ki jih s predlogom tega zakona nismo spreminjali ali dopolnjevali, nismo upoštevali.

Bistvena odprta vprašanja:

- v zvezi s predlogom, da se avtomatični informativni izračun izdaja vsak mesec in ne na presečni datum menimo, da se s predlaganim zagotavlja pravičnejše razdeljevanje javnih sredstev kot je to

natančneje pojasnjeno v uvodu predloga;

- v zvezi s predlogom, da se državne spremembe ne bi vključile v avtomatično odločanje pojasnjujemo, da se bodo v avtomatičen proces zajele le tiste vloge, kjer bodo rezultati nedvomni glede na prejete podatke – v kolikor določene situacije ne bo mogoče predvideti vnaprej, bo takšna vloga iz avtomatičnega procesa izvzeta in se jo bo moralo rešiti ročno.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Zaradi spremembe veljavnega 30. člena ZUPJS ne bodo občine plačevale prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje za približno 8.000 upravičencev do DP (obseg in število zavarovanih oseb se zaradi tega ne bo zmanjšalo), kar predstavlja prihranek za občinske proračune v višini približno 180.000 eurov mesečno oziroma 2.160.000 eurov letno. Če bo zakon objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije v mesecu novembru, bi tako te finančne posledice nastale v mesecu aprilu 2018 – zaradi več nadgradenj informacijskega sistema in zaradi tega, ker bosta morala svoje informacijske sisteme prilagoditi tudi Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je treba zagotoviti vsaj štirimesečni rok za uporabo te določbe.

Zaradi uvedbe informativnega izračuna bo treba nadgraditi informacijski sistem centrov za socialno delo (v nadaljnjem besedilu: ISCS2). Stroški nadgradnje so ocenjeni na 555.100 eurov – nadgradnja ISCS2 se bo izvedla v letih 2017 in 2018. Nadaljnji stroški vzdrževanja in nadgradenj ISCS2 (v zvezi z informativnim izračunom) so ocenjeni na 129.508,20 eurov. Zaradi informativnega izračuna se bodo znižali materialni stroški za CSD-je (papir, tonerji, tiskalniki, poštnina ipd.), vendar bodo ta sredstva prerazporejena in se bo s temi sredstvi financiralo množično tiskanje informativnih izračunov. Ostale nadgradnje ISCS2 (sporočanje spremembe ipd.) so manjše in so predvidene že v okviru rednega vzdrževanja in nadgradenj ISCS2. Vsa sredstva so v državnem proračunu že predvidena, zato novih finančnih posledic iz tega naslova ni.

Zaradi predloga, da se ne izvajajo poračuni pravic pri subvenciji šolske prehrane, če starši z nižjo subvencijo niso seznanjeni do 1. septembra tekočega leta, bi lahko nastalo največ 67.868,00 eurov posledic – če bi CSD-ji izdelali informativne izračune za otroške dodatke oziroma državne štipendije v decembru tekočega leta. Od tega 14.215,00 eurov na postavki za prehrano dijakov (PP 863810 – regresirana prehrana dijakov) in 53.652,00 eurov na postavki za prehrano učencev (PP 152710 – regresirana prehrana učencev). Če bi CSD-ji izdelali večino zgoraj navedenih informativnih izračunov do konca oktobra tekočega leta, pa bi bile te finančne posledice polovico nižje. Sredstva so že zagotovljena na navedenih proračunskih postavkah Ministrstva za znanost, izobraževanje in šport.

Zaradi ukinitve varčevalnih ukrepov pri otroškem dodatku (sprostitvev sedmega in osmega dohodkovnega razreda) bo nastalo za približno 20,5 mio. eurov finančnih posledic letno. Glede na to, da se otroški dodatek izplačuje za nazaj, bo v letu 2018 le za 11 mesecev finančnih posledic oziroma približno 18,8 mio. eurov. Sredstva se načrtujejo pri pripravi sprememb proračuna 2018 in proračunov 2019 in se bodo zagotovila iz proračunskih postavk Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enakih možnosti.

Predlog nima finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za nadgradnjo informacijskega sistema centrov za socialno delo (v višini 555.100,00 eurov so zagotovljena na proračunski postavki 2198 – vzdrževanje in razvoj informacijskih sistemov socialnega varstva, na isti proračunski postavki so zagotovljena tudi sredstva za vzdrževanje in nadgradnje v višini 129.508,20 eurov), neporačunavanja šolske prehrane (v višini 67.868,00 eurov so zagotovljena na proračunski postavki 863810 – regresirana prehrana dijakov v višini 14.215,00 eurov in na proračunski postavki 152710 – regresirana prehrana učencev v višini 53.652,00 eurov) in množično tiskanje informativnih izračunov (v višini 200.000,00 eurov so zagotovljena na proračunski postavki 1283 – dejavnost centrov za socialno delo). Sredstva za odpravo varčevalnih ukrepov pri otroškem dodatku bodo zagotovljena s spremembo že sprejetega državnega proračuna (predlog spremembe je že v Državnem zboru) v višini 18,8 mio eurov (za leto 2018) na proračunski postavki 3556 - otroški dodatek.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH

HRVAŠKA

Postopek za priznavanje pravic iz socialnega varstva iz Zakona o socialnem varstvu se začne na zahtevo ali po uradni dolžnosti. Stranka poda vlogo osebno v centrih za socialno varstvo ali po pošti. S pisno izjavo mora omogočiti dostopnost do podatkov, ki se nanašajo na vlogo. Avtomatizacija postopka odločanja je odvisna od pravice, o kateri se odloča (pri kompleksnejšem dokaznem postopku je stopnja avtomatizacije ni žja). Za vse pravice se uporabljajo predloge odločb, ki se samodejno izpisujejo s predhodno vpisanimi podatki. Vsi centri za socialno varstvo so medsebojno povezani v spletni aplikaciji SocSkrb, v kateri vodijo evidence o uporabnikih in pravicah, evidentirajo postopke, izdelujejo dokumente in odločbe o priznavanju pravic iz sistema socialnega varstva ter pridobivajo podatke, potrebne za vodenje postopka, iz informacijskih sistemov drugih institucij (iz zbirk podatkov o premoženju, prejemkih, brezposelnosti, iz OIB sistema).

LITVA

Prosilec mora izpolniti vlogo in ji priložiti zahtevane dokumente (tudi dokumentacijo o dohodku in premoženju posameznika ali družine: za socialno pomoč in nadomestilo za ogrevanje, toplo in pitno vodo - o dohodku in premoženju posameznika ali družine; za otroški dodatek za otroke v družinah z enim ali dvema otrokoma - dokumente o dohodku; za socialno pomoč za učence - dokumenti o dohodku). Vlagateljem teh dokumentov ni potrebno predložiti, če uradni organ pridobiva podatke iz državnih in lokalnih evidenc in iz državnih informacijskih sistemov. Vlogo lahko stranka poda v papirnati ali v elektronski obliki. Stranke o odločitvi niso predhodno obveščene, ampak so seznanjene le s končno odločbo (ter načinom pritožbe in vzroki za negativno odločitev).

LATVIJA

Stranka zaprosi za občinske socialne prejemke (zagotovljeni minimalni dohodek in stanovanjski dodatek) z vlogo v prosti obliki ali v posebej predpisani obliki. Vloga se lahko vloži v pisni obliki, po pošti, pa tudi v elektronski obliki ali po elektronski pošti.

Preverjanje materialnega položaja se izvaja v enotnem občinskem sistemu socialnih storitev, ki pridobiva podatke iz drugih registrov podatkov (registra prebivalstva, zemljiške knjige, jamstvenega in preživitinskega sklada, državne agencije za socialno zavarovanje, direktorata za varnost v cestnem prometu, državne agencije za zaposlovanje, državnega zavoda za zaposlovanje, državne davčne uprave, registra podjetij, strokovne zdravstveno-delovne komisije za delo in zdravje, nacionalnega izobraževalnega informacijskega sistema, uprave za davek na nepremičnine, evidence prebivališča). Če potrebni podatki niso dosegljivi v registrih podatkov lokalnih in državnih oblasti, mora stranka predložiti izjavo o sredstvih za preživljanje in o dohodkih. Podatki iz teh registrov se samodejno uvozijo v enoten občinski sistem socialnih storitev. Vendar

pa ta postopek ne more biti popolnoma avtomatičen zaradi več razlogov:

- v podatkovni bazi državne davčne uprave so podatki o bruto dohodku (pred obdavčitvijo), upošteva pa se znesek po obdavčitvi;
- pred sprejemom odločitve lahko občinske socialne službe preverjajo prebivališče posameznika ali družine in s tem verodostojnost navedenih informacij.

Stranke morajo biti obveščene v primeru negativne odločitve, v primeru pozitivne odločitve pa to ni nujno. V vsakem primeru pa imajo stranke pravico zahtevati in dobiti pisno odločitev.

POLJSKA

Večina odločitev o dodelitvi oziroma zavrnitvi dodelitve socialnovarstvenih prejemkov (vključno s socialno pomočjo, otroškim dodatkom po programu Družina 500 plus, dodatkom za družino in prejemkom iz preživninskega sklada), se izdaja v obliki uradne upravne odločbe. Vloge (zahteve, pojasnila, pritožbe, ugovori) se lahko vložijo v pisni obliki, s telegrafskimi sredstvi, telefaksu ali po elektronski pošti, na obrazcu, ki se nahaja na spletni strani ustreznega organa javne uprave, ki omogoča vnos podatkov v računalniški sistem tega organa, ali pa se podajo ustno na zapisnik. Obstaja tudi možnost predložitve vloge za otroški dodatek po programu Družina 500 plus prek bančnih spletnih strani.

Ne obstaja avtomatiziran način izdaje odločb o dodelitvi socialnovarstvenih prejemkov; vsak primer se rešuje individualno. Delavci centrov za socialno pomoč lahko uporabijo predloge upravnih odločb, ko rešujejo individualno vlogo in vnašajo potrebne podatke ali uporabljajo računalniško programsko opremo za zagotovitev učinkovite obravnave vlog in odločanja. Ne obstaja zakonska zahteva niti splošna praksa obveščanja strank o ugotovitvah oziroma o vsebini odločbe pred uradno izdajo odločbe.

Večina odločitev o dodelitvi oziroma zavrnitvi dodelitve socialne pomoči se izda potem, ko je socialni delavec izvedel razgovor o družinskih razmerah, v katerem je preveril celoten položaj družine, vključno s finančnimi in premoženjskimi vidiki. Od prosilca lahko zahteva predložitve izjave o dohodkih in premoženju. Zavrnitev predložitve izjave je podlaga za ne-dodelitev prejemka.

ROMUNIJA

Prejemki socialne pomoči se dodeljujejo na podlagi pisne vloge. Vloga se vloži na standardnem obrazcu, v katerem se navede podatke o družinskih članih, njihovih dohodkih, premoženju, izobraževalnem in poklicnem položaju, o posebnih potrebah in specifičnih okoliščinah. Za prejemke socialne pomoči iz državnega proračuna obstaja običajen obrazec - papirnata vloga, kateri se priloži zahtevane dokumente.

Pravice do prejemkov socialne pomoči ne morejo biti dodeljene samodejno. Preverjanje pogojev za upravičenost izvajajo Okrožne agencije za plačila in socialno inšpekcijo ali lokalne oblasti, odvisno od vrste pravice, na podlagi vloge priloženih dokumentov, informacij iz baz podatkov centralnih in lokalnih organov javne uprave in javnih institucij in na podlagi drugih postopkov. Večina odločitev se izda v informacijskem sistemu SAFIR, potem ko so podatki iz vlog ročno vneseni vanj. Pred izdajo odločbe se odločitve strankam ne sporočajo.

Nacionalna agencija za plačila in socialno inšpekcijo (ANPIS) zagotavlja enoten sistem za vodenje procesa dodeljevanja socialnih prejemkov. Pri njej je ustvarjen enoten informacijski sistem SAFIR za plačevanje in upravljanje socialnih prejemkov, ki trenutno izboljšuje svoje podatkovne baze o upravičencih v sodelovanju z Nacionalnim uradom javnih pokojnin (CNPP), Nacionalna agencija za zaposlovanje (NAE), Civilnim registrom in Nacionalno agencijo za davčno upravljanje (ANAF).

Z aprilom 2018 se bo začel izvajati nov program za ugotavljanje materialnega položaja prosilcev, ki bo združil tri že obstoječe vrste socialnih prejemkov (zagotovljen minimalni dohodek, dodatek za podporo družini in pomoč za ogrevanje stanovanja), s čimer bodo poenostavili uveljavljanje navedenih pravic za uporabnike (stranka bo lahko istočasno zaprosila za te tri pravice). Nov minimalni vključujoči dohodek (MII), ki bo predstavljal državno finančno podporo za pokrivanje minimalnih življenjskih potreb posameznikov in družin v

stiski, bo določen kot razlika med ravno dohodkov, določenih z zakonom, in neto dohodkom družine ali posameznika, zasluženim v določenem časovnem obdobju. Dohodki iz uradnih virov (plače, iz samostojne dejavnosti, iz kmetijske dejavnosti), se bodo upoštevali z odbitkom 50%, vendar ne več kot 400 lei na družino (trenutno se upošteva celoten dohodek družine). Ukrepi za zmanjšanje birokracije in administrativno poenostavitev zajemajo tudi upoštevanje vloži priloženih dokumentov pri uveljavljanju več pravic; oblikovanje enostavnega obrazca v primeru uveljavljanja nove pravice po odločitvi o neki pravici; namesto da bi stranke prinašale potrdila od Okrožne agencije za zaposlovanje po treh mesecih od prejetja socialne pomoči, se bo sposobnost upravičenca za delo preverila na podlagi informacij iz uradnih evidenc; preverjanje dohodkov na temelju izmenjave podatkov med različnimi organi; dodeljevanje začasno prekinjenih pravic brez ponovne vložitve vloge (če iz preverjanja situacije ne izhajajo spremembe okoliščin ali razlogi za ukinitve pravic).

CIPER

Vloge za otroški dodatek in dodatek za samohranilstvo se vložijo letno in v originalni papirni obliki. Stranke vlog ne morejo poslati preko faksa ali preko elektronske pošte. Uradne osebe vnašajo podatke ročno in tudi odločbe niso avtomatično izdelane. Stranke so običajno pisno obveščene v zvezi z odločitvijo o zavrnitvi vloge za otroški dodatek.

MADŽARSKA

Prosilec za socialne prejemke, pri katerih se ugotavlja materialno stanje (dodatek za osebe v delovnoaktivni starostni skupini, dodatek za starost), mora vložiti vlogo in ji, odvisno od vrste prejemka, priložiti različne dokumente (zadostuje kopija dokumentov), s katerimi se dokazuje izpolnjevanje kriterijev za upravičenost (dohodek, premoženje, zdravstveno stanje,...). Ker je večina teh dokumentov v papirnati obliki, se tudi vloga pošlje v papirnati obliki (okrožnemu uradu, vladnemu okencu - integrirana vse-na-enem-mestu uprava -, županovemu uradu). Uradniki nudijo strankam pomoč pri izpolnitvi obrazca vloge. Izdelava odločbe ni popolnoma avtomatizirana. Uradniki vnesejo podatke prosilca v socialni informacijski sistem. Sistem pomaga sestaviti odločbo, tako da posreduje podatke v elektronsko predlogo, toda odločba je dokončana ročno in natisnjena na papir. Stranke se pred izdajo odločbe ne obvešča o odločitvi.

NIZOZEMSKA

Državljeni imajo pravico do komunikacije z vlado na digitalni način. Vse vladne organizacije morajo uporabljati podatke iz registrov in takih podatkov ne smejo zahtevati od državljanov. Sistem 13-ih osnovnih registrov in skupnih informacijskih storitev in standardov temelji na različnih zakonih, katerih skupna načela so: enkratno pridobivanje podatkov in večkratna ponovna uporaba, obvezna uporaba s strani vladnih organov, kakovost podatkov in obvezni povratni mehanizem v primeru napak ter interoperabilnost. Za socialno varstvo so v glavnem odgovorne lokalne oblasti.

Do otroškega dodatka so neodvisno od svojega dohodka upravičene zavarovane osebe, ki vzdržujejo otroke do 18-ega leta starosti. Znesek otroškega dodatka je odvisen od starosti otroka. Osebe, ki so pred kratkim začele živeti ali delati na Nizozemskem, lahko zaprosijo za otroški dodatek, pri tem pa potrebujejo DigiD kodo, s katero izpolnijo spletni obrazec na spletni strani Banke socialnega zavarovanja (SVB). Če kode ne morejo pridobiti, jim Banka socialnega zavarovanja na njihovo prošnjo pošlje obrazec vloge. Osebe, ki že živijo na Nizozemskem, pa prejmejo od SVB pismo (razen, če je otrok rojen zunaj države) 2 - 4 tedne po tem, ko se registrira otrokovo rojstvo. Takoj po prejemu pisma lahko zaprosijo za otroški dodatek preko elektronskega obrazca SVB. Za pridobitev otroškega dodatka za drugega in naslednjega otroka pa jim ni potrebno storiti ničesar, saj SVB avtomatično izračuna novo vrednost dodatka.

Prejemniki otroškega dodatka, so lahko upravičeni tudi do dodatka, vezanega na otroka od davčne uprave. Gre za dodatni mesečni prispevek vlade za družine z nizkimi dohodki. Upravičenost do tega prejemka je odvisna od dohodka družine in od drugih sredstev. Stranki ni potrebno vložiti prošnje na davčno upravo; to

zanjo stori SVB in obenem obvesti stranko o tej pravici. Davčna uprava stranko obvesti le o pozitivni odločitvi.

5.2 PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona je skladen z veljavnim pravnim redom Republike Slovenije in ni predmet usklajevanja z mednarodnimi obveznostmi Republike Slovenije niti s pravnim redom Evropske unije.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

Predlog zakona ima administrativne posledice v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov in pri obveznostih strank do javne uprave.

S predlogom zakona se predlaga, da strankam v primeru podaljšanja letne pravic ne bo treba več vlagati vlog, hkrati pa se predlaga razbremenitev CSD-jev z avtomatičnim načinom izdaje večine teh informativnih izračunov (ki jih bo »izdeloval« informacijski sistem). Prav tako strankam ne bo treba več javljati sprememb prebivališča.

Zaradi preverjanja upravičenosti do pravice v mesecu septembru se bo število informativnih izračunov sicer povečalo, vendar pa to dodatno ne bo obremenilo CSD-jev, saj bo velika večina teh informativnih izračunov izdana na avtomatiziran način.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Predlog zakona nima posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Predlog zakona ne bo imel učinkov za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

S predlaganimi spremembami zakona se poenostavlja in racionalizira postopke odločanja o letnih pravicah (OD, DS, VR, MU in KU), s čimer se razbremeni delavce na CSD-jih (vodenja posebnih ugotovitvenih postopkov) ter stranke (vlaganja ponovnih vlog za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev) ter tako zagotavlja sodoben socialnovarstveni sistem, ki omogoča enovit, hiter, strokoven in učinkovit način odločanja o pravicah iz javnih sredstev.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel učinkov na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo imel učinkov za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Sprejeti zakon bo predstavljen ciljnim skupinam ter širši javnosti preko medijev in spleta. Izvajanje sprejetega zakona bo izvajal Inštitut Republike Slovenija za socialno varstvo.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

Zunanji strokovnjak ali pravna oseba, pri pripravi zakona ni sodelovala.

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Predlog zakona je bil objavljen na spletnem naslovu Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in na portalu E-demokracija (<http://e-uprava.gov.si/e-uprava/edemokracija.euprava>) dne 3. 3. 2017. Pripombe, predloge, mnenja je bilo mogoče posredovati do 3. 4. 2017.

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti,
- občine in združenja občin.

Mnenja, predloge, pripombe so podali:

- Center za socialo delo Kamnik;
- Center za socialo delo Ljutomer;
- Socialna zbornica Slovenije;
- Skupnost občin Slovenije;
- Združenje mestnih občin Slovenije;
- Zveza prijateljev mladine Ljubljana;
- Skupnost centrov za socialno delo;
- Strokovna delavka CSD;
- Center za socialo delo Zagorje;
- Asociacija – društvo nevladnih organizacij.

Pripombe, mnenja in predlogi k določbam veljavnega zakona, ki jih s predlogom tega zakona nismo spreminjali ali dopolnjevali, nismo upoštevali.

Bistvena odprta vprašanja:

- v zvezi s predlogom, da se avtomatični informativni izračun izdaja vsak mesec in ne na presečni datum menimo, da se s predlaganim zagotavlja pravičnejše razdeljevanje javnih sredstev kot je to natančneje pojasnjeno v uvodu predloga;
- v zvezi s predlogom, da se državne spremembe ne bi vključile v avtomatično odločanje pojasnjujemo, da se bodo v avtomatičen proces zajele le tiste vloge, kjer bodo rezultati nedvomni glede na prejete podatke – v kolikor določene situacije ne bo mogoče predvideti vnaprej, bo takšna vloga iz avtomatičnega procesa izvzeta in se jo bo moralo rešiti ročno.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- dr. Anja Kopač Mrak, ministrica
- Peter Pogačar, državni sekretar
- Martina Vuk, državna sekretarka
- Tanja Amon, generalna direktorica
- Marko Bučar, višji svetovalec

- Marjetka Kovšca, sekretarka
- mag. Ana Vodičar

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US in 88/16) se v 3. členu za 9. točko pika nadomesti s podpičjem in doda nova 10. točka, ki se glasi:

»10. letne pravice – pravice, pri katerih se praviloma upošteva dohodek v preteklem koledarskem letu pred vložitvijo vloge (otroški dodatek, državna štipendija, znižano plačilo vrtca, subvencija malice za učence in dijake ter subvencija kosila za učence).«.

2. člen

V prvem odstavku 12. člena se v 4. točki besedilo »iz 3. točke osmega odstavka 10. člena« spremeni tako, da se glasi: »iz 2. točke prvega odstavka 10. člena«.

Sedmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(7) Pri ugotavljanju materialnega položaja se ne upošteva osebe, ki je neutemeljeno opustila uveljavljanje pravice do dohodkov iz prvega odstavka tega člena, ki bi vplivali na socialno-ekonomski položaj te osebe ali drugih oseb, ki se poleg nje upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja, kljub temu pa se pri uveljavljanju pravic po tem zakonu upoštevajo njeni dohodki in premoženje. V dohodke iz prejšnjega stavka se ne štejejo pravice po tem zakonu.«.

3. člen

Prvi odstavek 14. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Če je oseba dejavnost šele začela opravljati, se kot njen mesečni dohodek iz dejavnosti upošteva dohodek v višini 75 % bruto minimalne plače.«.

Za prvim odstavkom se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko oseba izpodbija zakonsko domnevo upoštevanja dohodka iz dejavnosti v višini 75 % bruto minimalne plače tako, da dokazuje, da izkazuje dohodek iz dejavnosti v višini, različni od 75 % bruto minimalne plače.«.

Dosedanja drugi in tretji odstavek postaneta tretji in četrti odstavek.

4. člen

V tretjem odstavku 17. člena se za besedilom »Kot vrednost premoženja iz 2., 3.« črtata vejica in besedilo »4.«.

Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Kot vrednost lastniških deležev gospodarskih družb ali zadrug iz 4. točke prvega odstavka tega člena se

upoštevajo njihova tržna vrednost. Vrednost tega premoženja se ugotavlja na način, kot ga podrobneje predpiše minister, pristojen za socialno varstvo.«.

Dosedanji četrti odstavek postane peti odstavek.

5. člen

V prvem odstavku 18. člena se 5. točka spremeni tako, da se glasi:

»5. poslovni prostori in poslovne stavbe, drugi objekti in premoženje, ki ga vlagatelj ali druga oseba, ki se upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, uporablja za oziroma pri pridobivanju dohodka iz dejavnosti;«.

6. člen

Naslov podpoglavja »10. Način upoštevanja premoženja« in 19. člen se spremenita tako, da se glasita:

»10. Znižanje vrednosti premoženja in način upoštevanja premoženja

19. člen

(1) Vrednost premoženja, ugotovljena na podlagi tega poglavja, se zniža za 48 osnovnih zneskov minimalnega dohodka.

(2) Premoženje se upošteva tako, da se dohodki oseb povečajo za fiktivno določen dohodek, in sicer v višini letnega zneska obresti, izračunanih od vrednosti premoženja, ki se upošteva po tem zakonu na dan vložitve vloge, razen pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči, varstvenega dodatka, subvencije najemnine, pravice do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev in do pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje. Pri tem se upošteva povprečna letna obrestna mera za gospodinjstva za vezane vloge nad enim letom do dveh let za leto pred letom vložitve vloge po podatkih Banke Slovenije. Če med vložitvijo vloge podatek o tej obrestni meri še ni na voljo, se upošteva podatek za predpreteklo leto.«.

7. člen

21. člen se spremeni tako, da se glasi:

»21. člen

(1) Meje dohodkov za ugotavljanje upravičenosti do letnih pravic se uskladijo enkrat letno v mesecu januarju z rastjo cen življenjskih potrebščin v obdobju januar–december preteklega leta v primerjavi z istim obdobjem v letu pred tem, po podatkih Statističnega Urada Republike Slovenije.

(2) Nove meje dohodkov iz prejšnjega odstavka se uporabljajo od prvega dne naslednjega meseca po uskladitvi.«.

8. člen

Drugi odstavek 22. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Otroški dodatek glede na uvrstitev v dohodkovni razred znaša mesečno:

Dohodkovni razred	Povprečni mesečni dohodek na osebo (v eurih)	Znesek otroškega dodatka za otroka do konca osnovne šole ali do 18. leta (v eurih)			Znesek otroškega dodatka za otroka v srednji šoli, vendar najdlje do 18. leta (v eurih)		
		1. otrok	2. otrok	3. in naslednji otrok	1. otrok	2. otrok	3. in naslednji otrok
1	do 185,43	114,31	125,73	137,18	114,31	125,73	137,18
2	od 185,44 do 309,05	97,73	108,04	118,28	97,73	108,04	118,28
3	od 309,06 do 370,86	74,48	83,25	91,98	74,48	83,25	91,98
4	od 370,87 do 432,67	58,75	67,03	75,47	58,75	67,03	75,47
5	od 432,68 do 545,98	48,04	56,06	64,03	48,04	56,06	64,03
6	od 545,99 do 659,30	30,44	38,10	45,71	30,44	38,10	45,71
7	od 659,31 do 844,73	22,83	30,44	38,10	28,83	36,44	49,65
8	od 844,74 do 1.019,86	19,88	27,50	35,11	22,88	30,50	39,89

«.

Četrty odstavek se črta.

9. člen

23. člen se spremeni tako, da se glasi:

»23. člen

(1) Do državne štipendije so upravičene osebe, ki izpolnjujejo pogoje po zakonu, ki ureja štipendiranje in po tem zakonu.

(2) Državna štipendija brez dodatkov glede na uvrstitev v dohodkovni razred znaša:

Dohodkovni razred	Povprečni mesečni dohodek na osebo (v eurih)	Osnovna višina eurih za upravičenca do 18 let starosti	Osnovna višina v eurih za upravičenca nad 18 let starosti
1	do 309,05	95	190
2	od 309,06 do 370,86	80	160
3	od 370,87 do 432,67	65	130
4	od 432,68 do 545,98	50	100
5	od 545,99 do 659,30	35	70

«.

10. člen

Prvi odstavek 24. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Meja dohodkov za ugotavljanje višine plačila vrtca je povprečni mesečni dohodek na osebo, in sicer znižanje plačila vrtca glede na uvrstitev v dohodkovni razred znaša:

Dohodkovni razred	Povprečni mesečni dohodek na osebo (v eurih)	Plačilo staršev v odstotku od cene programa

1	do 185,43	0
2	od 185,44 do 309,05	10 %
3	od 309,06 do 370,86	20 %
4	od 370,87 do 432,67	30 %
5	od 432,68 do 545,98	35 %
6	od 545,99 do 659,30	43 %
7	od 659,31 do 844,73	53 %
8	od 844,74 do 1.019,86	66 %
9	od 1.019,87	77 %

«.

Za četrtem odstavkom se dodata nova peti in šesti odstavek, ki se glasita:

»(5) Če oseba spremeni stalno prebivališče tako, da se spremeni občina stalnega prebivališča, in je zaradi tega za plačilo znižanega plačila vrtca pristojna druga občina, ministrstvo o tem obvesti obe občini. O spremembi iz prejšnjega stavka se ne izda posebne odločbe, temveč se šteje, da je plačilo v višini razlike med ceno programa in plačilom staršev, vrtcu krije nova občina, ki je razvidna iz podatka o spremembi stalnega prebivališča osebe, kot izhaja iz uradne evidence.

(6) V primeru iz prejšnjega odstavka je v mesecu spremembe stalnega prebivališča zavezanec za znižano plačilo vrtca občina, v kateri je imela oseba prijavljeno stalno prebivališče pred spremembo.«.

11. člen

Prvi in drugi odstavek 25. člena se spremenita tako, da se glasita:

»(1) Subvencija malice pripada tistim učencem, ki se redno izobražujejo, so prijavljeni na malico in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo, ugotovljen v odločbi o otroškem dodatku ali državni štipendiji, ne presega 545,98 eurov. Subvencija pripada v višini cene malice.

(2) Subvencija malice pripada tistim dijakom, ki se redno izobražujejo, so prijavljeni na malico in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo, ugotovljen v odločbi o otroškem dodatku ali državni štipendiji, znaša:

Dohodkovni razred	Povprečni mesečni dohodek na osebo (v eurih)	Subvencija v odstotku od cene malice
1	do 432,67	100 %
2	od 432,68 do 545,98	70 %
3	od 545,99 do 659,30	40 %

«.

12. člen

Prvi odstavek 26. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Subvencija kosila pripada učencem, ki se redno šolajo, so prijavljeni na kosilo in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo, ugotovljen v odločbi o otroškem dodatku, ne presega 370,86 eurov.«.

13. člen

V prvem odstavku 30. člena se besedilo »zavarovanci iz drugega naslova, določenega z zakonom, ki ureja zdravstveno zavarovanje.« nadomesti z besedilom »zavarovane osebe iz drugega naslova, določenega z

zakonom, ki ureja zdravstveno zavarovanje. Kot zavarovane osebe se ne štejejo družinski člani osebe, ki imajo zadržane pravice po zakonu, ki ureja zdravstveno zavarovanje.«.

Na koncu četrtega odstavka se doda novo besedilo, ki se glasi:

»Če oseba spremeni stalno prebivališče tako, da se spremeni občina stalnega prebivališča, je v mesecu spremembe stalnega prebivališča zavezanec za plačilo prispevka občina, v kateri je imela zavarovana oseba prijavljeno stalno prebivališče pred spremembo.«.

Za drugim stavkom šestega odstavka se doda nov tretji stavek, ki se glasi:

»Poleg navedenega Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije mesečno pridobi podatke o stalnem oziroma začasnem prebivališču za osebo iz prvega in drugega odstavka tega člena in o tem obvesti ministrstvo.«.

Na koncu sedmega odstavka se doda novo besedilo, ki se glasi:

»Če oseba spremeni stalno prebivališče tako, da se spremeni občina stalnega prebivališča, ministrstvo o tem obvesti novo občino. O spremembi iz prejšnjega stavka se ne izda posebne odločbe.«.

14. člen

Drugi odstavek 33. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Ne glede na prejšnji odstavek se letne pravice dodelijo za obdobje do 31. avgusta oziroma za šolsko ali študijsko leto.«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Po preteku obdobja, za katerega je bila letna pravica priznana, se do izdaje novega informativnega izra čuna letne pravice izvršujejo v višini in na način, kot je določen s predhodno odločbo, vendar najdlje do 31. decembra. Navedeno ne velja za državno štipendijo in v primerih iz četrtega odstavka 38.e člena tega zakona.«.

15. člen

Na koncu prvega odstavka 37. člena se pika nadomesti z vejico in doda besedilo, ki se glasi:

»razen v primeru avtomatičnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice.«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Center za socialno delo v postopku na podlagi vloge ali po uradni dolžnosti izda informativni izračun.«.

Tretji odstavek se črta.

Dosedanji četrti, peti, šesti in sedmi odstavek postanejo tretji, četrti, peti in šesti odstavek.

V novem tretjem odstavku se za besedilom »iz drugega odstavka« doda besedilo »38.d člena tega zakona«.

V novem četrtem odstavku se besedilo »četrtega odstavka« spremeni tako, da se glasi »tretjega odstavka«.

16. člen

Drugi odstavek 37.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Pravica se začne izvrševati z dnem odpreme odločbe vlagatelju.«.

17. člen

Za 38. členom se dodajo novi poglavje »VI.a INFORMATIVNI IZRAČUN« ter členi 38.a, 38.b, 38.c, 38.č, 38.d in 38.e, ki se glasijo:

»38.a člen

Za informativni izračun se smiselno uporabljajo določbe tega zakona, razen če v tem poglavju ni drugače določeno.

38.b člen

Namen informativnega izračuna je obvestiti stranko o ugotovitvah v postopku ugotavljanja upravičenosti do pravic iz javnih sredstev, ji dati možnost, da se o teh ugotovitvah izreče, in tudi, da se o pravicah strank za časno odloči in tako stranki omogoči čimprejšnje izvrševanje pravic, do katerih je upravičena.

38.c člen

(1) Namen avtomatičnega informativnega izračuna je, poleg namenov iz prejšnjega člena, tudi izdaja informativnega izračuna na avtomatiziran način s pomočjo informacijskega sistema in avtomatično preverjanje izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice.

(2) Pri avtomatičnem preverjanju izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice stranki ni treba vložiti vloge za uveljavljanje letne pravice, ampak se informativni izračun šteje kot vloga stranke.

(3) Avtomatično preverjanje izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice lahko vlagatelj pisno prekliče do 31. avgusta. Če vlagatelj ne želi avtomatičnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice, mora za to pravico vložiti vlogo.

38.č člen

Informativni izračun oziroma avtomatični informativni izračun vsebuje:

1. podatke o vlagatelju in o morebitnem zakonitem zastopniku ali pooblaščenцу vlagatelja;
2. podatke o povezanih osebah vlagatelja;
3. podatke o dohodkih ter premoženju vlagatelja in njegovih povezanih osebah, če je to pomembno za odločitev;
4. navedbo razlogov za odločitev;
5. pravni pouk z vsebino iz 38.d člena tega zakona.

38.d člen

(1) Če stranka ugotovi, da so podatki v informativnem izračunu napačni ali nepopolni, lahko zoper informativni izračun vloži ugovor v 15 dneh od vročitve informativnega izračuna. V tem primeru se postopek ugotavljanja upravičenosti do pravic iz javnih sredstev nadaljuje, vendar ugovor ne zadrži izvrševanja informativnega izračuna do izdaje odločbe centra za socialno delo.

(2) Na podlagi ugovora iz prejšnjega odstavka center za socialno delo izda odločbo. Če stranka na podlagi odločbe ni upravičena do pravic iz javnih sredstev, kot so izhajale iz informativnega izračuna, ali je do njih upravičena v manjšem znesku, se z odločbo odloči tudi o višini, načinu in času vračila neupravičeno prejetih javnih sredstev.

(3) Če stranka ne vloži ugovora, se informativni izračun šteje za končno odločbo centra za socialno delo in se šteje, da se je stranka odpovedala pravici do pritožbe.

38.e člen

(1) Za avtomatično preverjanje izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice se lahko izda avtomatični informativni izračun.

(2) Avtomatični informativni izračun se lahko izda za letno pravico, ki je prenehala veljati v mesecu avgustu oziroma z zaključkom preteklega šolskega ali študijskega leta.

(3) Če se ne izda avtomatičnega informativnega izračuna, center za socialno delo nadaljuje postopek preverjanja upravičenosti do letne pravice po uradni dolžnosti in izda informativni izračun z veljavnostjo od 1. septembra. V primeru iz prejšnjega stavka center za socialno delo obvesti stranko, da bo center za socialno delo namesto avtomatičnega informativnega izračuna izdal informativni izračun in da se pravica lahko izvršuje najdlje do 31. decembra.

(4) Ne glede na drugi in tretji odstavek tega člena se informativnega izračuna za znižano plačilo vrtca ali državno štipendijo ne izda, če iz uradnih evidenc izhaja, da noben otrok ni vpisan v vrtec ali če dijak oziroma študent zaključi izobraževalni program, za katerega je prejemal državno štipendijo. V tem primeru center za socialno delo o tem obvesti stranko, ki lahko v 30 dneh po vročitvi obvestila zahteva izdajo informativnega izračuna.

(5) Ne glede na drugi in tretji odstavek tega člena se informativnega izračuna za otroški dodatek ne izda, če so vsi otroci v mesecu avgustu dopolnili 18 let.

38.f člen

(1) Z avtomatičnim informativnim izračunom se preveri materialni položaj vlagatelja in povezanih oseb ter odloči o upravičenosti do letne pravice, njeni višini in obdobju upravičenosti.

(2) Letna pravica se dodeli za obdobje od 1. septembra tekočega leta do 31. avgusta naslednjega leta oziroma do konca izpolnjevanja pogojev za pridobitev pravice, razen za nadaljnje prejemanje državne štipendije, subvencije malice za učence in dijake ter subvencije kosila za učence, ki se dodelijo za obdobje šolskega ali študijskega leta.

(3) Avtomatični informativni izračun se vroči isti osebi kot predhodni informativni izračun oziroma odločba. Prejemnik predhodnega informativnega izračuna oziroma odločbe lahko do 31. avgusta pisno sporoči centru za socialno delo, naj se avtomatični informativni izračun vroči drugi osebi.

38.g člen

(1) Če se ugotovijo množične napake pri pridobivanju podatkov, se v šestih mesecih po izdaji avtomatičnega informativnega izračuna lahko avtomatični informativni izračun oziroma odločba odpravi in po uradni dolžnosti izda nov avtomatični informativni izračun.

(2) Enako kot v prejšnjem odstavku se ravna tudi, če se v obdobju iz prejšnjega odstavka ugotovijo tehnične

napake pri pripravi avtomatičnega informativnega izračuna.

(3) Če je bil zoper odpravljen avtomatični informativni izračun vložen ugovor, o katerem do izdaje novih avtomatičnih informativnih izračunov še ni bilo odločeno, stranka lahko sporoči, da na ugovoru vztraja. Če stranka sporoči, da na ugovoru vztraja, se ugovor šteje kot ugovor zoper nov avtomatični informativni izračun. Če stranka ne sporoči, da na ugovoru vztraja, se o ugovoru ne odloča.

(4) O pravnih posledicah glede ugovora iz prejšnjega odstavka mora biti stranka poučena v pravnem pouku v novem avtomatičnem informativnem izračunu.«.

18. člen

V 40. členu se za besedilom člena, ki se označi kot prvi odstavek, doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Denarni prejemki iz 5. člena tega zakona se izplačajo tudi na podlagi informativnega izračuna.«.

19. člen

V 41. členu se za besedilom »zahtevka izvajalca« doda besedilo »oziroma informativnega izračuna«.

20. člen

V tretjem odstavku 42. člena se za besedo »študenta« črtata vejica in besedilo »spremembo stalnega prebivališča«.

21. člen

Za tretjim odstavkom 42.b člena se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Kot nastanek spremembe se šteje izguba statusa. Pri spremembi vrste periodičnih dohodkov se kot nastanek spremembe okoliščin šteje izplačilo novega periodičnega dohodka. Kadar je iz ugotovljenega dejanskega stanja razvidno, da je upravičenec ostal brez periodičnega dohodka, se ta pri ugotavljanju lastnega dohodka ne upošteva.«.

Dosedanja četrti in peti odstavek postaneta peti in šesti odstavek.

22. člen

Besedilo 44. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Javna sredstva, ki jih je oseba prejela na podlagi odločbe centra za socialno delo, ki je bila na podlagi prejšnjega člena ali na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek, ali zakona, ki ureja posamezno pravico iz javnih sredstev, odpravljena oziroma razveljavljena, so v višini razlike med prejeto višino javnih sredstev in višino javnih sredstev, do katerih je upravičena na podlagi odločbe, izdane v postopku odprave oziroma razveljavitve, neupravičeno prejeta javna sredstva in jih mora oseba vrniti.

(2) Če na podlagi informativnega izračuna zaradi avtomatičnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice do otroškega dodatka ali državne štipendije izhaja nižja pravica do subvencije malice za učence in dijake ter subvencije kosila za učence, oziroma ta pravica preneha veljati, se že prejeta pravica ne šteje za neupravičeno prejeto pravico iz javnih sredstev.

(3) Kot prejeta pravica iz javnih sredstev po tem zakonu se šteje tudi posredni prejemek v obliki znižanega

plačila vrtca, posredni prejemek v obliki subvencije prevozov za dijake in študente, subvencije malice učencev in dijakov, subvencije kosila za učence, oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev in znižanega prispevka k plačilu družinskega pomočnika, v obliki subvencije najemnine, kot plačilo kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev ali kot plačilo prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje. Vračilo neupravičeno prejete pravice v obliki posrednega prejema zahteva izplačevalec pravice.

(4) Center za socialno delo odloči o višini, načinu in o času vračila neupravičeno prejetih javnih sredstev ob odpravi oziroma razveljavitvi odločbe iz prvega odstavka tega člena v istem postopku.

(5) Neupravičeno prejeta javna sredstva mora oseba vrniti v 60 dneh od izvršljivosti odločbe. Po poteku tega roka se obračunajo zakonite zamudne obresti.

(6) Če je oseba upravičena do posamezne pravice iz javnih sredstev, razen ob upravičenosti do denarne socialne pomoči, subvencije najemnine, pravice do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev ali pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje, izplačevalec po preteku roka za vračilo iz prejšnjega odstavka s sredstvi, do katerih je oseba upravičena po tem zakonu, mesečno poravnava dolg po tem zakonu. Postopek osebnega stečaja ne vpliva na poračun dolga po tem členu. Določbe tega odstavka se uporabljajo tudi, kadar ima oseba dolg na podlagi druge odločbe za pravice iz tega odstavka.

(7) Ne glede na peti in šesti odstavek tega člena lahko izplačevalec pravice, v primeru otroškega dodatka, denarne socialne pomoči, varstvenega dodatka, državne štipendije, subvencije malice za učence in dijake ter kosila za učence pa center za socialno delo, in oseba na predlog osebe skleneta dogovor o načinu in času vračila neupravičeno prejetih javnih sredstev, pri čemer se upoštevata višina lastnega dohodka osebe po predpisih, ki urejajo socialnovarstvene prejemke, ter njen socialni in gmotni položaj. Odlog ali obročno plačilo se lahko dogovori za skupno dobo največ treh let. Oseba mora izplačevalcu pravice oziroma centru za socialno delo v skladu z dogovorom o načinu in času vračila neupravičeno prejeta javnih sredstev redno predložiti dokazila o izvrševanju obveznosti. Zamudnih obresti ni treba plačati za čas odloga oziroma obročnega plačila. V primeru kršitve navedenega dogovora celoten dolg takoj dospe v plačilo. Odlog plačila dolga ni mogoč, če je dolg mogoče poračunati v skladu s prejšnjim odstavkom.

(8) Določbe o neupravičeno prejetih javnih sredstvih oziroma neupravičeno prejeti pravici iz javnih sredstev, odlogu, obročnem plačilu in odpisu dolga se uporabljajo tudi, kadar so bila javna sredstva ali pravica iz javnih sredstev prejeta na podlagi tretjega odstavka 33. člena tega zakona.

(9) Izplačevalec pravice lahko na predlog osebe po predhodnem mnenju centra za socialno delo odloči, da se njen dolg deloma ali v celoti odpiše. Vlogo za odpis ali delni odpis oseba vloži pri izplačevalcu pravice. Izplačevalec pravice lahko center za socialno delo zaprosi za mnenje o odpisu. Dolg se odpiše po kriterijih za odpis dolga do države skladno z zakonom, ki ureja javne finance, ob upoštevanju letne kvote, ki jo določa zakon, ki ureja izvrševanje proračunov Republike Slovenije.«.

23. člen

Za tretjim odstavkom 50. člena se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Upravljavec centralne zbirke podatkov iz prvega odstavka tega člena občini za potrebe izplačila subvencije najemnine posreduje podatke o imenu in priimku, EMŠO, davčni številki, naslovu prebivališča in številki transakcijskega računa lastnika stanovanja, naslov najemnega stanovanja, obdobju veljavnosti in višini pravice. Če ima lastnik pooblaščenca za pobiranje najemnin, se posreduje tudi transakcijski račun pooblaščenca. Poleg navedenih podatkov upravljavec centralne zbirke podatkov iz prvega odstavka tega člena občini za potrebe poročanja Finančni upravi Republike Slovenije posreduje tudi podatke o imenu in priimku, EMŠO in davčni številki upravičenca. Upravljavec centralne zbirke podatkov iz prvega odstavka tega člena občini za potrebe povračila stroškov izplačila subvencije za tržna stanovanja posreduje tudi delež

subvencije za tržni in neprofitni del najemnine.«.

Dosedanji četrti, peti, šesti in sedmi odstavek postanejo peti, šesti, sedmi in osmi odstavek.

Novi sedmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(7) Upravljavec centralne zbirke podatkov iz prvega odstavka tega člena ministrstvu, pristojnemu za šolstvo, kot upravljavcu centralne evidence udeležencev predšolske vzgoje in izobraževanja posreduje podatek o številki odločbe, datumu nastopa pravice do znižanega plačila vrtca in uvrstitvi v dohodkovni razred za namen izplačevanja sredstev iz 41. člena tega zakona. Navedene podatke o otroku, vključenem v vrtce, iz centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja ministrstvo, pristojno za šolstvo, pošlje tudi vrtcu, v katerega je otrok vpisan. Na način iz tega odstavka se posredujejo tudi podatki o spremembi občine kot plačnice znižanega plačila vrtca iz petega odstavka 24. člena tega zakona.«.

24. člen

V 52. členu se za prvim odstavkom doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Ministrstvo lahko pridobiva in obdeluje podatke od upravljavcev zbirk osebnih podatkov iz prejšnjega člena tudi za namene testnega preverjanja avtomatičnega informativnega izračuna in odpisa dolga.«.

Dosedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

25. člen

53.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»53.a člen

Ne glede na drugi odstavek 22. člena tega zakona v obdobju do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 % bruto domačega proizvoda in hkrati rast stopnje delovne aktivnosti v starostni skupini od 20 do 64 let preseže 1,3 odstotne točke, znaša otroški dodatek za otroka v srednji šoli, vendar najdlje do 18. leta, v družini, kjer je povprečni mesečni dohodek na osebo od 576,90 eurov do 659,30 eurov:

- za prvega otroka 43,44 eurov;
- za drugega otroka 51,10 eurov;
- za tretjega in naslednjega otroka 71,17 eurov.«.

26. člen

53.b člen se spremeni tako, da se glasi:

»53.b člen

Ne glede na 23. člen tega zakona so v obdobju do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 % bruto domačega proizvoda in hkrati rast stopnje delovne aktivnosti v starostni skupini od 20 do 64 let preseže 1,3 odstotne točke, do državne štipendije upravičene osebe, ki izpolnjujejo pogoje po tem zakonu in po zakonu, ki ureja štipendiranje, in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo v preteklem letu pred vložitvijo vloge ne presega 576,89 eurov na osebo v istem obdobju.«.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

27. člen

(1) Postopki uveljavljanja pravic iz javnih sredstev, o katerih na prvi stopnji do začetka uveljavitve oziroma uporabe tega zakona še ni bilo odločeno, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se postopki za ugotavljanje upravičenosti do otroškega dodatka, ki so se za čeli na prvi stopnji decembra 2017, dokončajo po tem zakonu.

(3) Ne glede na spremenjeni 21. člen zakona se uskladitev mej dohodkov v letu 2018 ne opravi.

(4) Podzakonski akt iz novega četrtega odstavka 17. člena zakona minister, pristojen za socialno varstvo, sprejme do prvega dne meseca, ki sledi mesecu uveljavitve tega zakona.

(5) Z dnem začetka uporabe tega zakona preneha veljati drugi odstavek 71. člena Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14 in 90/15).

28. člen

(1) Ob prvem avtomatičnem podaljšanju letne pravice se preverijo tudi odločbe za letne pravice, ki veljajo v septembru 2018, razen državne štipendije za študente.

(2) Če se v postopkih iz prejšnjega odstavka ne izda avtomatičnega informativnega izračuna, center za socialno delo začne postopek avtomatičnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice po uradni dolžnosti in izda informativni izračun z veljavnostjo od 1. septembra 2018.

29. člen

(1) Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se za čne 1. septembra 2018.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se spremembe oziroma dopolnitve:

1. 12., 14., 17. in 18. člena zakona začnejo uporabljati prvi dan meseca, ki sledi mesecu uveljavitve tega zakona;
2. 19. in 44. člena zakona, razen novega drugega odstavka, ter 50. in 52. člena zakona začnejo uporabljati prvi dan drugega meseca, ki sledi mesecu uveljavitve tega zakona;
3. 24., 30. in 42. člena zakona začnejo uporabljati prvi dan četrtega meseca, ki sledi mesecu uveljavitve tega zakona;
4. 21., 22., 23., 24., 25., 26., 53.a in 53.b člena zakona začnejo uporabljati 1. januarja 2018.

(3) Do začetka uporabe določb iz prvega in drugega odstavka tega člena se glede vprašanj, ki jih te določbe urejajo, uporabljajo določbe Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US in 88/16).

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Člen pojasnjuje pomen na novo dodanega pojma v tem zakonu. Pojasnjuje, da se kot letne pravice štejejo pravice, pri katerih se praviloma upošteva dohodek v preteklem koledarskem letu pred vložitvijo vloge (otroški dodatek (v nadaljnjem besedilu: OD), državna štipendija (v nadaljnjem besedilu: DS), znižano plačilo vrtca (v nadaljnjem besedilu: VR), subvencija malice za učence in dijake (v nadaljnjem besedilu: MU) ter subvencija kosila za učence (v nadaljnjem besedilu: KU)).

K 2. členu

Sedmi odstavek 12. člena veljavnega zakona določa, da se pri ugotavljanju materialnega položaja ne upošteva oseba, ki je neutemeljeno opustila uveljavljanje pravice do dohodkov iz prvega odstavka tega člena, razen pravic po tem zakonu, ki bi vplivali na socialno-ekonomski položaj te osebe ali drugih oseb, ki se poleg nje upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja, kljub temu pa se pri uveljavljanju pravic po tem zakonu upoštevajo njeni dohodki in premoženje.

Zaradi jasnosti določbe sedmega odstavka 12. člena veljavnega zakona se predlaga, da se pri ugotavljanju materialnega položaja ne upošteva osebe, ki je neutemeljeno opustila uveljavljanje pravice do dohodkov iz prvega odstavka tega člena, ki bi vplivali na socialno-ekonomski položaj te osebe ali drugih oseb, ki se poleg nje upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja, kljub temu pa se pri uveljavljanju pravic po tem zakonu upoštevajo njeni dohodki in premoženje. Jasno se tako določa, da se v dohodke iz prejšnjega stavka ne štejejo pravice po tem zakonu, brez pogoja, da le-te vplivajo na socialno-ekonomski položaj osebe.

K 3. členu

14. člen veljavnega zakona določa, da če je oseba dejavnost šele začela opravljati ali če je njen mesečni dohodek iz dejavnosti nižji od višine bruto minimalne plače, se kot njen mesečni dohodek iz dejavnosti upošteva dohodek v višini 75 % bruto minimalne plače (prvi odstavek). Ob boleznih, invalidnosti ali drugih osebnih okoliščinah, na katere oseba ni mogla vplivati oziroma jih ni mogla preprečiti, zaradi česar kmetijsko oziroma gozdno zemljišče ni obdelovano, se šteje, da dohodka iz kmetijske dejavnosti ni oziroma ni bilo, če oseba dokaže, da dohodka s prodajo ali z oddajo v najem ali zakup kmetijskega oziroma gozdnega zemljišča Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije ali drugi pravni ali fizični osebi ni mogla pridobiti (drugi odstavek). Nezmožnost obdelovanja zemljišča iz prejšnjega odstavka ugotavlja invalidska komisija Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Starost nad 63 let za ženske in nad 65 let za moške se šteje za utemeljen razlog uveljavljanja nezmožnosti obdelovanja zemljišča (tretji odstavek).

Ustavno sodišče Republike Slovenije je z odločbo št. U-I-73/15-28 z dne 7. 7. 2016 ugotovilo, da je prvi odstavek 14. člena veljavnega zakona (dohodek iz dejavnosti se upošteva najmanj v višini 75 % bruto minimalne plače) v neskladju z Ustavo Republike Slovenije in Državnemu zboru Republike Slovenije odredilo, da mora ugotovljeno neskladje odpraviti v roku enega leta po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije. Ustavno sodišče Republike Slovenije je ugotovilo neskladnost 14. člena Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US in 88/16; v nadaljnjem besedilu: ZUPJS) z Ustavo Republike Slovenije, ker meni, da »...za takšno ureditev ni najti razumnega razloga, ki bi izhajal iz narave stvari..« samo zato, »...ker opravljajo (primarno) delo v okoliščinah neodvisnosti in avtonomnosti in se jim (zgolj) zato kot njihov dohodek, ki je pomemben za ugotovitev njihovega materialnega položaja, upošteva določen fiktivni dohodek in ne njihov dejanski dohodek iz tega naslova«. Dalje Ustavno sodišče Republike Slovenije meni, da »...če obstoječi (davčni, kazenski idr.) nadzor ni zadosten oziroma se ne izvaja ustrezno, to ne more biti (sámo po sebi) vzrok za preprečitev dostopa do pomoči iz javnih sredstev (v celoti ali deloma) osebam, ki opravljajo dejavnost (neupoštevajoč pri tem

dejanskega stanja posameznikov), pa to pomoč potrebujejo».

Skladno z navedenim se za namen uporabe tega zakona z novim drugim odstavkom 14. člena predlaga, da se domneva upoštevanja dohodka iz dejavnosti v višini 75 % bruto minimalnega dohodka črta oziroma ohrani le za primere začetka opravljanja dejavnosti, ki jo stranke lahko izpodbijajo z ustreznimi dokazili. V primerih začetka opravljanja dejavnosti podatki o dohodku iz dejavnosti s strani Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS) namreč ne obstajajo, saj samostojni podjetniki podatkov mesečno ne poročajo FURS-u, ampak le enkrat letno. Kot je ugotovilo Ustavno sodišče Republike Slovenije v zgoraj omenjeni odločbi, pa dodeljevanje pravic iz javnih sredstev terja tako na zakonodajni kot izvršilni ravni stalno iskanje ravnotežja med učinkovitim, hitrim in enostavnim dodeljevanjem pravic ter čim bolj popolnim in celovitim ugotavljanjem materialnega položaja upravičenca, vse s ciljem zagotovitve čimprejšnje pomoči tistim, ki jo res potrebujejo.

Zaradi predloga novega drugega odstavka se predlaga, da dosedanji drugi in tretji odstavek postaneta tretji in četrti.

K 4. členu

4. točka prvega odstavka 17. člen veljavnega zakona določa, da se v premoženje osebe štejejo lastniški deleži gospodarskih družb in zadrug. Tretji odstavek istega člena veljavnega zakona pa med drugim določa tudi, da se kot vrednost lastniških deležev gospodarskih družb in zadrug upošteva primerljiva tržna vrednost istovrstnega premoženja in v zvezi z ugotavljanjem vrednost tega premoženja napotuje na podzakonski akt. Pravilnik o načinu ugotavljanja premoženja in njegove vrednosti pri dodeljevanju pravic iz javnih sredstev ter o razlogih za zmanjševanje v postopku dodelitve denarne socialne pomoči (Uradni list RS, št. 8/12 in 99/15; v nadaljnjem besedilu: Pravilnik) v drugem odstavku 7. člena določa, da se vrednost lastniških deležev gospodarskih družb ali zadrug ugotavlja iz potrdila pristojnega davčnega organa o kapitalskih naložbah ali iz izpisa iz sodnega registra.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je z odločbo št. U-I-73/15-28 z dne 7. 7. 2016 ugotovilo, da je drugi odstavek 7. člena Pravilnika v delu, ki določa, da se vrednost lastniških deležev gospodarskih družb ali zadrug lahko ugotavlja le iz izpisa iz sodnega registra, v neskladju z Ustavo Republike Slovenije. Ustavno sodišče Republike Slovenije je odredilo, da se mora ugotovljeno neskladje odpraviti v roku šestih mesecev po objavi odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije. Svojo odločitev je Ustavno sodišče Republike Slovenije utemeljilo z obrazložitvijo, da je Pravilnik s tem, ko je določil, da se primerljiva vrednost deleža gospodarskih družb ali zadrug ugotavlja na podlagi izpisa iz sodnega registra, spremenil vsebino zakonske določbe, ki določa, da se vrednost teh deležev ugotavlja na podlagi primerljive tržne vrednosti takega premoženja. Zožil je domet te zakonske določbe.

Vloge za dodeljevanje pravic vlagajo osebe, ki menijo, da so v materialni stiski. Navedeno pomeni, da mora biti postopek dodeljevanja pravic iz javnih sredstev tako ekonomičen kakor tudi hiter in enostaven. Iz prakse je razvidno, da je standard primerljive tržne vrednosti prezahteven za takšno vrsto postopka, saj (javna) evidenca o navedeni vrednosti ne obstaja, prav tako pa centri za socialno delo (v nadaljnjem besedilu: CSD) ne razpolagajo s potrebnimi zelo specifičnimi znanji za njeno ugotavljanje. Ugotavljanje primerljive tržne vrednosti bi se tako lahko izvedlo le s pomočjo sodnega izvedenca, kar pa pomeni možnost nastanka nesorazmernih stroškov z ugotavljanjem navedene vrednosti, hkrati pa tudi podaljšanje postopka.

Skladno z navedenim se za namen uporabe tega zakona predlaga, da se v tretjem odstavku 17. člena veljavnega zakona za besedilom »Kot vrednost premoženja iz 2., 3.« črta vejica in besedilo »4.«, s čimer se predlaga, da se kot vrednost lastniških deležev gospodarskih družb ali zadrug ne upošteva več primerljiva tržna vrednost istovrstnega premoženja. Namesto navedenega se predlaga, da se za tretjim odstavkom doda nov četrti odstavek, v skladu s katerim se kot vrednost lastniških deležev gospodarskih družb ali zadrug upošteva tržna vrednost tega premoženja, ki se bo ugotavljala na podlagi bilance stanja (kar bo določeno s

pravilnikom) ter da zaradi določbe novega četrtega odstavka, dosedanji četrti odstavek postane peti odstavek.

K 5. členu

Peta točka prvega odstavka 18. člena veljavnega zakona določa, da se poslovni prostori in poslovne stavbe, drugi objekti in premično premoženje, ki ga vlagatelj ali druga oseba, ki se upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, uporablja za oziroma pri pridobivanju dohodka iz dejavnosti ne šteje, dokler ta dohodek iz dejavnosti mesečno dosega vsaj višino 75% bruto minimalne plače.

Zaradi predloga spremembe 14. člena veljavnega zakona v zvezi z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-73/15-28 z dne 7. 7. 2016 (glej obrazložitev k 2. in 3. členu predloga zakona) se predlaga sprememba pete točke prvega odstavka 18. člena veljavnega zakona na način, da se poslovni prostori in poslovne stavbe, drugi objekti in premično premoženje, ki ga vlagatelj ali druga oseba, ki se upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, uporablja za oziroma pri pridobivanju dohodka iz dejavnosti, ne šteje kot premoženje.

K 6. členu

V postopku ugotavljanja materialnega položaja se upošteva tudi premoženje. Glede na to, da se pri letnih pravicah praviloma upoštevajo dohodki iz preteklega leta, medtem ko se premoženje praviloma upošteva na dan vložitve vloge, lahko nastane situacija, ko se lahko dohodek iz preteklega leta hkrati upošteva kot premoženje (npr. v obliki prihrankov), zato se z novim prvim odstavkom predlaga, da se vrednost premoženja zniža.

Višina znižanja premoženja se navezuje na postopek dodeljevanja denarne socialne pomoči (v nadaljnjem besedilu: DP), kjer se pravica ne dodeli samski osebi ali družini, ki ima premoženje, ki se upošteva po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ki dosega ali presega višino 48 osnovnih zneskov minimalnega dohodka (v nadaljevanjem besedilu: OZMD). Namreč v postopku DP premoženje, ki je nižje od 48 OZMD se lahko ne upošteva, kar je odvisno od vrste premoženja (npr. upoštevajo se prihranki nad določeno mejo, medtem ko je pri nepremičninah to lahko odvisno od več dejavnikov – npr. deleža lastništva). Zaradi poenostavitve postopka (v praksi ne bi bilo mogoče v posameznem primeru ugotavljati katero premoženje je bilo pridobljeno z dohodki iz preteklega leta) se pri letnih pravicah predlaga, da se celotna vrednost ugotovljene premoženja zniža za 48 OZMD ne glede na sestavo premoženja.

Ker vsebina veljavnega 19. člena določa način upoštevanja premoženja, predlagana dopolnitev pa ureja znižanje vrednosti premoženja, ugotovljene na podlagi poglavja III. Način ugotavljanja materialnega položaja, se predlaga, da se naslov podpoglavja »10. Način upoštevanja premoženja« spremeni v »10. Znižanje vrednosti premoženja in način upoštevanja premoženja«.

K 7., 8., 9., 10., 11. in 12. členu

V veljavnem 21. členu je določeno, da se meje dohodkov za ugotavljanje upravičenosti do pravic iz javnih sredstev določijo glede na povprečno mesečno plačo po plačilu davkov in obveznih prispevkov za socialno varnost na zaposlenega v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije v koledarskem letu pred letom vložitve vloge (v nadaljnjem besedilu: neto povprečna plača), razen če ni z drugim zakonom določeno drugače. Če neto povprečna plača za preteklo koledarsko leto še ni na voljo, se upošteva neto povprečna plača za predpreteklo leto. Ne glede na zapisano pa se pravice po tem zakonu, ki se določijo glede na neto povprečno plačo, na podlagi vloge, vložene v mesecu določitve neto povprečne plače za preteklo leto, določijo glede na neto povprečno plačo za predpreteklo leto.

Že sedaj se višina otroškega dodatka in državne štipendije usklajujeta po Zakonu o usklajevanju transferjev

posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 114/06, 59/07 – ZŠtip, 10/08 – ZVarDod, 71/08, 98/09 – ZIUZGK, 62/10 – ZUPJS, 85/10, 94/10 – ZIU, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF in 96/12 – ZPIZ-2; v nadaljenjem besedilu: ZUTPG), medtem ko se meje dohodkovnih razredov za ti pravici usklajujejo s povprečno plačo. Po ZUTPG se navedena transferja usklajujeta skladno z rastjo cen življenjskih potrebščin, zato se predlaga, da se dohodkovne meje za ti dve pravici določijo v nominalnem znesku, ki bi se usklajevale z rastjo cen življenjskih potrebščin.

Zaradi poenostavitve in preglednosti pa se nadalje predlaga, da se dohodkovne meje še za ostale letne pravice (znižano plačilo vrtca ter subvencije malice in kosila) določijo v nominalnem znesku, ki bi se usklajevale z rastjo cen življenjskih potrebščin. Namreč v primeru, da bi se pravice usklajevale na različne načine bo v prihodnosti pripeljalo do protislovij, glede subvencije šolske prehrane pa bi to pomenilo uvedbo novih postopkov (glede na to, da se sedaj praviloma subvencija določa na podlagi odločbe o otroškem dodatku ali državne štipendije).

Usklajevanje mej dohodkov pri letnih pravicah se bo izvajalo enkrat letno neodvisno od varčevalnih ukrepov.

Poudariti se želi, da družine z istim materialnim stanjem ne bodo na slabšem kot so sedaj, saj so nominalni zneski določeni od zadnje znane povprečne plače za celo leto (za leto 2016 znaša 1.030,16 EUR - objavljena v Uradnem listu RS, št. 11/17) in se ti zneski trenutno uporabljajo pri odločanju o zgoraj navedenih pravicah.

V 10. členu predloga se poleg zgornjega predlaga še poenostavitev glede sprememb bivališča pri znižanem plačilu vrtca.

Podobno kot v primeru pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje (v nadaljnjem besedilu: OZ) (več v obrazložitvi k naslednjemu členu) tudi v primeru VR prihaja do težav, ko se posameznik ali celotna družina preseli iz ene v drugo občino in bi se morala zaradi tega spremeniti občina, ki je plačnica navedene subvencije. V primeru VR se izdajajo nove odločbe, ker to vpliva na izrek odločbe (v izreku odločbe je določeno, katera občina in v kakšnem deležu mora financirati navedeno subvencijo). Zaradi poenostavitve postopka in uporabe dejanskih podatkov se v predlogu petega odstavka 24. člena zakona predlaga, da se v primeru spremembe prebivališča (če to ne vpliva na pravico), to okoliščino sporoči občini in vrtcu, v katerega je otrok vključen, ter da se o tem ne izda odločba, saj se ta podatek pridobi iz uradne evidence (centralnega registra prebivalstva), ampak se po zakonu šteje, da je plačilo v višini razlike med ceno programa in plačilom staršev, vrtcu dolžna kriti nova občina, ki je razvidna iz podatka o spremembi stalnega prebivališča osebe, kot izhaja iz uradne evidence.

Zaradi jasnosti avtomatičnega postopka se v šestem odstavku istega člena predlaga, da v primeru spremembe prebivališča sredi meseca, da se sprememba upošteva s prvim dnem naslednjega meseca (skladno s 42.b členom že veljavnega zakona) in tako je subvencijo dolžna za mesec spremembe financirati občina pred spremembo stalnega prebivališča.

K 13. členu

V prvem odstavku 30. člena veljavnega zakona je določeno, da so državljani Republike Slovenije in tujci, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje, upravičeni do OZ, če so upravičeni do DP ali izpolnjujejo pogoje za pridobitev DP, pri čemer se krivdni razlogi ne upoštevajo, in imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji ter niso zavarovanci iz drugega naslova, določenega z zakonom, ki ureja zdravstveno zavarovanje.

Glede na navedeno dikcijo morajo občine za vsako odraslo osebo (ki je oproščena plačila) plačati prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje.

S strani združenj občin, kakor tudi od posameznih občin, je bilo predlagano, da se beseda »zavarovanec«

nadomesti z besedno zvezo »zavarovana oseba«. Ker sistem osnovnega zdravstvenega zavarovanja temelji na solidarnosti, kjer so družinski člani lahko zavarovani po zavarovancu, ne obstaja razumen razlog, da se v primeru, če družina izpolnjuje pogoje za OZ, družinski člani ne zavarujejo po nosilcu zavarovanja, ampak mora občina plačati prispevek za navedeno zavarovanje. Navedeno pomeni tudi, da bo v primeru, ko nima zavarovanja nobena od odraslih oseb, kot zavarovanec zavarovana le ena oseba, druga pa bo zavarovana po zavarovancu. Občina bo tako morala v vseh primerih plačati prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje le za eno odraslo osebo.

V praksi se pojavljajo primeri, ko imajo nekateri nosilci zavarovanja zadržane pravice zaradi neplačila prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje, kar pa pomeni, da lahko vsi družinski člani koristijo le nujne zdravstvene storitve, ne pa tudi drugih pravic. Namreč nepošteno bi bilo, da vsi člani socialno ogrožene družine zaradi ravnanja enega člana, ne bi bili upravičeni do obveznega zdravstvenega zavarovanja (ki si ga zaradi slabega materialnega položaja ne morejo zagotoviti sami), zato se predlaga, da se kot zavarovana oseba ne šteje družinski član osebe, ki ima zadržane pravice po zakonu, ki ureja zdravstveno zavarovanje.

Poleg navedenega v praksi prihaja do težav v primerih, ko sprememba stalnega prebivališča oseb, ki so oproščene plačila prispevka za osnovno zdravstveno zavarovanje ne vpliva na upravičenost do pravice, ampak vpliva le na občino, ki je dolžna financirati pravico, zato se v teh primerih ne izdaja novih odločb o navedeni pravici. Sprememba prebivališča lahko nastane tudi po izdaji odločbe in pred začetkom veljavnosti pravice. Navedeno pomeni, da se dejansko stanje ni ujemalo s podatki, ki jih je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: MDDSZ) posredovalo občinam, prav tako pa je imel Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS) lahko drugačne informacije glede občine prebivališča. Na te neusklajenosti je ob pregledu poslovanja ZZZS in posameznih občin opozoril tudi FURS.

Že po veljavnem zakonu je vzpostavljeno elektronsko posredovanje podatkov od MDDSZ na ZZZS o pravici do OZ, kakor tudi povratna informacija od ZZZS na MDDSZ glede zavarovanja (šesti odstavek 30. člena ZUPJS). Prav tako je že vzpostavljeno obveščanje občin o zavarovanju s strani MDDSZ (sedmi odstavek 30. člena ZUPJS) prek t.i. distribucijskega modula. S predlaganimi spremembami šestega in sedmega odstavka 30. člena ZUPJS bo ZZZS pridobil še podatek o stalnem prebivališču in ta podatek dodal k povratni informaciji na MDDSZ. MDDSZ bo o morebitni spremembi občine stalnega prebivališča obvestilo vse vpletene občine – če je kateri občini že bil posredovan podatek o plačilu prispevek za določen mesec, se ji bo sporočilo, da prispevka ni bila dolžna plačati, hkrati pa bo morala ta prispevek plačati nova občina. Na predlagan način bodo vsi vpleteni (MDDSZ, ZZZS, občine in FURS) razpolagali z enakim podatkom o občini stalnega prebivališča in zaradi tega ne bo prihajalo do težav.

Kot je že pojasnjeno, se novih odločb zaradi te spremembe ne izdaja, če sprememba prebivališča ne vpliva na pravico do OZ, zato se zaradi večje jasnosti v četrtem odstavku predlaga novo določilo glede tega, katera občina je dolžna plačati prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje v primeru spremembe prebivališča. Predlog izhaja iz že veljavnega 42.b člena ZUPJS, v katerem je določeno, da se sprememba upošteva s prvim dnevom naslednjega meseca po nastanku spremembe.

Predlaga se tudi, da se zaradi spremembe občine bivanja, ko ne nastane sprememba pravice, ne izda posebna odločba, saj je podatek razviden iz javne evidence in te okoliščine ni treba posebej ugotavljati, ampak se ta podatek zgolj pridobi iz Centralnega registra prebivalstva in na podlagi tega podatka izda račun pristojni občini. V primerih, če se posamezna občina ne bi strinjala z določitvijo plačila, pa ima takšna občina še vedno sodno varstvo, kjer lahko uveljavlja svoje pravice. Občine lahko kadarkoli opozorijo na (tehnične) napake, ki bi se morebiti zgodile, v skrajnem primeru pa kot navedeno lahko uporabijo sodno varstvo.

K 14. členu

Iz razlogov, ki so prav tako navedeni v obrazložitvi k 17. členu tega zakona (enakopravnejša obravnava strank) se v 9. členu tega predloga predlaga, da se vse letne pravice dodelijo za obdobje do 31. avgusta oziroma do konca šolskega ali študijskega leta, vendar pa se bo po uradni dolžnosti začel postopek ugotavljanja izpolnjevanja pogojev za podaljšanje pravice, razen v nekaterih primerih (za več glej obrazložitve k 17. členu). Postopek ugotavljanja izpolnjevanja pogojev za podaljšanje pravice se bo zaključil z avtomatičnim informativnim izračunom oziroma če to ne bo mogoče z informativnim izračunom.

K 15. členu

V prvem odstavku 37. člena je določeno, da se pravice iz 5. in 6. člena tega zakona uveljavljajo z enotno vlogo. Glede na to, da se v 17. členu predlaga uvedba avtomatičnega informativnega izračuna (katerega osnovni namen je tudi avtomatično preverjanje izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice), se določa, da vloge ni treba vložiti v primeru avtomatičnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice.

Drugi odstavek 37. člena veljavnega zakona določa, da v primeru, če se pravice iz javnih sredstev uveljavljajo z enotno vlogo, CSD odloči z eno odločbo.

Princip odločanja z enotno odločbo v praksi ni bil nikdar v celoti realiziran. Ob pripravi informacijske podpore se je ugotovilo, da bi bile takšne odločbe izredno zahtevne in dolge, zato se je ta princip ohranil le za pravico do DP, varstvenega dodatka (v nadaljnjem besedilu: VD), OZ in pravico do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev (v nadaljnjem besedilu: DZ), medtem ko se za vse ostale pravice izdajajo posamične odločbe. Na podlagi navedenega se s spremembo drugega odstavka 37. člena veljavnega zakona predlaga, da se besedilo te določbe spremeni, in tako ne ohrani več dolžnost odločanja z eno odločbo.

Zaradi razlogov navedenih v obrazložitvi k 17. členu tega predloga se predlaga vpeljava informativnega izračuna, zato se v tem členu določa, da CSD v vsakem postopku o pravicah iz javnih sredstev (na vlogo ali po uradni dolžnosti) najprej izdela informativni izračun.

Zaradi črtanja tretjega odstavka 37. člena veljavnega zakona se predlaga, da dosednji četrti, peti, šesti in sedmi odstavek postanejo tretji, četrti, peti in šesti odstavek ter v novem četrtem odstavku popravi sklic iz četrtega odstavka na tretji odstavek.

Zaradi spremembe drugega odstavka 37. člena veljavnega zakona, ki ne vsebuje več besede »odločba«, jo pa vsebuje predlog novega 38.d člena, se predlaga, da se v novem tretjem odstavku za besedilom »iz drugega odstavka« doda besedilo »38.d člena tega zakona«.

K 16. členu

V drugem odstavku veljavnega zakona je določeno, da je odločba iz prejšnjega odstavka izvršljiva z dnem odpreme odločbe vlagatelju.

Z dnem odpreme se začnejo izvrševati le pravice, medtem ko se začnejo dolžnosti izvrševati šele po preteku roka za njihovo izpolnitev, zato se predlaga sprememba določbe, iz katere je razvidno, da se z odpremo začnejo izvrševati le pravice.

K 17. členu

V tem členu se vpeljuje novo poglavje z naslovom »VI.a Informativni izračun«. Ker gre pri informativnem izračunu za velik odstop od pravil Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13; v nadaljnjem besedilu: ZUP) in tako tudi za postopkovno ločen del, je smiselno, da so te določbe smiselno ločene od preostalega dela zakona. Zaradi

strukture zakona te vsebine ni bilo mogoče vpeljati kot podpoglavje VI. poglavja, zato se predlaga novo poglavje.

To poglavje je vsebinsko razdeljeno na dva dela:

- a) Informativni izračun (38.a, 38.b, 38.č in 38.d člen) in
- b) avtomatični informativni izračun za letne pravice (38.č, 38.e, 38.f in 38.g člen).

- a) Informativni izračun

Zaradi velikega odmika od pravil po ZUP se predlaga poseben člen, v katerem se navede namen informativnega izračuna.

Tako laična kakor tudi strokovna javnost, že nekaj časa CSD-jem očita, da strank ne seznanja z ugotovitvami v upravnem postopku pred izdajo odločbe, s čimer so kršene določbe ZUP – načelo zaslišanja stranke¹⁷, pravica stranke do seznanitve z uspehom dokazovanja (ter da se o tem izreče)¹⁸ in dolžnostjo CSD-ja, da ne izda odločbe, če stranki ni dana možnost, da se izreče o dejstvih in okoliščinah, ki so pomembna za izdajo odločbe¹⁹.

V praksi ima stranka možnost vse okoliščine, za katere meni, da so pomembne za odločitev, napisati na vlogi, s katero uveljavlja posamezno pravico iz javnih sredstev. CSD na podlagi podatkov, ki so navedeni na vlogi (in pridobljenih po uradni dolžnosti) ter okoliščin, ki so napisane na vlogi, odloči o zadevi, stranka pa ima možnost pritožbe o ugotovitvah CSD. Sodna praksa navedene prakse ne podpira, zato se predlaga uvedba informativnega izračuna.

Informativni izračun ima naravo obvestila o ugotovitvah o upravnem postopku, hkrati pa predstavlja tudi začasno odločitev o pravicah, zato da se lahko začnejo pravice izvrševati čimprej. Navedeno pomeni, da informativni izračun nima narave upravnega akta, saj je njegov glavni namen obvestitev stranke, ki se lahko na njegovi podlagi izjavi o ugotovitvah CSD, vendar pa hkrati predstavlja začasno odločitev CSD (ima nekatere elemente začasne odločbe), zato se lahko pravice začnejo izvrševati. Namreč, če pravice ne bi bilo mogoče začeti izvrševati, bi morale stranke čakati na »dokončnost« takšnega informativnega izračuna (ki bi se še vedno vročal z navadno pošto in bi veljala fikcija vročitve podobno, kot to velja za odločbe po ZUPJS), ki bi postal dokončna odločitev šele po preteku roka za ugovor (36 dni). To pomeni, da bi glede prejemanja (npr. DP ali OD) oziroma uveljavljanje pravice (npr. VR ali subvencija najemnine (v nadaljnjem besedilu: NA)) nastal vsaj enomesečni zamik (lahko tudi do trimesečni zamik), kar pa glede na naravo oziroma namen pravic iz javnih sredstev ni sprejemljivo. Stranka bi sicer imela tudi možnost odpovedati se pravici do ugovora, vendar pa je to v nasprotju z osnovnima ciljema predloga – razbremenitev strank in CSD-jev – še vedno pa bi lahko prišlo do enomesečnega zamika pri prejemanju oziroma uveljavljanju pravic.

Predlaga se tudi, da o ugovoru zoper informativni izračun odloča CSD, saj je osnovni cilj informativnega izračuna, kot že omenjeno, možnost stranke izreči se o ugotovitvah CSD (pred izdajo odločbe). CSD lahko pri obravnavi ugovora odloči v korist ali škodo stranke, odvisno od ugotovljenega dejanskega stanja. Informativni izračun tako ne bi imel narave »končne odločitve CSD«, kot je to z »običajno« odločbo, ampak bi bil primarno obvestilo, hkrati pa tudi začasna odločitev, ki postane končna, če stranka ne vloži ugovora. Tako se predlaga, da se pri odločanju glede ugovora (zgolj) smiselno uporabljajo določbe ZUP glede pritožbe (kdo lahko vloži ugovor, pravočasnost...), glede postopka o ugovoru pa se smiselno uporabljajo določbe ZUP glede postopka pred izdajo odločbe. Rok za izdajo informativne odločbe in odločbe na ugovor stranke je enoten, saj gre za en postopek – skladno z 222. členom ZUP je to 2 meseca, saj gre za poseben ugotovitven postopek.

¹⁷ 9. člen ZUP

¹⁸ 5. točka tretjega odstavka 146. člena ZUP

¹⁹ Četrti odstavek 146. člena ZUP

V primeru, da stranka vloži ugovor, se postopek nadaljuje, kot da informativni izračun ne bi obstajal, vendar pa se informativni izračun izvršuje do izdaje odločbe CSD. Namen izvrševanja informativnega izračuna je v tem, da stranka ne ostane brez pravice v obdobju, ko CSD raziskuje utemeljenost ugovora. V nasprotnem primeru, bi stranka ostala brez pravice, ki se je začela izvrševati na podlagi informativnega izračuna. Stranke običajno pričakujejo večje pravice ob opozarjanju na morebitno nepravilno ugotovljeno dejansko stanje, zato bi bilo nesmiselno, da stranka v vmesnem času ne bi prejela manjše pravice. V primeru izdaje odločbe, ki je v korist ali škodo stranke, bi se naredil poračun izplačanih sredstev oziroma plačanih subvencij.

Nadaljnji postopek je enak kot do sedaj – možnost pritožbe zoper odločbo CSD in možnost (dvostopenjskega) sodnega varstva.

V skladu z navedenim bi imel informativni izračun naslednje posledice:

- stranka bi bila obveščena glede podatkov, s katerimi razpolaga CSD,
- informativni izračun bi veljal kot začasna odločitev CSD (ki bi postal končna odločitev, če stranka ne vloži ugovora) in
- pravice bi se začele izvajati že z odpremo informativnega izračuna (izvajanje se ne bi prekinilo ob morebitni vložitvi ugovora).

Namen informativnega izračuna ni zniževanje pravne varnosti strank, ampak je namen poenostavitve postopka v primerih, ko lahko CSD ugotovi dejansko stanje že iz vloge oziroma uradnih evidenc. V tem primeru stranko ni potrebno zaslišati ali se opredeliti do njenih navedb (seveda pa mora strankine navedbe upoštevati pri odločanju, če le-te vplivajo na odločanje), kar pomeni, da je temu prilagodena tudi vsebina informativnega izračuna. V informativnem izračunu morajo tako biti navedeni:

1. podatki o vlagatelju ter o morebitnem zakonitem zastopniku ali pooblaščenцу vlagatelja;
2. podatki o povezanih osebah vlagatelja;
3. podatki o dohodkih ter premoženju vlagatelja in njegovih povezanih osebah, če je to pomembno za odločitev;
4. razlogi za odločitev;
5. pravni pouk.

Skladno s predlaganim načinom CSD-ji ne bodo več kršili določb ZUP glede zaslišanja stranke, stranka pa bo z ugovorom imela možnost oporekati ugotovljenemu dejanskemu stanju, s čimer ji bo dana možnost opredelitve do ugotovitev CSD. CSD bo glede ugovora izdal odločbo, s katero ne bo odpravil informativnega izračuna (saj le-ta nikoli ni postal odločba/upravni akt), ampak bo odločil o zadevi (sprejel končno odločitev).

b) Avtomatični informativni izračun za letne pravice

Avtomatični informativni izračun je avtomatiziran način izdelovanja informativnih izračunov (ki kasneje postanejo odločbe, če stranka ne vloži ugovora), s katerim se načrtuje razbremenitev strank (ne bo več potrebno vlagati vlog za podaljšanje pravice) in CSD-jev (načeloma se bodo avtomatični informativni izračuni izdelovali brez posega človeka).

Avtomatični informativni izračun bi imel tako naslednje posledice:

- vse posledice informativnega izračuna, ki so opisane v predhodnji točki (obveščena stranka, začasna odločitev in takojšnje izvajanje pravic),
- avtomatično podaljšanje letne pravice, kar pomeni razbremenitev strank (pomeni, da bi stranka še vedno morala vložiti prvo vlogo za letne pravice, vendar pa bi se naslednje leto pravice podaljšale brez vloge stranke – v prehodu na novo zakonodajo se za prvo vlogo šteje vsaka ugodena letna pravica),
- avtomatični izračun se šteje za vlogo stranke (stranka mora opozoriti na napake tudi v svojo škodo) in

- razbremenitev CSD-jev z avtomatiziranim načinom izdelovanja informativnega izračuna.

Avtomatizacija vseh pravic iz javnih sredstev ni primerna že zaradi narave posameznih pravic. Mesečne pravice so občutljivejše narave², zato se pri njih upoštevajo vse spremembe, ki vplivajo na višino pravice, medtem ko imajo letne pravice nekoliko manj občutljivo naravo²¹, zato se pri njih upoštevajo samo točno določene spremembe²². Pri osebah z najnižjimi dohodki se letne pravice dopolnjujejo z mesečnimi pravicami. Glede na občutljivo naravo mesečnih pravic je že po vsebini neprimerno razmišljanje v smeri popolne avtomatizacije odločanja o teh pravicah, saj ta krog oseb najpogosteje potrebuje tudi strokovno pomoč, ki jo nudijo CSD-ji, prav tako pa zaradi pogostih sprememb, ki vplivajo na višino oziroma obdobje prejemanja teh pravic, to tudi ne bi bilo smiselno.

Glavno izhodišče za informativni izračun je razbremeniti CSD-je »birokratskih postopkov«, v katerih je potrebno »zgolj« pridobiti nove podatke (npr. novo višino istega dohodka ali novo vrednost istega premoženja) in jih obdelati na način, ki ga je že uporabil CSD. Določenih podatkov v javnih evidencah ni, obstajajo pa indici o spremembi okoliščin (npr. samski osebi se rodi otrok, kar nujno ne pomeni zunajzakonske zveze te osebe, vsekakor pa rojstvo otroka na to nakazuje). Takšnih informacij ni mogoče avtomatsko obdelati, zato bodo morali takšne postopke še vedno izvajati CSD-ji.

Zaradi enakopravnejše obravnave vseh prejemnikov letnih pravic se predlaga, da se avtomatični informativni izračuni praviloma izdajajo enkrat letno. Namreč po veljavnem zakonu se lahko pri ugotavljanju materialnega položaja, do vključno meseca maja, upoštevajo dohodki iz predpreteklega leta, kar pa te osebe postavlja v neenakopraven (boljši ali slabši) položaj. Zaradi navedenega se predlaga, da se vse pravice do OD, VR, MU, KU in DS za dijake zaključijo na 31. avgust in avtomatično podaljšajo v mesecu septembru (odločbe za DS za študente se bodo praviloma preverjale v mesecu oktobru). Zaradi tega se bo dejansko izdalo več informativnih izračunov kot sedaj, vendar pa se bodo ti informativni izračuni izdajali s pomočjo informacijskega sistema, zato zaradi tega CSD-ji ne bodo dodatno obremenjeni.

V prvem letu bo zaradi presečnega datuma (in opisanega enakopravnejšega obravnavanja strank) treba preveriti tudi vse veljavne letne pravice v mesecu septembru, razen DS za študente, ki se bo iztekla v mesecu septembru in se bo avtomatično odločalo o izpolnjevanju pogojev za njeno podaljšanje z mesecem oktobrom. Pri DS so mogoči trije rezultati preverjanja pogojev za njeno podaljšanje:

- če so izpolnjeni vsi pogoji, se DS podaljša za novo šolsko leto;
- če pogoji niso izpolnjeni, pa lahko DS miruje (npr. zaradi neizpolnjevanja cenzusa) ali pa se študentsko razmerje prekine (npr. zaradi prenehanja šolanja).

V primeru mirovanja se bo naslednje šolsko leto ponovno preverjalo pogoje za podaljšanje pravice, saj je pravica (študentsko razmerje) še vedno veljavna.

Zaradi avtomatičnega podaljševanja pravic bi prišlo do nepotrebnega odločanja, ko je evidentno, da upravi

² Do mesečnih pravic so upravičene osebe z najnižjimi dohodki, zato se pri njih ugotavljajo dohodki na mesečni ravni.

²¹ Letne pravice so namenjene tudi osebam, ki niso materialno ogrožene, zato se ugotavljajo dohodki na letni ravni.

²² Drugi in tretji odstavek 42. člena ZUPJS:

(2) Upravičenec do denarne socialne pomoči, varstvenega dodatka, subvencije najemnine, pravice do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev, pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje, oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev in prispevka k plačilu družinskega pomočnika mora centru za socialno delo sporočiti vsa dejstva, okoliščine in vse spremembe, ki vplivajo na upravičenost do pravice iz javnih sredstev, njeno višino ali obdobje prejemanja, v osmih dneh od dne, ko je taka sprememba nastala ali je zanjo izvedel.

(3) Upravičenec do otroškega dodatka, državne štipendije in znižanega plačila vrtca mora centru za socialno delo sporočiti naslednje spremembe, ki pri teh pravicah lahko vplivajo na upravičenost do pravice iz javnih sredstev, njeno višino ali obdobje prejemanja: spremembo števila oseb ali upravičencev, spremembo ali vključitev v vzgojno-izobraževalni oziroma visokošolski zavod, spremembo statusa učenca, dijaka ali študenta, spremembo stalnega prebivališča in spremembo vrste periodičnega dohodka, pri državni štipendiji pa tudi druge okoliščine, ki po zakonu, ki ureja štipendiranje, vplivajo na to pravico, v osmih dneh od dneva, ko je taka sprememba nastala ali je zanjo izvedel.

čenec ne bi bil več upravičen do posamezne pravice:

- do OD ni upravičen več, če so vsi otroci starejši od 18. let;
- do VR ni upravičen več, če noben od otrok ni vpisan v VR;
- do DS ni upravičen več, če je posamezni dijak oziroma študent zaključil s šolanjem.

Podatki o statusih otrok se bodo pridobivali v sredini meseca septembra (za študente v sredini meseca oktobra), zato v praksi ne bi smelo prihajati do neažurnih podatkov. Skladno z navedenim se predlaga, da se v teh primerih informativni izračuni ne izdajajo.

Zgoraj navedeno pomeni odstop od pravil ZUP, zato se zaradi pravne varnosti dopusti možnost, da lahko stranka do 31. marca naslednjega leta zahteva izdajo informativnega izračuna, ki bo (praviloma) negativen.

Eden izmed razlogov za informativni izračun je tudi kontinuirano prejetanje pravic, saj se iz prakse ocenjuje, da približno 5 % upravičencev nove vloge ne vloži pravočasno, zato se pojavlja nezadovoljstvo in osebne stiske – predvsem se to opaža pri pravici do VR.

Zaradi načina izdelave avtomatičnih informativnih izračunov, kjer načeloma ne bo posega človek, je verjetnost, da bo pri veliki količini pridobljenih podatkov lahko prišlo do tehničnih težav pri pridobivanju podatkov. Namreč podatki se pridobivajo iz približno 50 posameznih podatkovnih virov in tako lahko pride do velike količine napačnih podatkov (ki so lahko tako v škodo kot v korist strankam), kar ni mogoče tehnično predvideti (npr. vir za določene osebe pošlje, da podatkov ni, čeprav podatki v resnici obstajajo), zato se predlaga, da se lahko v takih primerih izdajo novi avtomatični informativni izračuni, vendar pa je zaradi pravne varnosti to mogoče samo v 6 mesecih od izdaje avtomatičnega informativnega izračuna. Enako se predlaga tudi, če se zaradi nadgradenj informacijskega sistema centrov za socialno delo pojavijo tehnične napake, ki vplivajo na odločitve.

Skladno z navedenim se samo za letne pravice predlaga uvedba avtomatičnega informativnega izračuna, kar pomeni, da:

1. stranka za vsako letno pravico najprej poda prvo vlogo, s katero se strinja, da se avtomatično podaljšajo letne pravice – tako se bo letna pravica (v kolikor bo odobrena) avtomatično podaljšala²³ (prvo leto se bodo preverile tudi pravice veljavne v mesecu septembru);
2. če je pravica zavrnjena, mora vlagatelj vložiti novo vlogo, ki se rešuje po »običajnem« postopku;
3. v mesecu septembru CSD na avtomatiziran način preveri vse potekle letne pravice v mesecu avgustu ter se avtomatično pridobijo podatki za novo odločanje (pri DS za študente se datum zamakne za en mesec);
4. če se informacijsko ugotovi, da ni bilo sprememb (ki jih vnaprej ni mogoče opredeliti²⁴), potem se izda avtomatični informativni izračun, v nasprotnem primeru pa se postopek preusmeri v odločanje po uradni dolžnosti CSD, ki izda prvostopno odločbo (po novem informativni izračun – glej zgoraj);
5. ima stranka zoper informativni izračun možnost ugovora, o katerem odloča CSD;
6. ima stranka zoper odločbo CSD možnost pritožbe, o kateri praviloma odloča MDDSZ;
7. ima stranka zoper odločbo MDDSZ še dvostopenjsko sodno varstvo;
8. v primeru avtomatičnih informativnih izračunov, če CSD ugotovi (množične) napake, lahko v šestih mesecih po izdaji odločbe izda novo avtomatično informativno odločbo;
9. v obdobju od uveljavitve do uporabe zakona se bo izvedlo več faz testiranja informativnih izračunov.

Poudariti je treba, da se letne pravice »upoštevajo« ali izplačujejo za nazaj – tako se račun za vrtec (kjer se upošteva subvencija) za storitve v mesecu septembru izda šele meseca oktobra, podobno pa se OD za mesec september izplača v mesecu oktobru. Zaradi navedenega pri avtomatičnih informativnih izračunih ne bo prišlo do zakasnitve pri upoštevanju subvencije ali pri izplačilih, lahko pa pride do poračunov pri nekaterih informativnih izračunih, ki bodo iz avtomatičnega procesa izločene in jih bodo morali »ročno«²⁵ izdati CSD-ji.

²³ Zgolj zaradi jasnosti se tudi tukaj poudarja, da se »negativne pravice« ne bodo preverjale, saj pravica ne obstaja (bila je zavrnjena).

²⁴ Npr. mogoče je avtomatično ugotoviti, da se polnoletni otrok ne šola več (iz vira se pridobi podatek o rojstvu in statusu šolanja), medtem ko ni mogoče ugotoviti obstoja zunajzakonske zveze.

K 18. členu

Kot je opisano v obrazložitvi k 17. členu tega predloga je eden izmed namenov informativnega izračuna tudi čimprejšnje izvrševanje pravic, zato je treba določiti, da se lahko pravice izplačujejo tudi na podlagi informativnega izračuna (običajno se na podlagi odločbe).

K 19. členu

V 41. členu veljavnega zakona je določeno, da se subvencije in plačila iz 6. člena tega zakona izvajalcu izplačujejo na podlagi računa oziroma zahtevka izvajalca oziroma odločbe centra za socialno delo.

Podobno kot v obrazložitvi k prejšnjemu členu, je treba tudi za primere subvencij in plačil določiti, da se lahko uveljavljajo na podlagi informativnega izračuna.

K 20. členu

V tretjem odstavku 42. člena je določeno, katere spremembe mora sporočiti upravičenec do letne pravice. Med njimi je navedena tudi sprememba stalnega prebivališča.

Ker se s 10. in 13. členom tega predloga ureja avtomatičen postopek sporočanja/ugotavljanja spremembe stalnega prebivališča, se predlaga, da se ta obveznost stranke ukine.

K 21. členu

V 42.b členu veljavnega zakona je določeno, da se sprememba praviloma upošteva s prvim dnevom naslednjega meseca po nastanku spremembe, vendar pa so se v praksi pojavile težave z intepretacijami glede upoštevanja sprememb – kdaj sprememba okoliščine nastane. Predvsem so nastale težave, če se npr. otrok vpiše v šolo s prvim dnevom v mesecu, od kdaj se šteje ta sprememba. Sodna praksa je v nekaterih primerih zavzela stališče, da se sprememba upošteva s prvim dnevom naslednjega meseca, ne glede na to, da otrok obiskuje šolo celoten mesec. Namreč razlikovanje med spremembami, ki se jih ugotavlja pri dodelitvi pravice ali pa kot sprememba okoliščin, ni dopustno, saj bi se lahko osebe v enakih okoliščinah obravnavale različno. Npr. otrok začne s 1. septembrom obiskovati šolo, kar pomeni, da je lahko upravičen do subvencije šolske prehrane, hkrati pa ne more biti upravičen do dodatka pri OD za otroka, ki ni vključen v predšolsko vzgojo – drugi odstavek 72. člena Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14 in 90/15) – po nekaterih intepretacijah bi se tako otrok, ki obiskuje osnovno šolo v mesecu septembru štel za osnovnošolca in hkrati za predšolskega otroka.

Kot izguba statusa je mišljena vsaka okoliščina, ki vpliva na višino pravice (tako npr. da je otrok doma in gre s 1. septembrom v šolo, kakor tudi, da se posameznik preseli s 1. septembrom), saj se na takšen način pravi čneje upoštevajo spremembe, ki nastanejo na prvi dan v mesecu.

Povedano drugače s predlagano spremembo se želi, da se vsaka okoliščina (razen dohodka), ki nastane prvega v mesecu upošteva že z mesecem nastanka spremembe, in ne šele s prvim dnevom naslednjega meseca, saj se tako pravičnejše razdelijo javna sredstva.

Ne glede na navedeno pa se kot sprememba pri periodičnih dohodkih upošteva izplačilo novega periodičnega dohodka, in ne sprememba statusa, saj spremembo materialnega položaja družine predstavlja izplačilo novega periodičnega dohodka. V primeru, ko bo upravičenec ostal brez periodičnega dohodka, se le-ta pri ugotavljanju lastnega dohodka ne bo upošteval, enako kot je to že določeno v Zakonu o socialno

²⁵ Postopek odločanja o pravicah iz javnih sredstev je že sedaj v veliki meri avtomatiziran, vendar pa v določenih primerih ni mogoče avtomatsko interpretirati posameznih podatkov.

varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15 in 88/16). Pri izgubi periodičnega dohodka se bo kot nastanek spremembe namreč štelo izplačilo zadnjega periodičnega dohodka. Namen te določbe je poleg upoštevanja dejanskega materialnega položaja družine, tudi poenotenje odločanja pri letnih in mesečnih pravicah.

Glede na navedeno se predlaga, da se kot nastanek spremembe okoliščin šteje izguba statusa, razen pri spremembi vrste periodičnih dohodkov, kjer se kot nastanek spremembe šteje izplačilo novega dohodka. Prav tako se predlaga, da kadar je iz ugotovljenega dejanskega stanja razvidno, da je upravičenec ostal brez periodičnega dohodka, se ta pri ugotavljanju lastnega dohodka ne upošteva.

K 22. členu

Subvencije za šolsko prehrano so v veliki meri podvržene spremembam okoliščin (pravica izhaja namreč iz dveh vrst odločb – o otroškem dodatku in državni štipendiji, vplivajo tudi povezane osebe, zato je cenzus lahko večstopenjski). Zaradi navedenega se predlaga, da se pravica do subvencije, ki je manj ugodna kot predhodno priznana pravica, upošteva samo za naprej. To pomeni, da bi se upravičencu poračunali (vrnili) samo zneski, ki bi jih v obliki subvencije moral že prejeti, vendar jih zaradi zamika pri prejemu odločbe (po novem informativnega izračuna) ni. Tistim, ki bi bili z novim informativnim izračunom upravičeni do nižje subvencije ali pa sploh ne bi bili več upravičeni do nje, pa sredstev za nazaj ne bi poračunavali, kar pomeni, da bi se štelo, da pravica ni bila neupravičeno pridobljena. S tem bi šole bistveno razbremenili, za starše in otroke, ki so ena najranljivejših skupin, pa bi bil to pomemben korak k stabilnosti in varnosti v sistemu naročanja na šolsko prehrano in njeno plačevanje. Obroke so namreč starši naročili na podlagi podatka o takrat veljavni višini subvencije, otroci pa so jih že zaužili.

V šolskem letu 2016/17 je bilo v informacijskem sistemu, ki ga uporabljajo osnovne in srednje šole (v nadaljevanju: CEUVIZ) evidentiranih 111.992 sprememb pravic glede na predhodni mesec. V to število so zajete tako spremembe, ki so učinkovale za naprej, kot tudi spremembe, ki so za posledico imele poračune že obračunanih malic in kosil. Od tega je bilo v osnovni šoli 96.634 in v srednji šoli 15.358 sprememb. Poleg teh je še dodatnih 132.139 sprememb, ki sicer ne vplivajo na spremembo višine subvencije, jih pa morajo šole evidentirati.

V spodnji tabeli so navedeni podatki o številu sprememb v šolskem letu 2016/17 glede na vrsto šolske prehrane:

		Št. sprememb	Povprečno mesečno število prijavljenih na obrok med šolskim letom
Osn. šola	Malica	38.611	175.803
Osn. šola	Kosilo	58.023*	139.860
Sred. šola	Malica	15.358	48.787

SKUPAJ 111.992

* 38.665 oz. 66,6% sprememb je nastopilo v februarju

2017, ob spremembi ZUPJS s povečanjem upravičencev

do subvencije kosila

V povezavi z zgornjimi podatki je bil delež poračunov, kjer so starši morali subvencijo vračati, 13,4 % od vseh poračunov, od tega skoraj 40 % za v celoti odvzeto subvencijo (iz 100 % na 0 %). Med temi poračuni jih je bilo 20 % pri subvenciji malice za dijake, 57,2 % pri subvenciji malice za učence in 22,8 % pri subvenciji kosila za učence.

Za ponazoritev obsega dela na šolah v zvezi s takimi spremembami, lahko kot primer navedemo enega od šolskih centrov, kjer je bilo med šolskim letom 2016/17 za 1.306 dijakov, prijavljenih na malico, 438 v CEUVIZ prejetih sprememb, ki so učinkovale na višino subvencije. Podobno je v drugih srednjih šolah; v primeru ene osnovne šole je bilo za 1.068 učencev v CEUVIZ 404 prejetih sprememb.

Po oceni bodo finančne posledice predloga znašale 33.934,00 eurov na letni ravni, če bodo CSD-ji izdali ve čino odločb do konca oktobra. V primeru, če bodo CSD-ji izdajali odločbe do konca leta, pa se ocenjuje, da bodo finančne posledice znašale 67.868,00 eurov.

Iz zgoraj navedenih podatkov izhaja, da so administrativni stroški, ki nastajajo pri »sledenju« pri izterjevanju neupravičeno prejetih subvencij šolske prehrane v nesorazmerju z dolgovanimi sredstvom, kakor tudi iz razlogov navedenih zgoraj (varnost in stabilnost naročanja na šolsko prehrano), zato se predlaga, da se na takšen način prejete subvencije prehrane, ne vračajo.

Četrty odstavek 44. člen veljavnega zakona določa, da se v času od neupravičeno prejetih sredstev do izdaje odločbe obračunajo obresti po evropski medbančni obrestni meri za ročnost enega leta, kar se je v praksi izkazalo za oviro pri doslednem izvajanju zakonodaje, zaradi česar novi peti odstavek določa zgolj, da po preteku roka za izpolnitev obveznosti začnejo teči zakonite zamudne obresti, medtem ko se neupravičeno prejeti znesek prej ne obrestuje. Odločba je izvršljiva z dnem odpreme odločbe vlagatelju, kar pomeni, da je oseba dolžna vrniti dolg v 60 dneh od dneva, ki je na odločbi označen kot dan odpreme, sicer se zaračunajo tudi zakonite zamudne obresti.

S šestim odstavkom se natančneje opredeljuje postopek poračunavanja dolga, do katerega pride, če je oseba še naprej upravičena do pravice iz javnih sredstev (razen v primeru izjem, ki so izrecno navedene). V tem primeru se sredstva ne izplačujejo toliko časa, dokler dolg, ki ga ima oseba, ni v celoti poplačan. Do poračunavanja pride tudi v primeru, če ima oseba dolg (iz pravic navedenih v tem odstavku) iz preteklosti. Ker narašča število osebnih stečajev, je zaradi jasnosti dodana določba, da do poračunavanja pride tudi v primeru, če je zoper osebo uveden postopek osebnega stečaja. Namreč postopek osebnega stečaja je namenjen zaščiti in enaki obravnavi upnikov, in ne zaščiti dolžnika, zato dolžniki v osebnem stečaju glede poračunov ne morejo biti v boljšem položaju od ostalih dolžnikov.

Pri dolgovih iz naslova DS je posebnost v tem, da se dolg lahko poračuna samo v okviru iste pravice – torej DS isti osebi (ne pa z npr. OD, do katerega je oseba kasneje upravičena za svoje otroke), medtem ko za ostale pravice velja, da se lahko poračunajo tudi med seboj (npr. dolg iz naslova DP se lahko poračuna z OD). Razlikovanje pri DS se predlaga zaradi tega, ker je upravičenc do pravice otrok, medtem ko so pri ostalih pravicah upravičenci starši (npr. OD) ali celotna družina (npr. DP).

V sedmem odstavku je natančneje urejeno sklepanje dogovorov med CSD in osebo o odlogu ali obročnem vračanju dolgov. Izplačevalec pravice ali CSD pri sklepanju dogovorov upoštevat socialni in materialni položaj osebe oziroma družine na način, da prilagodita po svoji presoji število obrokov oziroma čas vračila dolga, omejitev pa je, da mora biti dolg poravnán najkasneje v treh letih (celotno obdobje odloga in obročnega plačila dolga ne sme biti daljše od treh let). Ker gre za dogovor, se o obročnem vračilu oziroma odlogu ne odloči z upravno odločbo. V času veljavnosti dogovora zamudne obresti ne tečejo, v primeru kršitve (npr. zamuda obroka, zamuda roka plačila pri odlogu) dogovor preneha, ponovno začnejo teči zakonite zamudne obresti in oseba je dolžna takoj vrniti celoten dolg. Če je dolg mogoče poračunati s pravico, do katere je upravičena oseba, odlog vračila ni mogoč, še vedno pa je možen dogovor o obročnem vračilu, kar pomeni, da se osebi pravica izplačuje, hkrati pa oseba mesečno odplačuje dolžni znesek.

V osmem odstavku se predlaga, da se določbe tega člena uporabljajo tudi v primeru, če dolg nastane zaradi podaljšanja pravice zaradi izdaje (avtomatičnega) informativnega izračuna. Namreč odločba za letno pravico (razen državno štipendijo), ki je potekla z 31. avgustom, se bo uporabljala do izdaje novega informativnega izračuna (več v obrazložitvi k 9. členu tega predloga).

V devetem odstavku se spreminja postopek odpisa dolga. V praksi se dolg po 44. členu veljavnega zakona obravnava kot dolg do države, zato se uporablja postopek odpisa dolga po Zakonu o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP in 96/15 – ZIPRS1617). Hkrati je v 44. členu veljavnega zakona določeno, da se pri odpisu dolga uporablja Zakon o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15 in 63/16). Zaradi navedenega prihaja v postopku do težav, zato se predlaga, da se celoten postopek vodi v skladu z zakonom, ki ureja javne finance, saj (kot navedeno) gre za dolg do države. V vsakokratnem zakonu o izvrševanju proračuna je določena tudi skupna letna kvota za odpise dolgov do države, zato se predlaga tudi, da se glede kvote upošteva zakon, ki ureja izvrševanje proračunov Republike Slovenije.

K 23. členu

Občine že dalj časa opozarjajo, da pri NA ne dobijo dovolj podatkov za izplačevanje subvencij (predvsem glede podatkov o lastniku stanovanja), zato se z novim četrtem odstavkom 50. člena zakona predlaga, da se občinam posreduje za potrebe izplačila subvencije najemnine posreduje podatke o imenu in priimku ali nazivu, EMŠO ali matični številki, davčni številki, naslovu prebivališča in številki transakcijskega računa lastnika stanovanja, naslov najemnega stanovanja, obdobju veljavnosti in višini pravice. V primeru, da ima lastnik pooblaščenca za pobiranje najemnin se predlaga, da se posreduje tudi podatke o transakcijskem računu pooblaščenca. Predlaga se tudi, da se, poleg navedenih podatkov, občini za potrebe poročanja FURS, posreduje tudi podatke o imenu in priimku, EMŠO in davčni številki upravičenca. Prav tako se predlaga, da se občini za potrebe povračila stroškov izplačila subvencije za tržna stanovanja, posreduje tudi delež subvencije za tržni in neprofitni del najemnine.

Potrebno je poudariti, da se navedene podatke o lastniku stanovanja lahko posreduje le v primeru, če najemnik ali lastnik te podatke navedeta na vlogi ali posredujeta CSD-ju tekom postopka. V primeru, da teh podatkov lastnik noče predložiti, jih lahko kadarkoli predloži občini, ki bo subvencijo nato izplačala. Lastnik nima pravice dela najemnine, ki ga predstavlja subvencija, zahtevati od najemnika.

Zaradi predloga novega četrtega odstavka 50. člena zakona se predlaga, da dosedanji četrti, peti, šesti in sedmi odstavek postanejo peti, šesti, sedmi in osmi odstavek.

Zaradi predloga 10. člena tega zakona je treba omogočiti, da se podatke o spremembi občine kot plačnice znižanega plačila vrtca, posreduje tudi vrtcu, ki do podatkov dostopa preko informacijskega sistema CEUVIZ, katerega skrbnik je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. V skladu z navedenim se z novim sedmim odstavkom 50. člena zakona predlaga, da se podatki o spremembi občine stalnega bivališča posredujejo vrtcu, v katerega je otrok vpisan, preko navedenega informacijskega sistema. Predlaga se tudi, da se socialnovarstveni zavodi črtajo kot subjekti, ki lahko dostopajo do podatkov v centralni zbirki. Socialnovarstveni zavodi namreč nimajo enotne informacijske podpore, zato ne dostopajo do podatkov v centralni zbirki podatkov.

K 24. členu:

Projekt avtomatičnega informativnega izračuna je tehnično zahteven, saj se predvideva usklajeno delovanje informacijskega sistema centrov za socialno delo (ISCSD2) skupaj z 28 podatkovnimi viri (ki upravljajo z 48 uradnimi evidencami). Zaradi navedenega se predlaga, da lahko MDDSZ za testno izvajanje pridobiva podatke o osebah z veljavnimi pravicami. Prvo leto bo testiranje še posebej obsežno, saj se bo prvič

poskusilo izvesti tako obsežno količino informativnih odločb v zelo kratkem časovnem intervalu, ki bo zahtevala zelo veliko količino podatkov (trenutno se predvideva, da bo potrebno v približno 14 dneh pridobiti podatke o 700 do 800 tisoč oseb). Zaradi navedenega ni mogoče navedenega testa izvesti na testnih okoljih²⁶, ampak bo treba teste izvajati na produkcijskem okolju z aktualnimi podatki. Še vedno bo treba zagotoviti sledljivost podatkov in da se bodo podatki po testu v kratkem roku uničili.

Pri odpisu dolga se že dalj časa pojavljajo težave, saj do odpisa lahko pride čez dalj časa (npr. najprej se sklene dogovor o odlogu plačila dolga, nato pa stranka zaprosi za odpis), zato se predlaga, da se lahko za takšne osebe na novo preverijo vsi podatki, ki vplivajo na materialni položaj predlagatelja odpisa. Do sedaj bi se lahko ti podatki pridobivali le ročno (na podlagi določb ZUP), kar je zelo zamudno, zato se predlaga, da se ti podatki pridobijo na enak način kot pri odločanju o pravici.

K 25. členu:

V prvem odstavku 53.a člena veljavnega zakona je določeno, da so v obdobju do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 % bruto domačega proizvoda in hkrati rast stopnje delovne aktivnosti v starostni skupini od 20 do 64 let preseže 1,3 odstotne točke, do pravice do OD upravičene le tiste osebe iz prvega odstavka 22. člena tega zakona, ki so uvrščene v prvi do vključno šesti dohodkovni razred.

Zaradi ugodnih gospodarskih gibanj se predlaga predčasna ukinitve varčevalnih ukrepov za osebe, ki so uvrščene v sedmi in osmi dohodkovni razred pri OD, zato se predlaga, da se prvi odstavek 53.a člena veljavnega zakona črta.

V drugem odstavku istega člena je določen višji otroški dodatek za dijake, ki trenutno niso upravičeni do državne štipendije – od 56 % do 64 % povprečne neto plače na osebo.

Zaradi določitve mej dohodkov pri otroškem dodatku v nominalnih zneskih (glej obrazložitev k 8. členu predloga) je treba tudi v tem členu določiti meje dohodkov v nominalnih zneskih. Skladno z navedenim se predlaga, da so do višjega otroškega dodatka upravičene osebe katerih povprečni dohodek na osebo znaša od 576,90 eurov do 659,30 eurov, kar predstavlja od 56 % do 64 % povprečne neto plače v Republiki Sloveniji (za leto 2016).

K 26. členu

V 53.b členu veljavnega zakona je določeno, da so v obdobju do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 % bruto domačega proizvoda in hkrati rast stopnje delovne aktivnosti v starostni skupini od 20 do 64 let preseže 1,3 odstotne točke, do državne štipendije upravičeni državljani Republike Slovenije, ki izpolnjujejo pogoje po tem zakonu in po zakonu, ki ureja štipendiranje, in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo v preteklem letu pred vložitvijo vloge ne presega 56 % neto povprečne plače na osebo v istem obdobju.

Zaradi določitve mej dohodkov pri državni štipendiji v nominalnih zneskih (glej obrazložitev k 9. členu predloga) je treba tudi v tem členu določiti meje dohodkov v nominalnih zneskih. Skladno z navedenim se predlaga, da so do državne štipendije začasno upravičene osebe katerih povprečni dohodek na osebo ne presega 576,89 eurov, kar predstavlja 56 % povprečne neto plače v Republiki Sloveniji (za leto 2016).

K 27. členu:

²⁶ Veliko virov sploh nima testnih okolij, medtem ko tisti, ki imajo testna okolja so le-ta običajno na drugačnih strojnih opreмах kot so produkcijska, zato testiranje ne bi dalo nobenih oprejemljivih rezultatov, ki bi zagotavljali, da na produkciji ne bo težav oziroma bodo te v najmanjšem možnem obsegu.

V prvem odstavku 25. člena je določeno, da se postopki uveljavljanja pravic iz javnih sredstev, o katerih na prvi stopnji do začetka uveljavitve oziroma uporabe tega zakona še ni bilo odločeno, dokončajo po dosedanjih predpisih.

S 26. členom predloga se predlaga predčasna ukinitve varčevalnih ukrepov za OD, zato se v drugem odstavku 27. člena določa, da se ne glede na prejšnji odstavek postopki za ugotavljanje upravičenosti do OD, ki so se začeli na prvi stopnji decembra 2017, dokončajo po tem zakonu. Navedeno pomeni, da se nove določbe uporabljajo že za vloge vložene v decembru 2017 in bodo tako upravičenci (v sedmem in osmem dohodkovnem razredu) OD prejeli izplačan meseca februarja 2018 za mesec januar 2018.

Z novim 21. členom zakona se predlaga, da se meje dohodkov za letne pravice usklajujejo z rastjo cen življenjskih potrebščin. Prav tako se z rastjo cen življenjskih potrebščin usklajujejo tudi transferji po ZUTPG. Usklajevanje transferjev po ZUTPG je v letu 2018 zamrznjeno skladno z 69. členom Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2017 in 2018 (Uradni list RS, št. 80/16 in 33/17), zato se enako predlaga tudi za uskladitev mej dohodkov za letne pravice.

Z novim četrtem odstavkom 17. člena zakona (glej 4. člen predloga) se predlaga, da se kot vrednost lastniških deležev gospodarskih družb ali zadrug upošteva njihova tržna vrednost, pri čemer se vrednost tega premoženja ugotavlja na način, kot ga podrobneje predpiše minister, pristojen za socialno varstvo. Zaradi predloga te določbe in načela pravne varnosti, se določa še, da omenjeni podzakonski akt minister, pristojen za socialno varstvo, sprejme do prvega dne meseca, ki sledi mesecu uveljavitve tega zakona.

V drugem odstavku 71. člena Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14 in 90/15; v nadaljnjem besedilu: ZSDP-1) je dohodkovni razred določen v odstotku od povprečne mesečne plače vseh zaposlenih v Republiki Sloveniji za koledarsko leto pred vložitvijo vloge.

Zaradi določitve mej dohodkov v nominalnih zneskih pri OD (glej 7. in 8. člen predloga) je treba črtati zgoraj navedeni drugi odstavek 71. člena ZSDP-1.

K 28. členu:

Predlaga se, da se ob prvem avtomatičnem podaljšanju letne pravice preverijo tudi odločbe za letne pravice, ki veljajo v septembru 2018, razen državne štipendije za študente. Če se v postopkih iz prejšnjega odstavka ne izda avtomatičnega informativnega izračuna, CSD začne postopek avtomatičnega preverjanja izpolnjevanja pogojev za nadaljnje prejemanje letne pravice po uradni dolžnosti in izda informativni izračun z veljavnostjo od 1. septembra 2018 dalje. Glej obrazložitev k 17. členu predloga zakona.

K 29. členu:

Člen določa začetek veljavnosti zakona in začetek njegove uporabe. Predlaga se, da zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. septembra 2018, razen spremembe in dopolnitve 12., 14. in 17. člena ter spremembe 18. člena, ki se začnejo uporabljati prvi dan meseca, ki sledi mesecu uveljavitve tega zakona.

Zamik začetka uporabe zakona na 1. september 2018 je potreben zaradi prilagoditve informacijskega sistema, ki je podlaga za odločanje o upravičenosti do pravic iz javnih sredstev ter z namenom zagotovitve dovolj dolgega obdobja za testiranje postopka izdaje informativnega izračuna.

Spremembe oziroma dopolnitve 12., 14., 17. in 18. člena veljavnega zakona se nanašajo na odpravo neskladij z Ustavo Republike Slovenije (glej obrazložitev k 2., 3., 4. in 5. členu predloga zakona), zato se predlaga, da se le-te začnejo uporabljati čim prej, in sicer prvi dan meseca, ki sledi mesecu uveljavitve tega zakona.

Spremembe oziroma dopolnitve 19. in 44. člena veljavnega zakona, razen novega drugega odstavka, ter 50. in 52. člena veljavnega zakona se nanašajo na manjše spremembe zakonodaje glede zmanjšanja premoženja (19. člen), posredovanja podatkov glede NA (50. člen), pridobivanja ter obdelovanja podatkov zaradi testiranja (deloma 52. člen) in postopka vračila dolga (44. in deloma 52. člen). Pri vseh spremembah so potrebne nadgradnje informacijskega sistema, zato je treba zagotoviti najmanj dvomesečni rok za izvedbo nadgradenj. Skladno z navedenim se predlaga, da se začnejo navedeni členi uporabljati prvi dan drugega meseca, ki sledi mesecu uveljavitve tega zakona

Spremembe oziroma dopolnitve 24., 30. in 42. člena veljavnega zakona se nanašajo na manjše spremembe zakonodaje glede obveščanja občin glede spremembe bivališča pri OZ in VR (24. in 30. člen) in razbremenitve strank glede sporočanja spremembe prebivališča (42. člen), vendar pa zahtevajo nadgradnje večih informacijskih sistemov (MDDSZ, Ministrstva za šolstvo, znanost in šport, ZZSZ in morebitne prilagoditve pri posameznih vrtcih), zato je treba zagotoviti vsaj štirimesečni rok za izvedbo. Skladno z navedenim se predlaga, da se začnejo navedeni členi uporabljati prvi dan četrtega meseca, ki sledi mesecu uveljavitve tega zakona.

V primeru, če bi bil zakon v Uradnem listu Republike Slovenije objavljen v mesecu novembru 2017, bi se tako spremembe oziroma dopolnitve 12., 14., 17. in 18. člena veljavnega zakona začele uporabljati 1. decembra 2017, spremembe oziroma dopolnitve 19., 44., razen nov drugi odstavek 44. člena, 50. in 52. člena veljavnega zakona začele uporabljati 1. februarja 2017, medtem ko bi se spremembe oziroma dopolnitve 24., 30. in 42. člena veljavnega zakona začele uporabljati 1. aprila 2018. Ostale spremembe oziroma dopolnitve pa bi se začele uporabljati s 1. septembrom 2018.

Usklajevanje mej dohodkov za upravičenost do letnih pravic se izvaja vsako leto, medtem ko se odprava varčevalnih ukrepov pri OD načrtuje za leto 2018, zato se pri obeh predlaga, da se spremembe 53.a člena in določitejo nominalne meje dohodkovnih razredov začenejo uporabljati s 1. januarjem 2018.

V izogib pravni praznini za postopke za čas od uveljavitve zakona in do začetka uporabe tega zakona se predlaga, da se do začetka uporabe prej navedenih določb tega zakona uporabljajo določbe Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US in 88/16).

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

3. člen

Pojmi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

1. izvajalka ali izvajalec (v nadaljnjem besedilu: izvajalec) – vrtec pri znižanju plačila vrtca; vzgojno-izobraževalni zavod pri subvenciji malice za učence in dijake in pri subvenciji kosila za učence; lastnik stanovanja pri subvenciji najemnine neprofitnega najemnega stanovanja, namenskega najemnega stanovanja, bivalne enote; lastnik pri subvenciji tržnega najemnega ali hišniškega stanovanja; izvajalec socialnovarstvenih storitev pri oprostitvi plačil socialnovarstvenih storitev; občina pri prispevku k plačilu sredstev, namenjenih plačilu družinskega pomočnika;
2. upravičenka ali upravičenec (v nadaljnjem besedilu: upravičenec) – oseba, ki je upravičena do posamezne pravice iz javnih sredstev sama ali skupaj z drugimi osebami;
3. pravica iz javnih sredstev – pravica, ki je odvisna od materialnega položaja osebe, o kateri po tem zakonu odločajo centri za socialno delo in ki se izplačuje iz proračuna države ali lokalne skupnosti;
4. oseba – oseba, katere materialni položaj se upošteva po tem zakonu in je stranka v postopku;
5. vlagateljica ali vlagatelj (v nadaljnjem besedilu: vlagatelj) – oseba, ki vloži vlogo za uveljavljanje pravice iz javnih sredstev, do katere je upravičena sama ali skupaj z drugimi osebami oziroma je na vlogi navedena kot vlagatelj;
6. štipendistka ali štipendist (v nadaljnjem besedilu: štipendist) – upravičenec do državne štipendije;
7. program – vzgojni, izobraževalni ali študijski program;
8. sprememba vrste periodičnih dohodkov – izguba ali začetek prejemanja plače skupaj z regresom,

nadomestila plače, pokojnine, nadomestila in drugih dohodkov iz naslova obveznega socialnega zavarovanja, študentskega dodatka, preživnine, delnega plačila za izgubljeni dohodek, nadomestila za invalidnost in sprememba dohodka zaradi dela za najmanj polovični oziroma polni delovni čas;

9. meja socialne varnosti – znesek, ki mora po predpisu, ki določa merila za oprostitev plačila socialnovarstvenih storitev, ostati osebam, ki se upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja po tem zakonu za preživljanje po plačilu prispevka za opravljeno storitev.

12. člen

(1) V dohodek, ki se upošteva, se štejejo dohodki in prejemki vseh oseb, in sicer:

1. obdavčljivi dohodki po zakonu, ki ureja dohodnino, ki niso oproščeni plačila dohodnine;
2. pokojninske rente in odkupne vrednosti, izplačane skladno z zakonom, ki ureja prvi pokojninski sklad Republike Slovenije in preoblikovanje pooblaščenih investicijskih družb, ter dodatne starostne pokojnine na podlagi zakona, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje;
3. dohodki, razen povračil stroškov, prejeti na podlagi pogodbe o prostovoljnem služenju vojaškega roka;
4. preživnina, nadomestilo preživnine in drugi prejemki, prejeti na podlagi izvršilnega pravnega naslova z namenom kritja življenjskih stroškov, pri otrocih in pastorkih iz 3. točke osmega odstavka 10. člena tega zakona pa do višine minimalnega dohodka, ki bi jim pripadala po zakonu, ki ureja socialnovarstvene prejemke, če ne bi imeli drugih dohodkov;
5. nagrada skrbniku skladno z zakonom, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja;
6. plačilo dela rejniku, ki se izplačuje iz proračuna skladno z zakonom, ki ureja rejniško dejavnost;
7. starševski dodatek;
8. otroški dodatek brez dodatka za enostarševsko družino in brez dodatka za otroka, ki ni vključen v vrtec, zmanjšan za 20% višine otroškega dodatka za prvega otroka iz prvega dohodkovnega razreda;
9. denarna socialna pomoč, razen izredna denarna socialna pomoč;
10. varstveni dodatek;
11. državna štipendija, zmanjšana za znesek, ki je enak dodatku za bivanje, dodatku za uspeh ter dodatku za štipendiste s posebnimi potrebami;
12. dodatek za aktivnost po predpisih, ki urejajo zaposlovanje;
13. dodatek k pokojnini po zakonu, ki ureja zagotavljanje socialne varnosti slovenskim državljanom, ki so upravičeni do pokojnin iz republik nekdanje SFRJ;
14. rente iz življenjskega zavarovanja po zakonu, ki ureja zavarovalništvo;
15. veteranski dodatek po zakonu, ki ureja področje vojnih veteranov;
16. invalidski dodatek in družinski dodatek po zakonu, ki ureja področje vojnih invalidov, ter nadomestilo za invalidnost po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb;
17. sredstva za nego in pomoč ter druge oblike denarnih nadomestil, ki jih dobiva oseba, za katero skrbi oseba, ki se upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, v polovični višini prejetih sredstev;
18. prejemki za delo pripornikov in obsojencev;
19. pomoči v obliki denarnih sredstev, ki jih socialno ali drugače ogrožene osebe prejmejo od organizacij, ki imajo skladno z zakonom, ki ureja humanitarne organizacije, status humanitarne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega ali zdravstvenega varstva, in od organizacij, ki imajo skladno z zakonom, ki ureja invalidske organizacije, status invalidske organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju invalidskega varstva, namenjene za preživetje, zmanjšane za višino minimalnega dohodka, ki bi pripadal posamezni osebi, če ne bi imela drugih dohodkov, kot ga določa zakon, ki ureja socialnovarstvene prejemke, razen pomoči v obliki denarnih sredstev, za katere dajalec sredstev opredeli namen porabe;
20. pomoči v obliki denarnih sredstev, ki jih pomoči potrebne osebe prejmejo od dobredelnih ustanov, katerih ustanovitev in poslovanje sta skladna z zakonom, ki ureja ustanove, namenjene za preživetje, zmanjšane za višino minimalnega dohodka, ki bi pripadal posamezni osebi, če ne bi imela drugih dohodkov, kot ga določa zakon, ki ureja socialnovarstvene prejemke, razen pomoči v obliki denarnih sredstev, za katere dajalec sredstev opredeli namen porabe;
21. plačila za vodenje knjigovodstva na kmetijah po uradni metodologiji Evropske unije za zbiranje ra

čunovodskih podatkov o dohodkih in poslovanju kmetijskih gospodarstev, ki so namenjena vodenju knjigovodstva v povezavi z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, kot je določena z zakonom, ki ureja dohodnino;

22. dohodki, prejeti na podlagi pogodbe o vojaški službi v rezervni sestavi, razen nadomestila plače oziroma izgubljeni zaslužek ter razen dohodkov za čas opravljanja vojaške službe (v miru ter v izrednem in vojnem stanju);
23. dohodki, prejeti na podlagi pogodbe o službi v Civilni zaščiti, razen nadomestila plače;
24. obdavčljivi dohodki po zakonu, ki ureja davke na dobitke pri klasičnih igrah na srečo.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči, varstvenega dodatka, subvencije najemnine, pravice do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev, pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje, oprostitev plačila socialnovarstvenih storitev ter prispevka k plačilu družinskega pomočnika upoštevajo tudi naslednji dohodki:

1. dediščine;
2. volila;
3. izplačila, ki jih prejme fizična oseba na podlagi zavarovanja za primer bolezni, poškodbe ali invalidnosti, katerega zakon, ki ureja zavarovalništvo, ne določa kot obvezno zavarovanje;
4. drugi dohodki po zakonu, ki ureja dohodnino, ne glede nato, ali so oproščeni plačila dohodnine, razen:
 - subvencije, ki se v skladu s posebnimi predpisi izplačujejo iz proračuna za določene namene, razen subvencij, ki jih posameznik prejme v zvezi z doseganjem dohodkov iz dohodka iz zaposlitve, dejavnosti, osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjskih pravic in kapitala;
 - subvencija, ki pripada mladi družini kot spodbuda za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja po zakonu, ki ureja nacionalno stanovanjsko varčevalno shemo in subvencije mladim družinam za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja;
 - enkratne denarne pomoči po zakonu, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, zakonu, ki ureja obrambo, in zakonu, ki ureja notranje zadeve;
 - enkratna solidarnostna pomoč, ki jo izplača sindikat svojim članom z namenom nudenja materialne pomoči v primerih socialne ogroženosti ter v primerih reševanja izjemnih razmer (kot so smrt, naravne in druge nesreče), če je izplačana pod pogoji, ki so določeni z aktom, ki ga sprejme reprezentativni sindikat na ravni države;
 - povračila škode za sredstva, ki jih je zavezanec dal na razpolago za obrambne potrebe in za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, v skladu z zakonom, ki ureja obrambo, zakonom, ki ureja materialno dolžnost in zakonom, ki ureja varstvo pred naravnimi nesrečami;
 - dohodki, povezani s kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo, ki jih kot izjeme določi minister, pristojen za socialne zadeve, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, in ki ne predstavljajo dohodka oziroma nadomestila za izpad dohodka, ampak so namenjeni povračilu stroškov, povezanih z opravljanjem dejavnosti;
 - štipendije in drugi prejemki, izplačani osebi, ki je vpisana kot učenka ali učenec (v nadaljnjem besedilu: učenec), dijakinja ali dijak (v nadaljnjem besedilu: dijak) ali študentka ali študent (v nadaljnjem besedilu: študent), v zvezi z izobraževanjem ali usposabljanjem na podlagi posebnih predpisov, in sicer iz proračuna ali sklada, ki je financiran iz proračuna in od navedenih prejemkov, ki jih financira tuja država ali mednarodna organizacija oziroma izobraževalna, kulturna ali znanstveno-raziskovalna ustanova, razen prejemkov, ki so prejeti kot nadomestilo za izgubljeni dohodek ali v zvezi z opravljanjem dela oziroma storitev;
 - prejemki, izplačani za kritje šolnine in stroškov prevoza ter prebivanja osebi, ki je vpisana kot učenec, dijak ali študent za polni učni ali študijski čas, ki jih izplača pristojni organ za zaposlovanje, ustanova, ustanovljena z namenom štipendiranja, ki ni povezana oseba ali sedanji, prejšnji ali bodoči delodajalec prejemnika ali osebe, ki je povezana s prejemnikom;
 - prejemki, ki so namenjeni plačilu izobraževanja ali usposabljanja;
 - prejemki, namenjeni pokritju stroškov prehrane med delom in prevoza na delo ter stroški v skladu z 2., 3., 4. in 5. točko 107. člena in četrtim odstavkom 108. člena Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 33/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odločba US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 71/12 – odločba

US, 75/12, 94/12 in 52/13).

(3) Podrobnejšo opredelitev podatkov o dohodkih iz 1. točke prvega odstavka tega člena, ki jih zagotavlja Davčna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: DURS), določi minister, pristojen za socialno varstvo, ob predhodnem soglasju ministra, pristojnega za finance.

(4) Neprejemanje prejemkov iz 4. točke prvega odstavka tega člena se ugotavlja zlasti s predlogom za izvršbo, potrdilom sodišča o njegovi vložitvi, sklepom o izvršbi, z dokazilom o neuspeli izvršbi ali s potrdilom pristojnega ministrstva, da je začel teči postopek za izterjavo iz tujine.

(5) Če v primeru iz 17. točke prvega odstavka tega člena oseba dokaže, da nego in pomoč nudi v nižji vrednosti, se kot dohodek upošteva višina sredstev v polovični višini teh sredstev.

(6) Dohodki in prejemki iz prvega odstavka tega člena se upoštevajo po zmanjšanju za normirane stroške oziroma dejanske stroške, priznane po zakonu, ki ureja dohodnino, ter za davke in obvezne prispevke za socialno varnost, odtegnjene od teh dohodkov in prejemkov.

(7) Pri ugotavljanju materialnega položaja se ne upošteva oseba, ki je neutemeljeno opustila uveljavljanje pravice do dohodkov iz prvega odstavka tega člena, razen pravic po tem zakonu, ki bi vplivali na socialno-ekonomski položaj te osebe ali drugih oseb, ki se poleg nje upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja, kljub temu pa se pri uveljavljanju pravic po tem zakonu upoštevajo njeni dohodki in premoženje.

14. člen

(1) Če je oseba dejavnost šele začela opravljati ali če je njen mesečni dohodek iz dejavnosti nižji od višine bruto minimalne plače, se kot njen mesečni dohodek iz dejavnosti upošteva dohodek v višini 75% bruto minimalne plače.

(2) Ob boleznih, invalidnosti ali drugih osebnih okoliščinah, na katere oseba ni mogla vplivati oziroma jih ni mogla preprečiti, zaradi česar kmetijsko oziroma gozdno zemljišče ni obdelovano, se šteje, da dohodka iz kmetijske dejavnosti ni oziroma ni bilo, če oseba dokaže, da dohodka s prodajo ali z oddajo v najem ali zakup kmetijskega oziroma gozdnega zemljišča Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije ali drugi pravni ali fizični osebi ni mogla pridobiti.

(3) Nezmožnost obdelovanja zemljišča iz prejšnjega odstavka ugotavlja invalidska komisija Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Starost nad 63 let za ženske in nad 65 let za moške se šteje za utemeljen razlog uveljavljanja nezmožnosti obdelovanja zemljišča.

17. člen

(1) V premoženje osebe se šteje:

1. nepremično premoženje;
2. osebna in druga vozila;
3. vodna plovila;
4. lastniški deleži gospodarskih družb ali zadrug;
5. vrednostni papirji;
6. denarna sredstva na transakcijskem ali drugem računu, kadar ne predstavljajo dohodka skladno s prvim odstavkom 12. člena tega zakona, ki se po tem zakonu upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, hranilne vloge in druga denarna sredstva po izjavi posameznika;
7. drugo premoženje.

(2) Pri ugotavljanju velikosti primerne stanovanja iz 1. točke prejšnjega odstavka se upošteva število oseb, ki imajo na naslovu tega stanovanja stalno prebivališče in na tem naslovu tudi dejansko prebivajo. Primerna velikost stanovanja je 2-kratnik največje površine, določene s predpisom, ki ureja dodelitev neprofitnega stanovanja v najem, pri kateri ni plačila lastne udeležbe in varščine. Če je uporabna površina stanovanja večja od uporabne površine primerne stanovanja, se kot premoženje upošteva razlika med posplošeno tržno vrednostjo tega stanovanja, izračunana po metodologiji množičnega vrednotenja nepremičnin in vrednostjo primerne stanovanja. Vrednost primerne stanovanja se izračuna tako, da se velikost primerne stanovanja pomnoži z vrednostjo m² stanovanja glede na posplošeno tržno vrednost stanovanja. Vrednost m² stanovanja glede na posplošeno tržno vrednost tega stanovanja se izračuna tako, da se posplošena tržna vrednost stanovanja deli z m² uporabne površine tega stanovanja. Podatki o posplošeni tržni vrednosti stanovanja in podatki o m² uporabne površine stanovanja se pridobijo iz zbirke podatkov, ki vsebuje podatke o vrednosti nepremičnin.

(3) Podatki o lastnikih premoženja iz prvega odstavka tega člena, razen premoženja iz 6. in 7. točke, se pridobivajo iz javnih zbirk podatkov in dokazil, ki jih predloži oseba. Kot vrednost premoženja iz 2., 3., 4. in 5. točke prejšnjega odstavka se upošteva primerljiva tržna vrednost istovrstnega premoženja. Vrednost tega premoženja se ugotavlja na način, kot ga podrobneje predpiše minister, pristojen za socialno varstvo.

(4) Pri vrednostnih papirjih iz 5. točke prvega odstavka tega člena, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev in njihova tržna vrednost ni znana, se upošteva njihova knjigovodska vrednost.

18. člen

(1) V premoženje se ne štejejo:

1. stanovanje ali stanovanjska hiša (v nadaljevanju stanovanje), v katerem oseba dejansko prebiva in ima prijavljeno stalno prebivališče, do vrednosti primerne stanovanja;
2. osebni avtomobili oziroma enosledna vozila do vrednosti 28-kratnika osnovnega zneska minimalnega dohodka, določenega s predpisi, ki urejajo socialnovarstvene prejemke, za vsak avtomobil oziroma enosledno vozilo, in osebno vozilo, prilagojeno prevozu težko gibalno oviranih oseb;
3. premoženje, za katerega ima oseba kot najemjemalec sklenjen finančni najem ali poslovni najem (leasing);
4. predmeti, ki so po predpisih, ki urejajo izvršbo, izvzeti iz izvršbe, razen gotovine;
5. poslovni prostori in poslovne stavbe, drugi objekti in premično premoženje, ki ga vlagatelj ali druga oseba, ki se upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, uporablja za oziroma pri pridobivanju dohodka iz dejavnosti, dokler ta dohodek iz dejavnosti mesečno dosega vsaj višino 75% bruto minimalne plače;
6. kmetijsko, vodno in gozdno zemljišče, ki daje dohodek, ki se po tem zakonu upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja;
7. sredstva iz naslova dodatnega pokojninskega zavarovanja, vpisana na osebni račun zavarovanca pri skladu obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja oziroma pri pokojninskem skladu ali zavarovalnici, ki izvaja prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje;
8. bančna sredstva, ki jih je oseba prejela izključno za nakup ali gradnjo stanovanja;
9. kmetijsko in gozdno zemljišče, ki ga oseba zaradi starosti nad 63 let za ženske in nad 65 let za moške, bolezni, invalidnosti ali drugih osebnih lastnosti upravičenca, na katere upravičenec ni mogel vplivati oziroma jih ni mogel preprečiti, ni bila sposobna obdelati, dohodka pa s prodajo ali oddajo v najem ali zakup ni mogoče pridobiti pri čemer nezmožnost obdelovanja do starosti 63 let za ženske in 65 let za moške ugotavlja invalidska komisija po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

(2) Pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči se kot premoženje ne upoštevajo

denarna sredstva samske osebe, če nima prihrankov, višjih od treh minimalnih dohodkov, ki pripadajo samski osebi oziroma treh minimalnih dohodkov, ki pripadajo družini, vendar največ do 2500 eurov.

(3) Pri osebah, ki so trajno nezaposljive, trajno nezmožne za delo ali so starejše od 63 let za ženske in 65 let za moške in niso zaposlene, oziroma pri družinah s takšno osebo se kot premoženje ne upoštevajo denarna sredstva samske osebe, če nima prihrankov, višjih od 2500 eurov, oziroma družina do 3500 eurov.

(4) Pri uveljavljanju pravice do oprostitve plačila socialnovarstvene storitve in prispevka k plačilu družinskega pomočnika se kot premoženje upravičenca do socialnovarstvene storitve ali invalidne osebe ne upoštevajo nepremičnine in denarna sredstva na transakcijskem ali drugem računu ter denarna sredstva osebe iz 1. točke prvega odstavka 10. člena tega zakona.

(5) Če imajo vlagatelj in osebe, ki se upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja, v lasti ve č stanovanj, se kot premoženje pod pogoji iz prve točke prvega odstavka tega člena ne upošteva le tisto stanovanje, kjer ima stalno prebivališče večina oseb. V primeru, da je na več stanovanjih prijavljeno enako število oseb pa tisto, kjer ima vlagatelj stalno prebivališče.

10. Način upoštevanja premoženja

19. člen

Premoženje se upošteva tako, da se dohodki oseb povečajo za fiktivno določen dohodek, in sicer v višini letnega zneska obresti, izračunanih od vrednosti premoženja, ki se upošteva po tem zakonu na dan vložitve vloge, razen pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči, varstvenega dodatka, subvencije najemnine, pravice do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev in do pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje. Pri tem se upošteva povprečna letna obrestna mera za gospodinjstva za vezane vloge nad 1 letom do 2 leti za leto pred letom vložitve vloge po podatkih Banke Slovenije. Če med vložitvijo vloge podatek o tej obrestni meri še ni na voljo, se upošteva podatek za predpreteklo leto.

21. člen

(1) Meje dohodkov za ugotavljanje upravičenosti do pravic iz javnih sredstev se določijo glede na povprečno mesečno plačo po plačilu davkov in obveznih prispevkov za socialno varnost na zaposlenega v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije v koledarskem letu pred letom vložitve vloge (v nadaljnjem besedilu: neto povprečna plača), razen če ni z drugim zakonom določeno drugače. Če neto povprečna plača za preteklo koledarsko leto še ni na voljo, se upošteva neto povprečna plača za predpreteklo leto.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se pravice po tem zakonu, ki se določijo glede na neto povprečno plačo, na podlagi vloge, vložene v mesecu določitve neto povprečne plače za preteklo leto, določijo glede na neto povprečno plačo za predpreteklo leto.

1. Otroški dodatek

22. člen

(1) Pravico do otroškega dodatka ima eden izmed staršev oziroma druga oseba za otroka s prijavljenim prebivališčem v Republiki Sloveniji, in sicer do 18. leta starosti otroka, če izpolnjuje tudi druge pogoje po zakonu, ki ureja družinske prejemke.

(2) Otroški dodatek glede na uvrstitev v dohodkovni razred znaša mesečno:

dohodkovni razred	povprečni mesečni dohodek na osebo (v %)	znesek otroškega dodatka za otroka do konca osnovne šole ali do 18. leta (v eurih)			znesek otroškega dodatka za otroka v srednji šoli vendar najdlje do 18. leta (v eurih)		
		1. otrok	2. otrok	3. in naslednji otrok	1. otrok	2. otrok	3. in naslednji otrok
1	do 18%	114,31	125,73	137,18	114,31	125,73	137,18
2	nad 18% do 30%	97,73	108,04	118,28	97,73	108,04	118,28
3	nad 30% do 36%	74,48	83,25	91,98	74,48	83,25	91,98
4	nad 36% do 42%	58,75	67,03	75,47	58,75	67,03	75,47
5	nad 42% do 53%	48,04	56,06	64,03	48,04	56,06	64,03
6	nad 53% do 64%	30,44	38,10	45,71	30,44	38,10	45,71
7	nad 64% do 82%	22,83	30,44	38,10	28,83	36,44	49,65
8	nad 82% do 99%	19,88	27,50	35,11	22,88	30,50	39,89

(3) Za prvega otroka iz prejšnjega odstavka se šteje starejši otrok v družini.

(4) Minister, pristojen za socialno varstvo, vsako leto v mesecu marcu določi nominalne meje dohodkovnih razredov za preteklo koledarsko leto.

2. Državna štipendija

23. člen

(1) Do državne štipendije so upravičeni državljani Republike Slovenije, ki izpolnjujejo pogoje po zakonu, ki ureja štipendiranje, in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo v preteklem letu pred vložitvijo vloge ne presega 64% neto povprečne plače na osebo v istem obdobju.

(2) Državna štipendija brez dodatkov glede na uvrstitev v dohodkovni razred znaša:

Dohodkovni razred	Povprečni mesečni dohodek na osebo v % od neto povprečne plače	Osnovna višina eurih za upravičenca do 18 let starosti	Osnovna višina v eurih za upravičenca nad 18 let starosti
1	do 30%	95	190

2	nad 30% do 36%	80	160
3	nad 36% do 42%	65	130
4	nad 42% do 53%	50	100
5	nad 53% do 64%	35	70

3. Znižanje plačila vrtca

24. člen

(1) Meja dohodkov za ugotavljanje višine plačila vrtca je povprečni mesečni dohodek na osebo, in sicer znižanje plačila vrtca glede na uvrstitvev v dohodkovni razred znaša:

Dohodkovni razred	Povprečni mesečni dohodek na osebo v % od neto povprečne plače	Plačilo staršev v odstotku od cene programa
1	do 18%	0
2	nad 18% do 30%	10%
3	nad 30% do 36%	20%
4	nad 36% do 42%	30%
5	nad 42% do 53%	35%
6	nad 53% do 64%	43%
7	nad 64% do 82%	53%
8	nad 82% do 99%	66%
9	nad 99%	77%

(2) Staršem, ki ne uveljavljajo znižanega plačila, vrtec izstavi račun v višini najvišjega dohodkovnega razreda po lestvici iz prvega odstavka.

(3) Z odločbo, s katero center za socialno delo odloči o znižanem plačilu vrtca, odloči tudi o oprostitvi plačila vrtca za drugega in vsakega naslednjega otroka, če pa se drugi ali vsak naslednji otrok vključi v vrtec po izdaji odločbe, odloči o tem s posebno odločbo.

(4) Plačila vrtca so v celoti oproščeni tudi rejenci, ceno programa, v katerega je otrok vključen, pa krije občina, v kateri ima rejeneec stalno prebivališče. Vlogo za oprostitev plačila vrtca za rejenca odda rejnik.

4. Subvencija malice za učence in dijake

25. člen

(1) Subvencija malice pripada tistim učencem, ki se redno izobražujejo, so prijavljeni na malico in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo, ugotovljen v odločbi o otroškem dodatku, ne presega 53% neto povprečne plače v Republiki Sloveniji. Subvencija pripada v višini cene malice.

(2) Subvencija malice pripada tistim dijakom, ki se redno izobražujejo, so prijavljeni na malico in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo, ugotovljen v odločbi o otroškem dodatku ali državni štipendiji, znaša:

- do 42% neto povprečne plače v Republiki Sloveniji, pripada subvencija malice v višini cene malice;
- nad 42 do 53% neto povprečne plače v Republiki Sloveniji, pripada subvencija malice v višini 70% cene malice;
- nad 53 do 64% neto povprečne plače v Republiki Sloveniji, pripada subvencija malice v višini 40% cene malice.

(3) Izvajalec na osnovi podatkov o povprečnem mesečnem dohodku na osebo, ugotovljenem v odločbi o otroškem dodatku ali državni štipendiji, upošteva višino subvencije iz prvega in drugega odstavka tega člena pri plačilu malice.

(4) Če nobena od povezanih oseb učenca ali dijaka ne razpolaga z veljavno odločbo o pravici do otroškega dodatka ali državne štipendije, se uvrstitev v dohodkovni razred, ugotovljen na način, kot velja za pravico do otroškega dodatka, ugotovi na podlagi vloge za priznanje pravice do subvencije malice.

(5) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena imajo učenci in dijaki, ki so nameščeni v rejniško družino na podlagi odločbe o namestitvi otroka v rejniško družino, učenci in dijaki, ki so prosilci za azil ter učenci in dijaki, ki so nameščeni v zavode za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami oziroma v domove za učence in obiskujejo šolo izven zavoda, pravico do brezplačne malice.

5. Subvencija kosila za učence

26. člen

(1) Subvencija kosila pripada učencem, ki se redno šolajo, so prijavljeni na kosilo in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo, ugotovljen v odločbi o otroškem dodatku, ne presega 36 % neto povprečne plače v Republiki Sloveniji.

(2) Izvajalec na osnovi podatkov o povprečnem mesečnem dohodku na osebo, ugotovljenem v odločbi o otroškem dodatku, upošteva višino subvencije iz prejšnjega odstavka pri plačilu kosila.

(3) Če nobena od povezanih oseb učenca ne razpolaga z veljavno odločbo o pravici do otroškega dodatka ali državne štipendije, se uvrstitev v dohodkovni razred, ugotovljen na način, kot velja za pravico do otroškega dodatka, ugotovi na podlagi vloge za priznanje pravice do subvencije kosila.

(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena imajo učenci, ki so nameščeni v rejniško družino na podlagi odločbe o namestitvi otroka v rejniško družino, pravico do brezplačnega kosila.

(5) Učencem pripada subvencija za kosilo v višini cene kosila.

30. člen

(1) Državljeni Republike Slovenije in tujci, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje, so upravičeni do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje, če so upravičeni do denarne socialne pomoči ali izpolnjujejo pogoje za pridobitev denarne socialne pomoči, pri čemer se krivdni razlogi ne upoštevajo, in imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji ter niso zavarovanci iz drugega naslova, določenega z zakonom, ki ureja zdravstveno zavarovanje.

(2) Do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje so ne glede na izpolnjevanje pogojev za pridobitev denarne socialne pomoči, upravičene tudi osebe, nameščene v rejniško družino ali v zavod na podlagi zakona, ki ureja družinska razmerja, če niso obvezno zdravstveno zavarovane iz drugega naslova, določenega z zakonom, ki ureja zdravstveno zavarovanje. Te osebe so upravičene do zdravstvenih storitev pod enakimi pogoji kot otroci, zavarovani kot družinski člani.

(3) Kadar oseba uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, center za socialno delo odloči o pravici do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje po uradni dolžnosti, razen če oseba na vlogi izrecno izjavi, da te pravice ne uveljavlja.

(4) Osebe iz prvega in drugega odstavka tega člena v obvezno zdravstveno zavarovanje prijavi in iz njega odjavi Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije po 21. točki prvega odstavka 15. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A in 91/13) na podlagi odločbe o priznanju pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje, prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje pa plača občina stalnega prebivališča osebe iz prvega oziroma drugega odstavka tega člena.

(5) Osebe iz prvega in drugega odstavka tega člena so upravičene do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje najdlje za obdobje, za katero se jim lahko dodeli denarna socialna pomoč, oziroma za obdobje namestitve v rejniško družino ali zavod kot izhaja iz odločbe o namestitvi, vendar najdlje za obdobje treh let z možnostjo podaljšanja, če obstajajo razlogi za namestitev.

(6) Ministrstvo obvesti o številki, datumu in obdobju veljavnosti odločbe o priznanju pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje za posamezno osebo iz prvega in drugega odstavka tega člena Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ki te podatke vodi v evidenci zavarovanih oseb. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije obvesti ministrstvo o obdobju obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki je bilo osebi iz prvega in drugega odstavka tega člena vzpostavljeno na podlagi te pravice.

(7) Ministrstvo obvesti občino iz četrtega odstavka tega člena o številki in datumu odločbe o priznanju pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje za posamezno osebo iz prvega in drugega odstavka tega člena, za katero je zavezana plačati ta prispevek, in o obdobju obveznega zdravstvenega zavarovanja iz prejšnjega odstavka.

33. člen

(1) Pravica iz javnih sredstev se dodeli za obdobje, določeno skladno s predpisom, ki ureja posamezno pravico.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek pripada pravica do znižanega plačila vrtca za obdobje enega leta.

37. člen

(1) Pravice iz 5. in 6. člena tega zakona se uveljavljajo z enotno vlogo.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka center za socialno delo odloči z eno odločbo.

(3) Center za socialno delo odloča tudi o vlogi za ponovno odmero in nadaljnje prejemanje državne štipendije za vsako novo šolsko ali študijsko leto.

(4) Obrazložitev odločbe iz drugega odstavka vsebuje vrsto in višino dohodkov iz 12. člena tega zakona ter vrsto in vrednost premoženja iz 17. člena tega zakona, ki so bili upoštevani pri izračunu dohodka na družinskega člana po tem zakonu. Natančnejša obrazložitev je potrebna le, če posamezni pravici iz javnih sredstev ni ugodeno. V tem primeru se obrazloži le tisti del izreka, s katerim pravica ni bila priznana.

(5) Ne glede na določbe prvega, drugega in četrtega odstavka tega člena se pravica, ki jo oseba kot zavezanec po predpisih o socialnem varstvu uveljavlja za oprostitev plačila socialnovarstvene storitve ali znižani prispevek k plačilu družinskega pomočnika za storitev oziroma za družinskega pomočnika za osebo, ki je po predpisih o socialnem varstvu upravičena do storitve oziroma do družinskega pomočnika, uveljavlja s samostojno vlogo hkrati z vlogo upravičenca do uveljavljanja oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev ali znižanega prispevka k plačilu družinskega pomočnika. Center za socialno delo v tem primeru z eno odločbo odloči o pravicah in obveznostih upravičenca in njegovega zavezanca.

(6) Ob uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki se financirajo iz občinskega proračuna, pristojna lokalna skupnost poda predhodno mnenje o znanih okoliščinah, ki so pomembne za odločitev in ki izhajajo iz njenih zbirk podatkov, če zakon, ki ureja upravičenost do posamezne pravice iz javnih sredstev, ne določa drugega načina sodelovanja lokalne skupnosti v postopku.

(7) Pristojna lokalna skupnost mnenje iz prejšnjega odstavka poda v 10 dneh od prejema obvestila centra za socialno delo o tem, da vodi postopek, v katerem odloča o pravici iz javnih sredstev, ki se financira iz proračuna lokalne skupnosti. Če lokalna skupnost v navedenem roku mnenja ne da, se postopek nadaljuje. Če pristojna lokalna skupnost v roku poda mnenje iz prejšnjega odstavka, se šteje, da je prijavila stransko udeležbo v postopku. V tem primeru se pristojno lokalno skupnost, če tako zahteva, lahko seznaniti s podatki o določeni višini tistih denarnih prejemkov iz 5. člena tega zakona, ki neposredno vplivajo na upravičenost do subvencij oziroma plačil iz 6. člena tega zakona, ki jih izplačuje lokalna skupnost.

37.a člen

(1) Odločba, s katero se odloči o pravici po tem zakonu, se vroča z dostavo v hišni predalčnik. Šteje se, da je vročitev opravljena 21. dan od dneva odpreme. Dan odpreme se na odločbi označi.

(2) Odločba iz prejšnjega odstavka je izvršljiva z dnem odpreme odločbe vlagatelju.

40. člen

Denarni prejemki iz 5. člena tega zakona se izplačajo vlagatelju oziroma drugi osebi, ki je v vlogi navedena

kot oseba, kateri se nakažejo javna sredstva po tem zakonu.

41. člen

Subvencije in plačila iz 6. člena tega zakona se izvajalcu izplačujejo na podlagi računa oziroma zahtevka izvajalca oziroma odločbe centra za socialno delo.

42. člen

(1) Pogoji za pridobitev pravic po tem zakonu morajo biti izpolnjeni ves čas prejetanja pravic iz javnih sredstev.

(2) Upravičenec do denarne socialne pomoči, varstvenega dodatka, subvencije najemnine, pravice do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev, pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje, oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev in prispevka k plačilu družinskega pomočnika mora centru za socialno delo sporočiti vsa dejstva, okoliščine in vse spremembe, ki vplivajo na upravičenost do pravice iz javnih sredstev, njeno višino ali obdobje prejetanja, v osmih dneh od dne, ko je taka sprememba nastala ali je zanjo izvedel.

(3) Upravičenec do otroškega dodatka, državne štipendije in znižanega plačila vrtca mora centru za socialno delo sporočiti naslednje spremembe, ki pri teh pravicah lahko vplivajo na upravičenost do pravice iz javnih sredstev, njeno višino ali obdobje prejetanja: spremembo števila oseb ali upravičencev, spremembo ali vključitev v vzgojno-izobraževalni oziroma visokošolski zavod, spremembo statusa učenca, dijaka ali študenta, spremembo stalnega prebivališča in spremembo vrste periodičnega dohodka, pri državni štipendiji pa tudi druge okoliščine, ki po zakonu, ki ureja štipendiranje, vplivajo na to pravico, v osmih dneh od dneva, ko je taka sprememba nastala ali je zanjo izvedel.

(4) Center za socialno delo v primerih iz drugega in tretjega odstavka tega člena na novo odloči o posamezni pravici.

42.b člen

(1) O dejstvih in okoliščinah, ki vplivajo na spremembo odločbe in za katere je center za socialno delo izvedel po uradni dolžnosti ali v roku iz drugega in tretjega odstavka 42. člena tega zakona, na novo odloči s prvim dnevom naslednjega meseca po nastopu spremembe, razen v postopku oprostitev plačila socialnovarstvenih storitev in prispevka k plačilu družinskega pomočnika, ko center za socialno delo odloči z dnem nastanka spremembe, ki je nastala zaradi spremenjenih okoliščin na strani upravičenca do storitve.

(2) O dejstvih in okoliščinah, ki vplivajo na spremembo odločbe in ki jih je upravičenec sporočil po roku iz drugega in tretjega odstavka 42. člena tega zakona, center za socialno delo odloči s prvim dnevom naslednjega meseca po prejemu obvestila o spremembi, razen če gre za takšno spremembo, zaradi katere bi bilo treba določiti krajše obdobje prejetanja, nižjo višino sredstev ali drugačno odločbo o pravici. V tem primeru center za socialno delo odloči s prvim dnevom naslednjega meseca po nastopu spremembe. V tem postopku izda odločbo, s katero razveljavi odločbo, s katero je bila osebi priznana pravica iz javnih sredstev, in ugotovi prenehanje upravičenosti do posamezne pravice iz javnih sredstev ali določi drugo višino ali določi drugo obdobje prejetanja pravice iz javnih sredstev.

(3) Kadar pristojni organ za zaposlovanje iz razlogov, ki jih določa zakon, ki ureja socialnovarstvene prejemke, upravičenca preneha voditi v evidenci brezposelnih oseb ali v evidenci iskalcev zaposlitve, se za spremembo okoliščin šteje dan, s katerim se brezposelna oseba preneha voditi v evidenci brezposelnih oseb ali v evidenci iskalcev zaposlitve.

(4) Pravica do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev preneha z dnem dokončnosti

odločbe, s katero je prenehala ta pravica.

(5) Pravica do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje preneha dan pred dnevom vstopa v obvezno zdravstveno zavarovanje iz drugega naslova, določenega z zakonom, ki ureja zdravstveno zavarovanje, v primeru odprave ali razveljavitve odločbe o priznanju pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje pa z dnem dokončnosti te odločbe, če oseba ni obvezno zdravstveno zavarovana iz drugega naslova.

44. člen

(1) Javna sredstva, ki jih je oseba prejela na podlagi odločbe centra za socialno delo, ki je bila na podlagi prejšnjega člena ali na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek, ali zakona, ki ureja posamezno pravico iz javnih sredstev, odpravljena oziroma razveljavljena, so v višini razlike med prejeto višino javnih sredstev in višino javnih sredstev, do katerih je upravičena na podlagi odločbe, izdane v postopku odprave oziroma razveljavitve, neupravičeno prejeta javna sredstva in jih je oseba dolžna vrniti.

(2) Kot prejeta pravica iz javnih sredstev po tem zakonu se šteje tudi posredni prejemek v obliki znižanega plačila vrtca, posredni prejemek v obliki subvencije prevozov za dijake in študente, subvencije malice učencev in dijakov, subvencije kosila za učence, oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev in znižanega prispevka k plačilu družinskega pomočnika, v obliki subvencije neprofitne najemnine, kot plačilo kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev ali kot plačilo prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje. Vračilo neupravičeno prejete pravice v obliki posrednega prejema zahteva izplačevalec pravice.

(3) Center za socialno delo odloči o višini, načinu in o času vračila neupravičeno prejetih javnih sredstev ob odpravi oziroma razveljavitvi odločbe iz prvega odstavka tega člena v istem postopku.

(4) Neupravičeno prejeta javna sredstva je oseba dolžna vrniti v 60 dneh od izvršljivosti odločbe. V času od neupravičeno prejetih javnih sredstev do izdaje odločbe se obračunajo obresti po evropski medbančni obrestni meri za ročnost enega leta, in sicer v višini, ki je veljala na dan neupravičeno prejetih javnih sredstev. Po poteku roka od dokončnosti odločbe se obračunajo zakonite zamudne obresti.

(5) Če je oseba kljub razveljavitvi odločbe na podlagi prvega odstavka prejšnjega člena še upravičena do posamezne pravice iz javnih sredstev, razen ob upravičenosti do denarne socialne pomoči, subvencije najemnine, pravice do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev in pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje, center za socialno delo po preteku roka za vračilo iz prejšnjega odstavka to pravico iz javnih sredstev mesečno zmanjša glede na višino neupravičeno prejetih javnih sredstev in število mesecev do izteka pravice.

(6) Ne glede na četrty in peti odstavek tega člena lahko izplačevalec pravice, v primeru otroškega dodatka, denarne socialne pomoči, varstvenega dodatka, državne štipendije, subvencije malice in kosila pa center za socialno delo in oseba skleneta dogovor o načinu in času vračila neupravičeno prejetih javnih sredstev, pri čemer se upoštevata višina lastnega dohodka osebe po predpisih, ki urejajo socialnovarstvene prejemke ter njen socialni in gmotni položaj. Odlog ali obročno plačilo se lahko dogovori največ za tri leta. Oseba je dolžna izplačevalcu pravice oziroma centru za socialno delo skladno z dogovorom o vračilu javnih sredstev redno predložiti dokazila o izvrševanju obveznosti. Za čas odloženega plačila in ob obročnem plačilu se obračunajo obresti po evropski medbančni obrestni meri za ročnost enega leta, in sicer v višini, ki je veljala na dan zapadlosti v plačilo. Če oseba zamudi plačilo obroka, je dolžna plačati zakonite zamudne obresti.

(7) Izplačevalec pravice lahko na predlog osebe po predhodnem mnenju centra za socialno delo odloči, da se njen dolg deloma ali v celoti odpiše, vendar največ do višine vrednosti predmetov in

prejemkov, ki so po predpisih, ki urejajo izvršbo in zavarovanje, izvzeti iz izvršbe. Vlogo za odpis ali delni odpis oseba vloži pri izplačevalcu pravice. Izplačevalec pravice lahko center za socialno delo zaprosi za mnenje o odpisu. Dolg se odpiše po kriterijih za odpis davčnega dolga davčnim zavezancem – fizičnim osebam.

50. člen

(1) Zbirko podatkov iz prejšnjega člena obdeluje ministrstvo kot upravljavec centralne zbirke podatkov o pravicah iz javnih sredstev.

(2) Centri za socialno delo iz centralne zbirke podatkov iz prejšnjega člena obdelujejo osebne podatke, ki jih potrebujejo pri odločanju o uveljavljanju pravic po tem zakonu, in sicer z enako vsebino kot ministrstvo.

(3) Izplačevalci javnih sredstev po tem zakonu lahko v centralno zbirko podatkov iz prejšnjega člena vpogledajo v podatek o številki odločbe in višini prejemkov iz 5. člena tega zakona oziroma subvencij oziroma plačil iz 6. člena tega zakona.

(4) Upravljavec centralne zbirke podatkov iz prvega odstavka tega člena Dursu za potrebe ugotovitve in presoje dejstev glede vodenja postopkov oziroma za odločanje v postopkih iz njene z zakonom predpisane pristojnosti na njeno zahtevo v elektronski obliki posreduje podatke o osebah, ki so jim bile priznane pravice iz 5. in 6. člena tega zakona, in sicer osebno ime in EMŠO te osebe, podatek o vrsti priznane pravice, podatek o višini zneska priznane pravice in podatek o tem, kdaj je bila pravica priznana. Dursu se omogoči neposredni elektronski vpogled v te podatke. Durs v zahtevi za posredovanje podatkov ali ob neposrednem elektronskem vpogledu v navedene podatke navede osebno ime in EMŠO osebe, katere podatke zahteva. Na posebno zahtevo Dursa upravljavec centralne zbirke podatkov za namen iz prvega stavka tega odstavka po elektronski poti posreduje tudi mnenje centra za socialno delo o socialnih stiskah in težavah vlagatelja oziroma njegove družine.

(5) Upravljavec centralne zbirke podatkov iz prvega odstavka tega člena ministrstvu, pristojnemu za šolstvo kot upravljavcu centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja na podlagi EMŠO učenca oziroma dijaka posreduje podatek o številki odločbe, datumu nastopa pravice do subvencije malice oziroma subvencije kosila in uvrstitvi v dohodkovni razred za namen izplačevanja sredstev iz 41. člena tega zakona. Navedene podatke o učencu oziroma dijaku iz centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja ministrstvo, pristojno za šolstvo, pošlje tudi šoli, v katero je vpisan učenec oziroma dijak, upravičenec do subvencije.

(6) Vrtec in izvajalec socialnovarstvenih storitev lahko v centralni zbirki podatkov iz prejšnjega člena, na podlagi podatka o osebnem imenu in EMŠO upravičenca do subvencije oziroma oprostitve plačila, vpogleda v podatek o številki odločbe, o višini subvencije oziroma oprostitvi plačila in v podatek o obdobju upravičenosti.

(7) Način in pogoje dostopa do podatkov iz centralne zbirke podatkov iz prejšnjega člena podrobneje določi minister, pristojen za socialno varstvo. Pred uveljavitvijo pravilnika mora pridobiti soglasje Informacijskega pooblaščenca.

52. člen

(1) Ministrstvo in centri za socialno delo lahko osebne podatke, ki se vodijo v centralni zbirki podatkov iz 49. člena tega zakona, in podatke, ki jih pridobivajo od upravljavcev zbirk osebnih podatkov iz prejšnjega člena, obdelujejo samo za potrebe postopka odločanja in vodenja zbirk podatkov po tem zakonu, ministrstvo pa tudi za potrebe izvajanja centralnega izplačila, izvrševanja nadzora, spremljanja stanja, za analize ter znanstvenoraziskovalne in statistične namene.

(2) Inštitut za socialno varstvo brezplačno pridobiva podatke o pravicah iz javnih sredstev iz centralne zbirke podatkov iz 49. člena tega zakona od ministrstva v anonimizirani obliki in jih uporablja za analize ter znanstvenoraziskovalne in statistične namene.

53.a člen

(1) Ne glede na drugi odstavek 22. člena tega zakona so v obdobju do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 % bruto domačega proizvoda in hkrati rast stopnje delovne aktivnosti v starostni skupini od 20 do 64 let preseže 1,3 odstotne točke, do pravice do otroškega dodatka upravičene le tiste osebe iz prvega odstavka 22. člena tega zakona, ki so uvrščene v prvi do vključno šesti dohodkovni razred.

(2) Ne glede na drugi odstavek 22. člena tega zakona v obdobju do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 % bruto domačega proizvoda in hkrati rast stopnje delovne aktivnosti v starostni skupini od 20 do 64 let preseže 1,3 odstotne točke, znaša otroški dodatek za otroka v srednji šoli, vendar najdlje do 18. leta, v družini, kjer je povprečni mesečni dohodek na osebo v odstotku od neto povprečne plače nad 56 % do 64 %:

- za prvega otroka 43,44 eurov;
- za drugega otroka 51,10 eurov;
- za tretjega in naslednjega otroka 71,17 eurov.

53.b člen

Ne glede na 23. člen tega zakona so v obdobju do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 % bruto domačega proizvoda in hkrati rast stopnje delovne aktivnosti v starostni skupini od 20 do 64 let preseže 1,3 odstotne točke, do državne štipendije upravičeni državljani Republike Slovenije, ki izpolnjujejo pogoje po tem zakonu in po zakonu, ki ureja štipendiranje, in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo v preteklem letu pred vložitvijo vloge ne presega 56 % neto povprečne plače na osebo v istem obdobju.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

/

VI. PRILOGE

Osnutek Pravilnika o spremembi Pravilnika o načinu ugotavljanja premoženja in njegove vrednosti pri dodeljevanju pravic iz javnih sredstev ter o razlogih za zmanjševanje v postopku dodelitve denarne socialne pomoči:

Na podlagi 17. člena Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16 in _/17) in tretjega odstavka 31. člena Zakona o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13 in 90/15, 88/16 in _/17) izdaja ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

P R A V I L N I K

**o spremembah Pravilnika o načinu ugotavljanja premoženja in njegove vrednosti
pri dodeljevanju pravic iz javnih sredstev ter o razlogih za zmanjševanje v postopku dodelitve
denarne socialne pomoči**

1. člen

V Pravilniku o načinu ugotavljanja premoženja in njegove vrednosti pri dodeljevanju pravic iz javnih sredstev ter o razlogih za zmanjševanje v postopku dodelitve denarne socialne pomoči (Uradni list RS, št. 8/12 in 99/15) se za 6. členom doda nov 6.a člen, ki se glasi:

»(1) Vrednost lastniških deležev gospodarskih družb ali zadrug se ugotovi na podlagi podatkov Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve iz evidence Javna objava letnih poročil.

(2) Vrednost lastniških deležev iz prejšnjega odstavka se izračuna po naslednji formuli:

$$VLD = A1 + B1 - C2 - \check{C}2,$$

pri čemer je:

VLD – vrednost lastniških deležev;

A1 – znesek dolgoročnih sredstev;

B1 – znesek kratkoročnih sredstev;

C2 – znesek dolgoročnih obveznosti;

Č2 – znesek kratkoročnih obveznosti.

(3) Če stranka zatrjuje vrednost lastniškega deleža gospodarske družbe ali zadruge različno od vrednosti ugotovljene na podlagi prejšnjega odstavka, lahko to dokazuje z izvedenskim mnenjem sodnega izvedenca.

2. člen

Drugi odstavek 7. člena se črta.

Dosedanji tretji, četrti in peti odstavek postanejo četrti, peti in šesti odstavek.

3. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Obrazložitev:

S spremembo pravilnika se želi zagotoviti enostaven način za ugotovitev vrednosti gospodarskih družb ali zadrug, ki ne zahteva posebnih znanj. Na podlagi podatkov pridobljenih iz evidenc AJ PES-a se izračuna vrednost lastniških deležev. Če se stranka z ugotovljeno vrednostjo ne strinja, lahko le-to izpodbija z izvedenskim mnenjem sodnega izvedenca.